

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

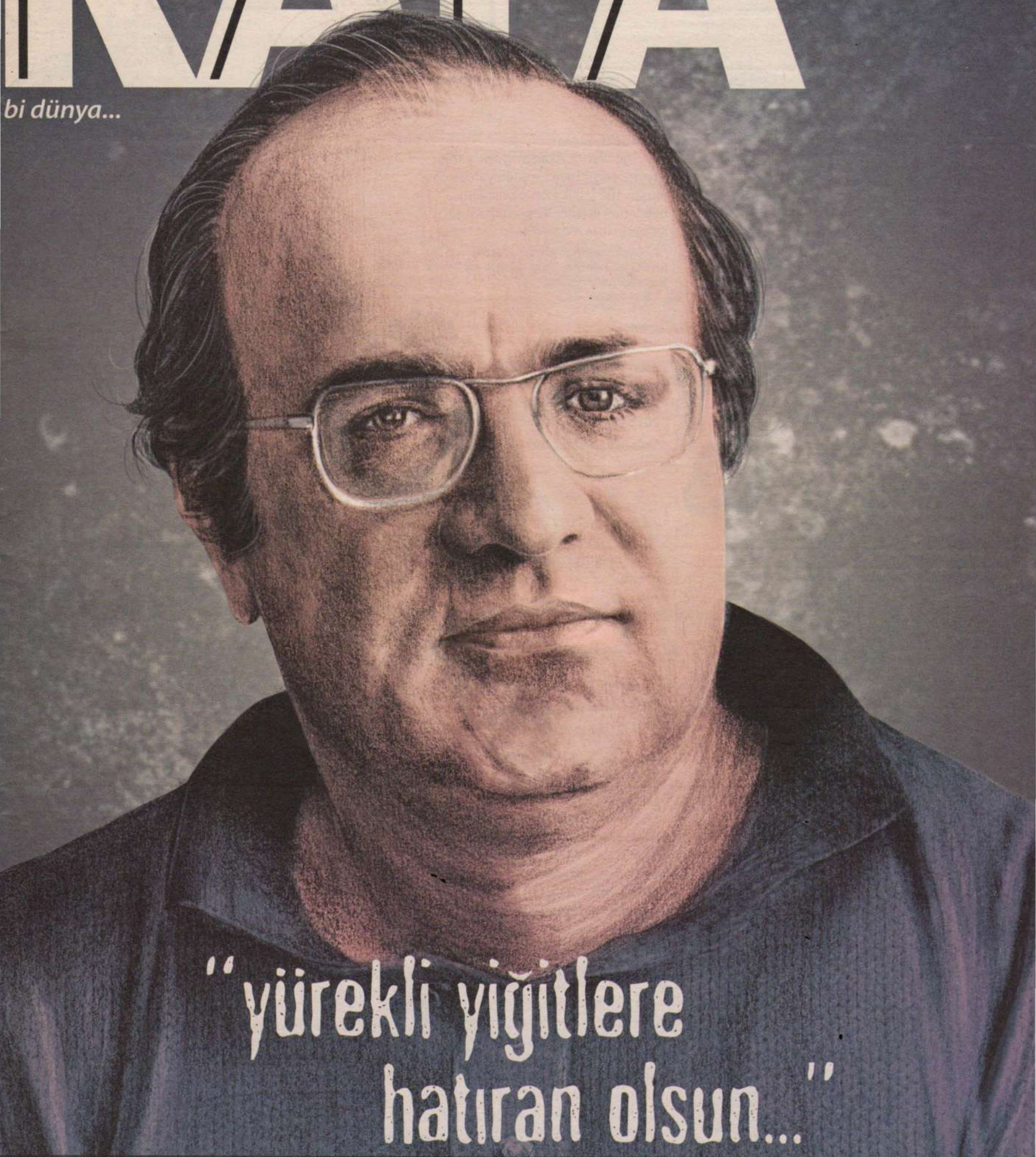
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KALEFA

OCAK 2018 Sayı: 41
Fiyat: 8 TL - KKTC: 9 TL

bi dünya...

"yürekli yiğitlere
hatıran olsun..."

Ataol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Enis Batur • Sedat Ergin • Ahmet Tan • Sema Kaygusuz • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Erkin Koray
Akgün Akova • Alper Canıgüz • Coşkun Aral • Mahir Ünsal Eriş • Deniz Ülke Arıboğan • Aylin Balboa • Nihat Sırdar • Cem Davran
Zafer Algöz • Zeynep Miraç • Uğur Meleke • Gökhan Dağıstanlı • Candaş Tolga • Metin Uca • Can Yılmaz • Başar Başaran • Kerimcan Kamal
Levent Erden • Özgür Amed • Kaan Koç • Bediä Güzelce • Celil Nalçakan • Nilay Örnek • Melih Anık • Gökhan Çınar • Murat Meriç
Murat Özer • Feyyaz Yiğit • Cem Güventürk • Dilan Bozyel • Can Baytak • Meral Işık

2017

pulitzer
ödülü

2017 Pulitzer Edebiyat Ödülü'nün sahibi, "Yeraltı Demiryolu" romanıyla Colson Whitehead oldu.

* Kitap aynı zamanda Idefix'in editör ve eleştirmenlerle gerçekleştirdiği araştırma sonucu 2017 yılında Türkiye'de yayımlanmış romanlar arasında birinci seçildi.

24 saat
açık

Türkiye'nin en önemli kütüphanelerinden biri olan Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin 24 saat açık olmasına karar verildi.

* Kütüphane bu karardan önce 08.00 - 22.30 saatleri arasında hizmet veriyordu.

kişisel
arşiv

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 1974 yılından beri İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde bulunan kişisel arşivi dijital ortama aktarıldı ve okuyucularıyla paylaşıldı.

* Arşivde yazara ait mektuplar, şiirler, müsveddeler, fotoğraflar, çeviriler, dinlediği şarkılar ve daha birçok şey bulunuyor.

açık
artırma

"Bülbülü Öldürmek" eseriyle tanınan Harper Lee'nin 38 mektubu ortaya çıktı. Mektuplar 10 bin dolar başlangıç fiyatıyla açık artırmaya çıkarıldı.

* Harper Lee 1961 Pulitzer Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştü.

en çok
kazan

Forbes dergisinin 2017'de yaptığı araştırmayla en çok kazanan 10 yazar açıklandı. Listenin başında Harry Potter serisiyle tanınan J. K. Rowling var.

* Rowling'in kitapları basılmadan önce çok sayıda yayınevi tarafından reddedilmişti.

Bu verilere göre Türkiye'den en çok kazanan yazar ise Elif Şafak.

* Elif Şafak, bu yıl 17. Uluslararası Berlin Edebiyat Festivali'nin açılışını da yaptı.

TÜYAP

TÜYAP 36. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı gerçekleşti ve 742 bin 445 kişilik rekor katılım sağlandı.

* Fuara geçtiğimiz sene 621 bin kişi katılmıştı.

en iyi
roman

Türk edebiyatının En İyi 100 Romanı yenilendi. Akademisyen, yazar, yayıncı, eleştirmen ve edebiyatçılardan oluşan 100 kişilik ekibin puanlarıyla belirlenen listenin ilk sırasında Yaşar Kemal'in İnce Memed eseri var.

* İlk olarak Nazım Hikmet tarafından Rusçaya tercüme edilen İnce Memed'in günümüzde kırktan fazla dilde çevirisi vardır.

geç
basılan
kitap

Leonard Cohen'in ölümünden kısa süre önce tamamladığı bir kitabı olduğu ortaya çıktı. Kitabın 2018 yılında yayınlanması planlanıyor.

* Müzisyen kişiliğiyle tanınan Cohen'in ikisi roman olmak üzere 10 kitabı var.

kitap
okuma
oranı

UNESCO'nun 2017'de açıklanan verilerine göre Türkiye, kitap okuma oranında dünya genelinde 86. sırada yer aldı.

* TÜİK'in önceki sene verilerine göre Türkiye'de okumaya kişi başı ayrılan süre 1 dakika. Bunun yanı sıra televizyon izlemeye 6 saat ayrılıyor.

dijital
arşiv

Gabriel Garcia Marquez'in 27 bin sayfalık arşivinin yarısına yakın bir kısmı Teksas Üniversitesi tarafından dijital ortama aktarıldı ve internette yayınlandı. Arşiv; yazarın fotoğrafı, mektup, not ve metinlerinden oluşuyor.

* 2015 yılında ortaya çıkan bilgilere göre Marquez, 24 yıl boyunca FBI tarafından takip edilmişti.

tiyatro

Edebiyat klasiklerinden sayılan Pal Sokağı Çocukları tiyatroya uyarlandı. Tatbikat Sahnesi tarafından uyarlanan eserin yönetmenliğini Erdal Beşikçioğlu üstlendi.

* Eser daha önce dört kez de beyazperdeye uyarlanmıştı.

sinema

Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla yazdığı kitaplarından "Cingöz Recai" sinemaya uyarlandı.

* Eserin 1969 yılı uyarlamasında Cingöz Recai'yi usta oyuncu Ayhan Işık canlandırmıştı.

nobel
ödülü

Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi Kazuo Ishiguro oldu.

* Yazarın, ikisi beşerî, üçü hayvansal olmak üzere 4 öykü kitabı ve 4 senaryosu bulunuyor.

koku
tasarımı

Sabahattin Ali'nin tiyatro oyununa uyarlanan ölümsüz eseri Kürk Mantolu Madonna, koku tasarımı yapılan ilk tiyatro oyunu oldu.

* Maria Puder için tasarlanan koku safran ve amber içerirken Raif Efendi için sabun kokusu üretildi.

ilk
tercüme

Oğuz Atay'ın ilk romanı Tuzak romanı, adandığı Sevin Seydi tarafından "The Unconnected" adıyla 35 yıl sonra İngilizceye tercüme edildi.

* Türk edebiyatının en güçlü yapıtlarından biri olan kitap, 1970 yılında TRT Roman Ödülü'nü kazandıktan sonra, 1971 yılında basılmış ancak okuyucular tarafından ilgi görmemişti.

en iyi
25

Orhan Pamuk'un Kafamda Bir Tuhaflık kitabı Fransızca çevirisiyle, Fransa'nın en çok satan haftalık dergisi Le Point'in 2017 yılının "En İyi 25 Kitap" listesine üçüncü sıradan girdi.

* İngilizce'ye "Red-Haired Woman" adıyla çevrilen son romanı Kırmızı Saçlı Kadın ise ünlü ekonomi dergisi Financial Times'in "Yılın Önde Gelen Kitapları" listesinde yer aldı.

ilk
öykü

Ernest Hemingway'in 10 yaşındayken yazdığı ilk öyküsü ortaya çıktı.

* Bu isimless öykü 14 sayfadan oluşuyor ve İrlanda'daki Ross Kalesi'ni baştan inşa etmek için geri dönerek büyük bir ziyafet organize eden ölü bir adamın hikayesini anlatıyor.

kapak
tasarım

50 Kitap / 50 Kapak tasarım yarışması kazananlarından biri, Can Yayınları için yaptığı "Jean-Paul Sartre - Öznellik Nedir?" kitap tasarımıyla Utku Lomlu oldu.

* Lomlu, önceki sene de 62'si düzenlenen Uluslararası Type Directors Club Tipografi Yarışması'nda üç tasarımla ödül almıştı.

en çok
satan

Kitap Yurdu, Idefix ve D&R kitap sitelerinden derlenen bilgilere göre 2017 yılının en çok satan kitapları belirlendi. Listenin ilk üç sırasının sahibi şöyle:

- 1) Elia ile Yolculuk-Zülfü Livaneli
- 2) Hayvanlardan Tanrılara Sapiens İnsan Türünün Kısa Bir Tarihi-Yuval Noah Harari
- 3) Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu-Stefan Zweig

en çok
okuyan

Idefix'in hazırladığı rapora göre;

Türkiye'nin en çok kitap okuyan 5 ili Ankara, İstanbul, Eskişehir, İzmir ve Tunceli oldu. Son 5 sırayı oluşturan iller ise; Şanlıurfa, Yozgat, Adıyaman, Osmaniye ve Kahramanmaraş.

Uğur Mumcu sesleniş

Arabalar şırıl şırıl ışıklarıyla caddelerden geçerken, bizler bir mumun ışığında bitirdik kitaplarımızı. Kendimiz gibi yaşayan binlerce yoksulun yüreğini, yüreğimizde yaşayarak katıldık o büyük kavgaya.

Ecelsiz öldürüldük. Dövüldük, vurulduk, asıldık.

Vurulduk ey halkım, unutma bizi!..

Yoksulluğun bükemediği bileklerimiz, çelik kelepçeler takıldı. İşkence hücrelerinde sabahladık kaç kez. İsteseydik, diplomalarımızı, mor binlikler getiren birer senet gibi kullanırdık. Mimardık, mühendistik, doktorduk, avukattık. Yazlık, kışlık katlarımız, arabamız olurdu. Yüreğimiz işçiyle birlikte attı, köylüyle birlikte attı. Yaşamımızın en güzel yıllarını, birer taze çiçek gibi verdik topluma. Bizleri yok etmek istediler hep.

Öldürüldük ey halkım, unutma bizi!..

Fidan gibi genç kızlardık. Hayat, şakırdayan bir şelale gibi akardı gözbebeklerimizden. Yirmi yaşında, yirmi bir yaşında, yirmi iki yaşında, işkencecilerin acımasız ellerine terkedildik. Direndik küçücük yüreğimizle, direndik genç kızlık gururumuzla. Tükürülesi suratlarına karşı, bahar çiçekleri gibi, taptaze inançlarımızı fırlattık boş birer eldiven gibi.

Utanmadılar insanlıklarından, utanmadılar erkekliklerinden.

Hücrelere atıldık ey halkım, unutma bizi!..

Ölümçül hastaydık. Bağırsaklarımız düğümlenmişti. Hipokrat yemini etmiş doktor kimlikli işkencecilerin elinde, öldürüldük acınmaksızın. Gelinliklerimizin ütüsü bozulmamıştı daha. Cezaevlerine kilitlemiş kocalarımızın taptaze duygularına, birer mezartası gibi savrulduk.

Vicdan sustu. Hukuk sustu. İnsanlık sustu.

Göz göre göre öldürüldük ey halkım, unutma bizi!..

Kanserdik. Ölüm her gün bir sinsi yılan gibi, dolaşıyordu derilerimize. Uydurma davalarla kapattılar hücrelere. Hastaydık. Yurtdışına gitseydik kurtulurduk belki. Bir buçuk yaşındaki kızlarımızı öksüz bırakmazdık.

Önce kolumuzu, omuz başından keserek, yurtseverlik borcumuzun diyeti olarak fırlattık attık önlerine. Sonra da otuz iki yaşında, bırakıp gittik bu dünyayı ecelsiz.

Öldürüldük ey halkım, unutma bizi!..

Giresun'daki yoksul köylüler. Sizin için öldük. Ege'deki bütün işçileri, sizin için öldük. Doğu'daki topraksız köylüler, sizin için öldük. İstanbul'daki,

Ankara'daki işçiler, sizin için öldük. Adana'da paramparça elleriyle, ak pamuk toplayan işçiler sizin için öldük.

Vurulduk, asıldık, öldürüldük ey halkım, unutma bizi!..

Bağımsızlık, Mustafa Kemal'den armağandı bize. Emperyalizmin ahtapot kollarına teslim edilen ülkemizin bağımsızlığı için kan döktük sokaklara. Mezar taşlarımıza basa basa, devleti yönetenler, gizli emirlerle, başlarımızı ezmek, kanlarımızı emmek istediler. Amerikan üsleri kaldırılсын dedik, sokak ortasında sorgusuz-sualsiz vurdular.

Yirmi iki yaşlarındaydık öldürüldüğümüzde ey halkım, unutma bizi!..

Yabancı petrol şirketlerine karşı devletimizi savunduk: Komünist dediler.

Ülkemiz bağımsız değil dedik; kelepçeyle geldiler üstümüze.

Kurtuluş Savaşında, emperyalizme karşı dalgalandırdığımız bayrağımızı, daha da dik tutabilmekti bütün çabamız. Bir kez dinlemediler bizi.

Bir kez anlamak istemediler bizi!..

Vurulduk ey halkım, unutma bizi!..

Henüz çocukluğumuzu bile yaşamamıştık. Bir kadın eline, değmemiştik ellerimiz. Bir sevgiliden mektup bile almamıştık daha. Bir gece sabaha karşı, pranga vurulmuş ellerimiz ve ayaklarımızla çıkarıldık idam sehpalılarına.

Herkes tanıktır ki, korkmadık. İçimiz titremedi hiç. Mezar toprağı gibi taptaze, mezar taşı gibi dimdik, boynumuzu uzattık yağlı kementlere.

Asıldık ey halkım, unutma bizi!..

Bizi öldürenler, bizi asanlar, bizi sokak ortasında vuranlar, ağabeyimiz, babamız yaşlarındaydılar. Ya bu düzenin kirli çarklarına ortak olmuşlardı,

ya da susmuşlardı, bütün olup bitenlere. Öfkelerini bir gün bile karşısındakilere bağırmanın insanların gözleri önünde, öldürüldük.

Hukuk adına, özgürlük adına, demokrasi adına, batı uygarlığı adına,

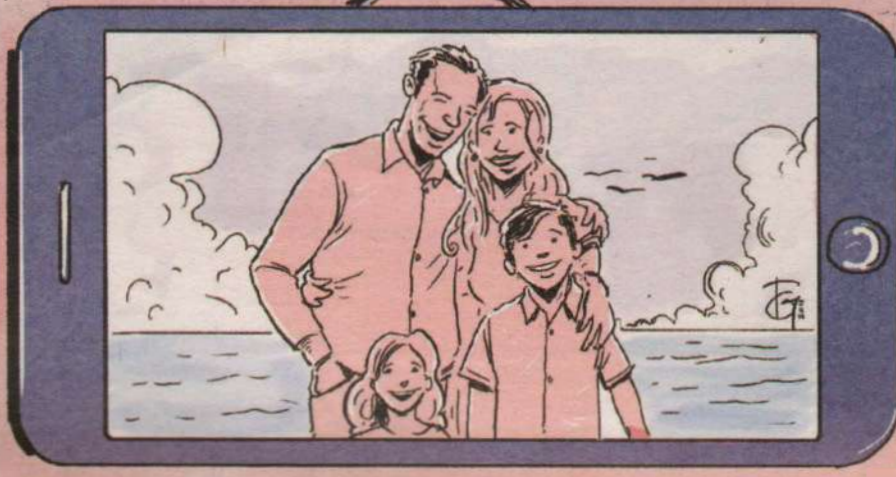
bizleri bir şafak vakti ipe çektiler.

Korkmadan öldük ey halkım, unutma bizi!..

Bir gün mezarlarımızda güller açacak ey halkım, unutma bizi!..

Bir gün sesimiz hepinizin kulaklarında yankılanacak ey halkım, unutma bizi.

**Özgürlüğe adanmış bir top çiçek gibiyiz şimdi,
hep birlikteyiz ey halkım, unutma bizi,
unutma bizi, unutma bizi...**

fotoğraf bahsi

Fotoğraf durağandır ama hayat dinamiktir. Hayattaki hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Bir günden bir güne, bizim küçücük hayatlarımızda bile sonsuz sayıda şey değişir.

Fotoğraf çekmeyi çok severiz. Çektirmeyi de. Bunu yalnızca geride bıraktığımız günlerden elimize dört başı mamur bir hatıra kalsın diye değil, geçmişi hatırlamak istediğimiz güzellikte kayıt altına alabilmek için de yaparız. Çünkü fotoğraf bir anlamda poz da demektir. Bir manzara fotoğrafı çekiyor da olsak, yüzümüze çevrilmiş bir objektife bakan tarafta da kalsak o fotoğrafta donup kalacağını bildiğimiz bir görüntüyü kurgular, tasarlar ve onu öyle yakalarız. Örneğin güleriz. Çünkü elimizdeki çerçevenin içinde sonsuza kalacak olan o görüntüde mutlu olduğumuzu hatırlamak isteriz. Gerçek hayatta mutlu olmak kimi zaman tarife gelmez, eşsiz çabalar gerektirir. Oysa bir fotoğrafta mutlu olmak için sevdiğimiz birkaç kişiyle bir arada olmak, biraz da gülmek yeterlidir. Belki de fotoğrafı bu yüzden bu kadar severiz.

Şimdilerde onun yaşadığı zamanlara, onun Engürü'de ve artık onun gibi aramızda olmayan eski Ankara mekanlarındaki sohbetlere tanık olanların bile efsanelerle bire bin katarak anlattığı bir adam var. Ulus Baker. Fotoğrafı, akıp giden anlardan yalnızca bir tanesini seçip diğerlerinden ayırmak, onlardan başka bir yere koymak diye tarif ederdi. Ulus Baker, muhteşem bir adamdı. Zehir gibi bir akli vardı. Talihsizlik şu ki Baker'in ömrü, sonsuz sayıda fotoğraf çekebilen cep telefonlarını, internette paylaştığımız fotoğraflarla kendimize kurmaya çalıştığımız avatarları, story'leri, filtreleri görmeye yetmedi. Eminim bunlar üzerine de söyleyeceği çok şey olacaktı. Çünkü fotoğrafın günlük hayattaki yerinin çok hızlı bir değişim geçirdiği de hakikat. Anlardan birini seçip onu diğerlerinden ayırmak noktasındaki bir tercihin adı olan fotoğraf artık yaşanan anları birebir yaşayıp hissetmektense onu bir anı kaydı halinde konservelemeye döndü. Yani demeye çalıştığım şey şu, bir konserde sahnedeki sanatçıları dinleyip izlemektense fotoğraf ya da video ile kaydını almak daha kıymetli görünüyor. Bakmaya doyulmaz bir günbatımı, izlenerek keyif alınacak bir tabiat nimetinden ziyade artık kaçırılmaması gereken bir fotoğraf fırsatı. **Yaşadığımız şeyleri bir fotoğraf kadrajının arasında hapsetme telaşımız onu birebir deneyimlemek, ondan keyif almak mutluluğunun önüne geçmiş durumda.** Fotoğrafın, gözümüzle tanık olduğumuz hemen her şeyi naylonlaştırdığını söylemek sanıyorum ki Baker'in anısına saygısızlık olmaz.

Daha önce de alıntılıdım, bir başka yazıda yazmıştım, belki sosyal medyada "anonim" bir sözmüş gibi karşınıza çıkmıştır, "Dünyadaki bütün fotoğraflar, ilerideki bir gün bakıp da üzülme için çekilirler," demiştim. **Fotoğrafların, hayatımızdaki tüm insanları onlarla birlikte olduğumuz o anlarda**

dondurup geleceğe saklamak gibi bir yeteneği vardır.

Fotoğraf durağandır ama hayat dinamiktir. Hayattaki hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Bir günden bir güne, bizim küçücük hayatlarımızda bile sonsuz sayıda şey değişir. Yeni insanlar katılır hayatımıza. Kimisi yeni doğar, kimisiyle yeni tanışılır, kimisine tesadüf edilir. Ve insanlar çıkar hayatımızdan. Kimisi o hiç bilmediğimiz yokluğa karışıp anı olur, kimisi hayatımızdan çıkıp gitmeyi tercih eder, kimisiyle yollar, yerler, evler ayrılır. Bir fotoğrafı oluşturan kadro her zaman değişme eğilimindedir. Kalabalık bir fotoğrafı önümüze aldığımızda, bu eski fotoğraftaki insanların kimisinin öldüğünü, kimisinin çok uzakta olduğunu, kimisinin nerede olduğundan bile haberdar olmadığımızı görürüz. Çünkü fotoğraf bir var olma durumunun, bir mevcudiyetin değil yokluğun altını çizmektir. Hayatımızdaki insanlar artık yok yazılmaya başlandığında, sanki hiç gitmeyeceklermiş gibi gülerek çektiğimiz o fotoğraflardaki tazelikleriyle içimizi serinletsinler diye sarılırız onlara.

Başkasına da gerek yok. Kendimiz bile günbegün açılıp uzaklaştığımız, ufukta silik izleri görünen eski bir liman gibi kalırız o fotoğraflarda. İnsanın yaş olarak kendinden uzaklaşmasının acı vesikasıdır fotoğraflar. O yüzden dünyada çekildikten birkaç sene sonra gülerek, mahzun bir kırıklık yaşamadan bakılabilecek bir tek fotoğraf bile yoktur.

Fotoğraflar dünyayı ve eşyayı algılaya biçimimizi de etkiler. Çocukluğunda, anne-babasının siyah beyaz fotoğraflarına bakarak dünyanın o zamanlar siyah beyaz olabileceğinden kuşkulananmamış çocuk yok gibidir. Fotoğraflarından tanıdığımız bir yerle ilk kez karşılaştığımızda "Fotoğraflardaki gibiymiş," ya da "Hiç de fotoğraflardaki gibi değilmiş," deriz. Çünkü fotoğraflar bize, sınırlı ve iki boyutlu bir görsel hareket noktası verirler. Bu yolla zihnimize orayı üç boyutlu bir algının içine yerleştirir. Ve aslıyla karşılaştığımızda her iki gerçeklik arasındaki mesafe bizi şaşırtabilir. Çünkü fotoğraf genellikle nasıl gördüğümüz değil nasıl görünmesini istediğimizle ilgili bir şeydir.

Fotoğrafçılar bana kızacaklar belki ama bir dil tartışmasına da girmek istiyorum kısaca. Resim, varlıkların doğadaki görünümünü bir başka iki boyutlu ortamda yeniden tasarlamak demektir. Fotoğraf da şeyleri resmetmek niyetini kapsayan bir çabadır. Dolayısıyla, resim çekmek, resim çektirmek, resim çekilmek (çekinmek değil, yapmayın gözünüzü seveyim) ifadeleri dilsel olarak yanlış değildir. Elbette fotoğraf çekmek daha doğru fakat resim çekmenin de yanlış olmadığını özellikle belirtmek isterim. Çünkü fotoğraf çekmek bir suret yakalamak, tasvire getirmektir. Yani resmetmek.

Cok uzattım yine. Gidip Oktay Rifat şiirleri okuyayım şimdi biraz.

Alper Canıgüz

yılın sonu, yolun başı

Belki söyleyeceklerim ilk anda sana deli saçması gibi görünecek ama lütfen, kısacık bir süre için bile olsa önyargılarını bir yana bırak ve hayal et; inan, beklentilerimin o kadar da gerçek dışı olmadığını sen de fark edeceksin.

Sevgili okur, ben bu satırları yazarken 2017'nin son günlerini idrak etmekteyim; kuvvetle muhtemel ki, sen de öyle. Yeni yıl yaklaşırken, içim yeni bir başlangıç umuduyla kıpır kıpır, deli göynümün köhne kapıları geleceğin tatlı sürprizleri için gıcır gıcır, ardına kadar açık. Acı, kahır, elem ve felaketlerle geçen bir yılı daha geride bırakıyor, özgürlük, eşitlik, adalet ve saadet dolu istikbalimize bir adım daha yaklaşıyoruz. İşbu helecanla, bu yazımda, biricik memleketimizde olup bitene çemkirmeyi bir yana bırakıp, harikulade geleceğimize dair beklentilerimi paylaşayım, seni de bu güzel hislerime ortak edeyim istiyorum. Becerebilirsem, ne mutlu bana. Belki söyleyeceklerim ilk anda sana deli saçması gibi görünecek ama lütfen, kısacık bir süre için bile olsa önyargılarını bir yana bırak ve hayal et; inan, beklentilerimin o kadar da gerçek dışı olmadığını sen de fark edeceksin.

Öncelikle şundan hiç kuşkun olmasın, güzellik yarışması adaylarının bütün dilekleri gerçekleşecek: **Dünya barışı sağlanacak, açlık ortadan kalkacak ve gezegenimizin doğal kaynaklarını mahvetmeyi bırakacağız.** Bu kesin. Ayrıca yapay sınırlar da tarihe karışacak, ülke diye bir şey kalmayacak, herkes dünya, belki de evren vatandaşı sayılacak. Biraz küçük düşünmek gibi oluyor farkındayım ama söylemeden geçemeyeceğim, vize problemi diye bir şey olmayacak. İsteyen istediği yere gidebilecek, hem de beş kuruş ödmeden ve muhtemelen göz açıp kapayıncaya kadar. Evet evet, üstelik sadece dünya sınırları içinde değil kozmosun son derece uzak noktalarına dahi yolculuklar yapabileceğiz. Yolculuk demişken, toplu taşıma yolcuları için kanayan bir yara teşkil eden, "Önce inenler, birader!" çağırısı artık problem olmaktan çıkacak. "O iniyorsa ben de biniyorum ulan, niye inenlere öncelik tanıyacaktım ki?" diye düşünmeyecek kimse. Bu uygulamanın milli birlik ve beraberliğimizi bozmaya dönük bir dayatma değil, sadece pratik bir çözüm önerisi olduğunu kavrayacağız.

Bambaşka olacak gelecek. Şakşakçı tayfası, siyaset yorumcusu diye televizyonda arziendam ederken, gerçek gazeteci ve aydınlar hapisanelerde süründürülemez. Kadınlara, çocuklara eziyet edilmeyecek. Kahkahadan korkulmayacak. Kaba saba, ikiyüzlü bir bacak arası istibdadına ahlak denmeyecek. Hırtlık, "adamlık"

sayılmayacak. Hayatta başarının ölçütü, cüzdanının kalınlığı değil, Çetin Altan'ın dediği gibi, "yalan söylemek zorunda kalmamak" olacak. Kimse kula kulluk etmeyecek. İnsanlar diline, dinine, ırkına, etnik kökenine göre ayrımcılığa uğramayacak. **Dünyanın dört bir yanındaki meydanlara dev Özdemir Erdoğan heykelleri yerleştirilecek, altında da üstadın insanlığa yol**

gösteren şu sözleri yazacak: "Paranın ne önemi var, mühim olan insanlık!" Evet sevgili okur, para

diye bir şey, elinin kiri olarak dahi anılmayacak. Ve hayır, müşkülpesent okur, bitcoin de olmayacak. Kaynaklar kat kat artmış olmakla birlikte, elbette ki yine kısıtlı kalacak amma velâkin ortalıkta aç gözlü tek bir fert bulunmayacağından, bu bir sorun yaratmayacak. Kapitalizm yerin dibine batacak. Aşk kazanacak. Gülüp geçme, yaz köşeye, olacak bunlar.

**Kapitalizm
yerin dibine
batacak.
Aşk kazanacak.
Gülüp geçme,
yaz köşeye,
olacak bunlar.**

Siyasetçilik falan gibi, birilerinin, başka bir şey olamadığı için yaptığı işler, tarihin tozlu sayfalarında kalacak ve bize çok tuhaf görünecek. Köleliğin her türlü son bulacak; gönüllü kölelik dahil. Siz çalışıyor, üretiyorsunuz, dur ben de sizi güzelce yöneteyim demek kimsenin aklından dahi geçmeyecek; ezkaza biri böyle bir şey söylerse, kendisi sadece mizah malzemesi olacak. Özgürlüğün sorumluluğunu taşımayı öğreneceğiz önce, sonra ondan tat almayı. Zor olacak ama başaracağız.

Sonra ölüme çare bulunacak. Kazara ölen olursa, geri getirilecek. Yetmeyecek, atalarımızın atomları bulunacak, onlar da tekrar hayata döndürülecek. Sevenler kavuşacak, dargınlar barışacak. Kimse et yemeyecek, bitki de. Tüm canlılar, hayat denen bu sonsuz macera içinde, bizimle birlikte ve dahi biz olarak seyahat edecek. Canlılar mı dedim? Eksik söyledim; onun da ötesine geçeceğiz. Varoluşu artık sadece beş duyumuzla kavramayacağız. Taş, toprak, deniz olacağız. Eksantrik tipler, canları isterse bardak olacak mesela, hayata bir de oradan bakacak. Her birimiz her şey ve her şey hiçbirimiz olacak.

2017'nin sonuna yaklaşırken işte bunları düşünüp mutlu oluyorum, sevgili okur. Tüm insanlıkla birlikte "yalnız ve güzel" ülkemizin vatandaşlarının da bu yeni hayat içindeki yerini alacağı günün özlemiyle yaşıyorum. Biraz daha sabır diyorum kendi kendime... Çoğu gitti, azı kaldı, şunun şurasında yeni milenyuma kala kala 982 yıl kaldı.

İlber Ortaylı

büyük devlet olmak nedir? ne değildir?

Trump "Amerika büyük devlettir, her istediğimi yaptırırım" diyor. Kanuni hiçbir zaman Osmanlı'yı yenilmez bir kuvvet olarak görmedi. Yenilmedi ama yenilmez kuvvet olarak da görmedi. İkisi çok farklıdır.

1948'de İsrail'in bağımsızlığının ilanından sonra Araplarla olan savaşta Kudüs'ün sur dışı semtlerinin Yahudilerde kaldığı anlaşıldı. O zaman bu yeni Kudüs için başkentlik iddiası ortaya atılmadı. Ancak 1967 Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra altı gün içinde Birleşik Arap Orduları içindeki Mısır'ı, Sina ve Gazze'den; Ürdün'ü Batı Şeria Vadisi'nden, Suriye'yi ise Golan Tepeleri'nden püskürtünce, İsrail buralarda yerleşti ve kaldı. Kudüs'ün sur içi ve çevresi de işgal bölgesiydi. Kudüs'ün İsrail tarafından başkent ilan edilmesi ise 1980 yılına tekabül eder. O yıl Kudüs, İsrail tarafından yeniden ilhak etmiş ve İsrail parlamentosu kararıyla resmen ebedi başkent olarak ilan edilmiştir. Devletin başkentinin bütün kurumları buraya nakledilmiş ve eski Kudüs çevrilmiştir. Öte yandan sadece İslam devletleri değil Avrupalılar da Birleşmiş Milletler kararına uyarak büyükelçiliklerini buraya nakletmediler. Buna devletler önce tepki gösterdi, "Biz büyükelçilikleri taşımıyoruz; çünkü Birleşmiş Milletler bu kararı tanımıyor" dediler. **İsrail'in buna yanıtı ise "Tanımazsan tanıma, benim başkentimi sana mı soracağım?" oldu.** Amerika buna rağmen birkaç senedir "Acaba biz oraya gitsek mi, gelsek mi?" diyerek konuyu gündeme getiriyordu. Trump'ın yaptığı açıklamayla birlikte Kudüs tartışması yeniden dünyanın gündemine girdi. Amerika'nın yeni başkanı reklamı çok seven bir adam. Katiyen cahil değil, Amerikan ölçülerinde okumuş biri. İster beğen, ister beğenme. Beğenmemeniz iyidir; ama dikkatinizi arz ederim biz de onlara dönüyoruz, farkında mısınız? Türkiye'nin münevver çocuğu, Amerikan münevverine benzemeye başladı çok uzun zamandır. Bir kere Türkçe bilmiyorsunuz, telaffuzunuz bozuk. Ondan sonra hiçbir şekilde ikinci bir dille birinciyi bağlamayı bilmiyorsunuz ve tarih, coğrafya bilgisi kıt gençlerimizde... Trump'ın ciddi boyutlarda reklam hastalığı var. "Ben her şeyi yaparım, benden öncekiler beş para etmez, benden sonra gelenler zaten ne oldukları belirsiz insanlar olacak, onlar ne yapıyor ise ben tersini yaparım" diyor. Bu kafada insanlar toplumda çoktur. Trump onların temsilcisidir. "Ben oraya taşırım sefaretimi" diyor. Çoğu Amerikalı hatta Trump'ın kendi de dâhil bunun ne anlam taşıdığını anlayacak adamlar değil. **Kudüs nedir? Kudüs'ün dinler için anlamı nedir, öbür dinler bakımından nedir, bunu bilecek adamlar değil.**

Büyük devlet istemediğini yaptırtmayabilir ama her istediğini yaptıracak diye bir şey yoktur.

O kendince ülkesinde sempati topluyor, hâlbuki burada ortalığı karıştırıyor.

Buna Avrupa da İslam Ülkeleri gibi karşı çıkıyor. Trump oldukça lokal düşünen, büyük hırsları olan birisi. Çılgın biri ve yakın zamanda da gidecektir. "Ben büyük devletim, her istediğimi yaptırırım" diyor. Biraz tarih bilgisi olsa görürdü ki bu büyük

bir yanılgıdır. Düşünün ki, Kanuni Sultan Süleyman hiçbir zaman Osmanlı İmparatorluğu'nu yenilmez bir kuvvet olarak görmedi. Yenilmedi ama yenilmez kuvvet olarak da görmedi. İkisi çok farklı şeydir. Büyük devlet istemediğini yaptırtmayabilir ama her istediğini yaptıracak diye bir şey yoktur. İngiltere mazide

böyle hatalar yapmadı ama Amerika yapıyor. Kudüs önemli bir mevzudur. Soğukkanlı olmak gerekir. Burayı idare etmek kolay değil. Bir şeyi unutmayın; dünyada en son vatan edinen biziz. **Yani 11. asırda buraya gelmek ne demek biliyor musunuz? Geldiğiniz yer çöl de değil Afrika'nın köşesi de değil. Burası basbayağı kocaman imparatorluğun kurulduğu, milletlerin, kiliselerin, dinlerin yaşadığı bir dünya.** Dâhiyane bir şekilde buraya nüfuz ettik. İdareciliğimizle dağları bile işgal ettik aşiretlerimizle. İyi güzel de bunu hala unutmadılar! Türk idarecisi ve Türk halkı son derece stratejik davranmak zorundadır. Düşüncenize de politikanıza da her şeyinize de çok yavaş olurlar. Şimdi görüyorum benim çocukluğumda kuru bayır olan yerlerde fabrika üzerine fabrika kurulmuş. Bu kadar malı olan insan biraz dikkat eder. Akıllı olmak zorundasınız. Kudüs'ün Osmanlı tarafından İngilizlere teslim edilmesinin üzerinden bir asır geçti. Şehir o gün bugün bir tartışma konusudur. Biz yüzyıl önce oradan çıktık. Çıkarken teslim olmadık. Avusturya ve Alman müttefiklerimiz, "Buralar bombalanıyor, ne mezar kaldı ne kilise ne de Müslümanlara ait bir şey. Bu bölgeyi terk edelim" dediler. Bizler de oradan çekildik. Buralar kavgalı bir yerdir. Her metrekaresi insan kanına bedeldir. Her metresi önemlidir. Şu da bir gerçektir ki, Kudüs bizden çıktı çıkalkı hiç huzur görmemiştir. Bizim dönem kadar sakin bir dönemi yoktur. Bu da tesadüf değildir. Kudüs'te 4 asır sulh olması, sadece Osmanlı döneminde değil çünkü Osmanlı hiç kimseye zulmetmeden herkesin hakkına, hukukuna mukaddes bakmıştır.

Aslı Alpar

YIL .YENİ DE BİZ ESKİYİZ...

Sema Kaygusuz

tarladaki an

Bir Bugis daha iyi bir hayat için köyünü terk etmek zorunda kalmışsa, yurdundan getirdiği bir avuç toprağı göçtüğü yurda saçarak şöyle der, "Eski evimin toprağını buraya yayıyorum şimdi, şu anda bulunduğum yer olduğu için."

Evrenin sınıflandırılmasına ilişkin Bugis inançları
Halilintar Lathief, Antropolog, Endonezya

Aklımdan çıkmayan bir görüntü var. Böyle deyince dünyanın bir anını hafife almışım gibi oluyor. Sanki o anı zihnimde eritip kendime tercüme etmiş, kimseyi ilgilendirmeyecek hale getirmişim. Ama öyle değil. Bazı anlar bütün dünyayı kaplıyor. Çünkü an dediğimiz, başlı başına bir hal. Hafızanın nemli coğrafyasında yaşayan sıcakkanlı birer canlı.

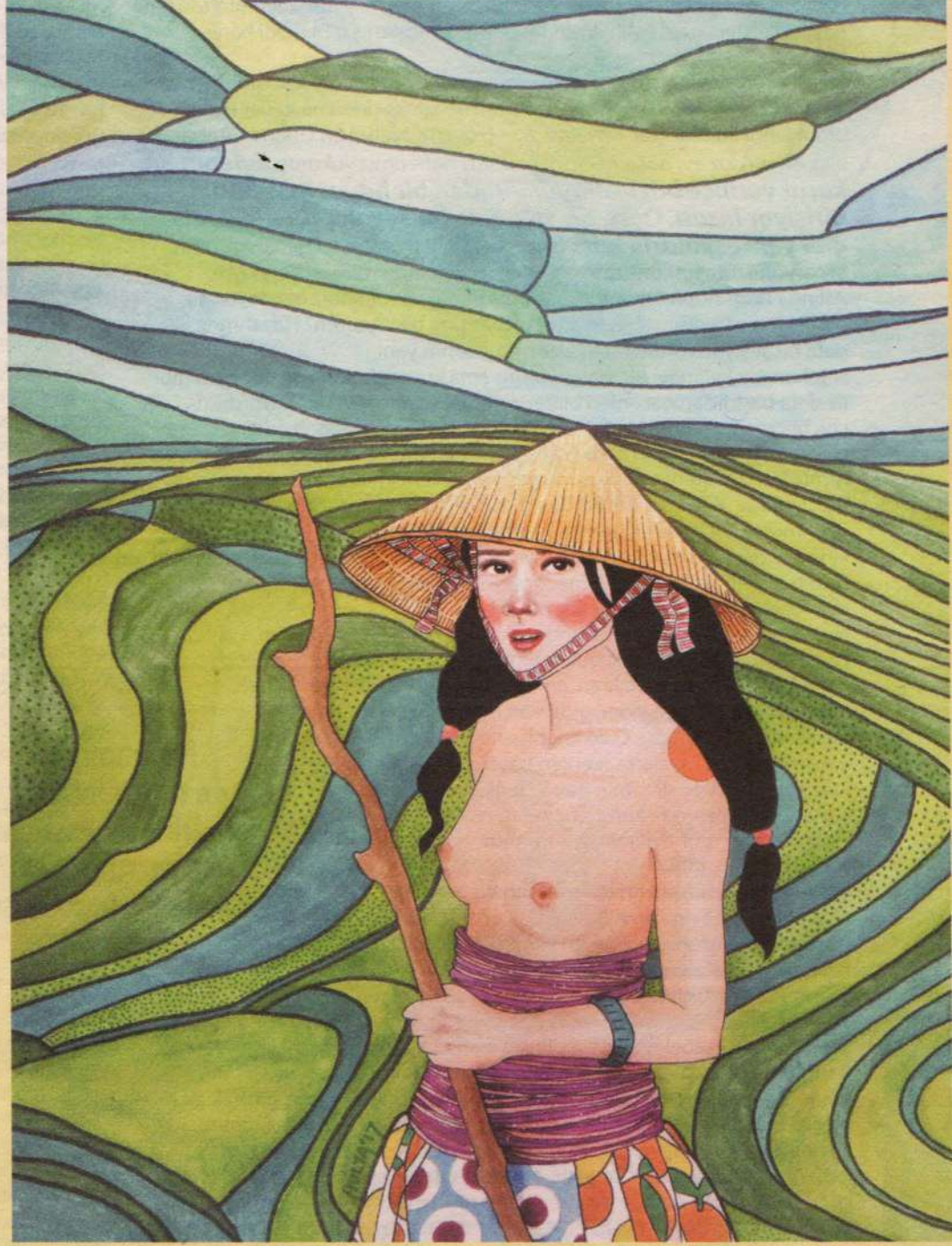
Anı ise başka, zamanın kişisel türevi o. Ömür boyu gelişen huylarla, huyların dillendiği yeni söz dizimleriyle sürekli dönüşüp sürekli temize çekilen bu kaypak yaşam kesitleri, sıkça rastlandığı gibi bayağılaşabiliyor da. O yüzden üstüne basarak söylemeliyim yine, aklımdan çıkmayan bir görüntü var, koskocaman, başka birisinin kendime tapulayamayacağım saniyesi.

Yıllar önce Okyanusya'da, hiç geçmeyen saniyeler içinde bir pirinç tarlasındaydım ben. Zümrütten turkuza çözünen renklerin içinde anbean genişleyen bir ufka doğru yürürken gözün alabildiği tarlanın kendisiydim. Endonezya takım adalarından Bali'de, insanların, taş basamaklara çiçekler dizerek dualar ettiği, bahçelerdeki sunaklarda atalarının ruhlarıyla konuştuğu, göz göze gelindiğinde utangaç bir gülümsemeyle başını çevirdiği Ubud şehrinde, kimsenin dikkatini çekmeden gezinen bir misafirdim. Ağustosun kıpkızıl olduğu bir gün şehrin dış mahallerinde yürürken hiç beklenmedik bir derinliğin içinde bulmuştum kendimi. Muazzam açıklığın başucundaydım.

Tarla. Hakikaten bedensel bir şey. Her yerine insan eli değmiş dizgesel dokusuyla satır satır yazı. Tabiatla yapılan mevsimlik bir anlaşma gibi. Hem akıl var orada hem ekilmesi olanaksız güzellik. Ekinin tekdüzeliğine milyonlarca insanın iştahı köklenmiş. Yerkabuğunu dörtgenlere kesen bütün tarlaları aynı anda gözalcı ve ürkünç yapan sanıyorum bu, toprakla değiş tokuş edilmiş insanilik.

Ossaat tarlayı parsellere ayıran ahşap çatkılı su kanallarının üstünden yürüyerek pirinç kamışlarının arasına tereddütsüz dalıverdim. Zamanın yutulduğunu, dünyanın düzleştiğini sandım o zaman. Bir tek su sesi, diz boyu kamışların arasında uçuşan allı pullu birkaç böcek, bir de tuhaf kuşlar vardı. Mitolojilerden havalanan cennet varlıkları. Sessizlikten sarhoş olmuştum. Azıcık korkmuştum da. Tarlanın derinliklerine ilerledikçe yeşil bir denizin açıklarına çekiliyormuş gibi oluyordum.

Derken, az ileride, tarlanın ortasında bir şey hareketlendi. Sessizliği yırtan bir hışırtı. Fena irkildim o zaman. Sonra kamışların arasında esmer tenli bir silüet belirdi. Katlanarak eğildiği yerden flamingo boynuyla yükselen bir kadın. Belden yukarısı çıplak, memelerinin kara uçları yaygın. Konik bambu şapkası caping ile gölgelenen yüzü ifadesizdi. Hatta kovalarcasına bakıyordu bana. Onun taşsı çıplaklığını değil de yalnızlığını ihlal etmiştim. Kendini olduran elifçe güzelliği, yabancı varlığımla bozduğumun farkındaydım. Selam vermeye kalkmadım, zaten selamımla ilgilenmiyordu. Terslemektense kayıtsızca sırtını dönmeyi yeğledi.

İşte o zaman bir şey gördüm, canlı gibi görünen ama canlı olmayan bir şey. Sırtında insanın içini sılatan bir iz vardı. Çiftçi kadının sol omzundan kusursuz bir çarpaz çizerek inen bıçak izi, o an Endonezya'nın bütün takım adalarını mühürledi. O kadın hayatta kalmış biriydi demek, ölümün eşiğinden geri dönmüş biri.

O gün, Ubud'da pirinç tarlasında gördüğüm çiftçi kadının, ansızın karşısına çıkan bir yabancıya aldırışsız sırtını dönerken, aslında et bağlamış bir yarayı, korkunç bir tarihi bana sergilemiş olduğunu yıllar sonra fark ettim. Bir dahaki sefere gücüm yeterse o yarayı anlatacağım size. İlk pirinç tarlasındaki çıplak sırtın korkunç sessizliğini sindirmek lazım.

**Tarla.
Hakikaten
bedensel
bir şey. Her
yerine insan eli
değmiş dizgesel
dokusuyla satır
satır yazı.**

Şebnem İşigüzel

mutluluğu arayın

Yüzüme yaşlı gözlerle bakıp bence içinden "Sen kafayı yemişsin," deyip çekip gitti. Kalabalık caddede yok olup gidişini izledim. Zihnimde, ruhumda da öyle yok olup gidebilseydi keşke.

İşten atıldım. İşsiz kaldım. Karım evi terk etti. "Bir odasına tıkarım" dediği eşyalarla birlikte annesinin yanına gitti. O an, aşkımızı (başlangıçtaki) hayallerimizi (çocuk sahibi olmak gibi) pazar sabahı yatak keyfimizi (düzenli hayatın en iyi tarafı) evliliğimizi bir odaya tıkacaktı gibi geldi bana. Haklıydı.

Şimdi gözüme dekor gibi uyduruk görünen ev eşyalarını alabilmek için paralanmıştık. Hepsini tek tek sökerken ne kadar çirkin ne kadar hantal olduklarını anlamıştım. Hayatımızın en tatlı günlerini en çirkin mobilyaları alıp, en ruhsuz evi döşemekle harcamışız haberimiz yokmuş. **Evlenmeye karar verince böyle oluyor. Aniden bir hayat inşasına giriyor insan. Oysa hayat böyle bir şey değil. Evlilik mis gibi yeni eşyalarla kurulmuyor.** Bunlar dekor. İyi bir hikayenizin, senaryonuzun, tutkunuzun, birbirinize inancınızın olması gerekiyor.

Aslında hepsinden önemlisi kendinizin, sizin var olmanız gerekiyor. Siz gerçekten var mısınız? Saçma mı yazıyorum, bilmiyorum? Hayatımda ilk defa bir şey yazıyorum. Yazmak niyetindeyim yani.

Nitekim, bu kelimeyi hiç sevmiyordum ama kusura bakmayın dediğim gibi ilk defa başımdan geçenleri birilerine anlatıyorum, evet ne diyordum, çok geçmeden sunta kaplama eşyalarımıza doyduk. Sabah erkenden işe gidiyor, canımız çıkana kadar çalışıyor, üstlerimiz tarafından itilip kakılıyor, işimizden olacağımız korkusunu yaşıyor, kazancımızı anında hesapsızca harcıyorduk. Kira ve kredi kartları maaşı yiyip bitiriyordu zaten. Kalanını üzerimizde kostümden farksız görünen giysilere gömüp yorgun argın yine eve dönüyorduk. Hazır kötü yemekler yiyip, internette dizi izleyip, bazen dişlerimizi bile fırçalamadan yani ben öyle yapıyordum kimi zaman, uyuyorduk. Hayat böyle bir şey miydi?

Neyse işte bu iskambil şatosunun yıkılması gerekiyordu, yıkıldı. İşsiz kalmamla sarsıldık. İş bulamamamla çöktük. Dekor evi dağıtıp daha beter borca batmaktan, enkaz altında kalmaktan kurtulduk.

Karım eşyalarla anne evine giderken ağlıyordu. "Hayallerim yıkıldı benim," diyordu. O an tek hissettiğim sızlayan şişmiş yaralı ellerimdi. Eşyaları sökerken bayağı hırpalanmışlardı. Ona söylemedim, ellerimin halini değil, o eşyaların bir daha sağlıklı biçimde kurulamayacağını. Dağılmışlardı. Tıpkı ilişkimiz gibi. Evliliğimiz, ruhumuz, hayatımız sandığımız şey gibi.

Sonra karımın hayallerinin annesinin bir odasına tıkacağı evimizin eşyaları gibi "ucuz" olduğunu düşündüm. Uğruna insanın en verimli üç dört yılının harcadığı beş para etmez ama böyle olduğu için esasında paha biçilmez şeyler. Bunu ona söyleyemedim. Sabahında başka bir şehre taşınacak evde söylenecek son şey olduğu için söyleyemedim. Bunu o anda karıma söylemek barut dolu bir odaya elinde kibritle, yanan bir kibritle tabii, yazarken böyle şeyleri ince ince belirtmek gerekiyor mu acaba, neyse, qirmek gibi bir şey olurdu bu. Karım infalak etmek üzereydi. Sinir krizinin eşiğinde. Söylemem icab etseydi şöyle bir şey derdim sanırım: **Hayallerimiz kolayca taşınabilir şeyler olmalı. Belki sadece bir his. Huzur gibi mutluluk gibi.** İnanın bunların taşınamaz şeylere sahip olmakla ilgisi yok. Gerçi biz de taşınabilir şeylere sahiptik. Hayal kırıklığı, mutsuzluk, gelecek kaygısı, hepsini anne evine nakletmek üzereydik.

Sıcak yuva masalı böylece bitti. Karımı ve eşyaları götüren kamyonetin ardından, kamyon bile değildi ne acıklı, el salladım. Karımın, iyi birisine benzeyen şoförün yanında burnunu çeke çeke seyahat edeceğini hayal ettim. Gözünü yoldan ayırmayan, gövdesini direksiyonun üzerine eğmiş, saç sakalı çoktan birbirine karıştırıp hayattan vazgeçmiş, dişlerini günde iki paket sigarayla paslı çivilere benzetmiş, bir anlamda pes edip ruhen hepimizden iyi durumda kalmayı başarmış şoförün karımın yol boyunca ağlamasından rahatsızlık duymayacağını ancak onu teselliye de yanaşmayacağını düşündüm. Oh be amma uzun bir cümle yazdım. Sanırım oluyor. Bir yerde mola verip ayrı masalarda birer çorba içebilirlerdi. Yok yok karım üzülmünce iştahı filan kaçmaz. Bilakis açılır. Burnunu çeke çeke gözüne kestirdiklerini yemiştir o. "Bu sarılmayacak bir yara değil çünkü." Bekar evine yerleştiğim arkadaşım böyle demişti. "Küçük bir sarsıntı. Hayatta daha neler var." Belki benim neler nelerim de bu, nereden biliyorsun, diyemedim tabii. Diyememek kötü. **Dilinin ucuna geleni kalbine gömmek fena. Bu alışkanlık insanı çürütür ben size söyleyeyim.**

Kafamı açan o arkadaş olmuştu. Adamın evinde kalıyorum, kiraya, mutfağa, elektriğe, doğalgaza bir şeyler çıkmak gerekirdi.

"Niye illa o uyduruk şirketlerde çalışmak istiyorsun? Başka iş bak." Doğru söylüyordu. Sabahları after shave'le yıkayıp, şık görünümü ucuz takımlarımı giyip gittiğim şirket işleri için niye kapana sıkışmış deney faresi gibi dört dönüp duruyordum ki? Cevap veriyorum: Çünkü yaşamam, hayatta kalmam gerekiyordu. Bunun için bir miktar para kazanmam gerekiyordu. Üniversitem de aman aman bir şey değildi. "Bir müzeye güvenlik görevlisi arıyorlar mesela.." dedi arkadaşım. "Silah kühah güvenlik müvenlik uymaz bana," dedim. "Öyle değil salak," diye düzeltti beni. Şehrin göbeğinde nispeten rahat bir üniformayla silahsız kühahsız güvenlik olarak işe başlamam böyle oldu.

Kurallar basitti. İstedğim zaman oturabiliyor, soru sorulmadığı sürece ziyaretçilerle konuşmuyorum, diyelim sanat eserlerine yapıştılar onları nazikçe uyarıyor, laf dinletemezsem amirimi çağırıyordum. Hoş, asla böyle bir şey olmadı. Buraya hep iyi insanlar geliyordu. Karımla birlikte önünden geçmiş hatta merak edip içeri girmiş, müze ücretine kıyamayıp halk günlerinden birisinde geliriz artık deyip çıkmış bir daha da gelememiştik. Hayat bize sunta kaplama mobilya ve kredi kartı taksitlerimizi ödemeyi emrediyordu. Karımın tek hedefi borçlarımız bitince yeni bir borca girip küçük bir araba almak. Servis ona göre değildi. Arkadaşlarının çoğu işe arabalarıyla geliyordu. Önce beni bırakırdı...

Öyle de oldu. Önce beni bıraktı. Karımın yokluğuna ve yeni işime zamanla alıştım. Müzede güvenlik görevlisi olmak görünmez olmak gibi bir şeydi aslında. İnsanlar bazen içimden geçip gideceklermiş gibi bir duyguya kapılıyordum. Sessiz kalmak sessiz bir ortamda olmak bana iyi gelmişti. Düşünmeyi öğrenmiştim. "Bu işin püf noktası canın sıkılmayacak," demişti amirim. Eğitimden geçmiştik. Başlangıçta, "Neydim ne oldum?" gibi saçma bir hisse kapılmıştım. Masabaşı işte bok vardı sanki! Bir keresinde şirketten kızlar geldi. Tanımadılar beni. Bakmadılar bile. Görmediler. Uzaktan öyle manasız öyle boş geldiler ki...

Hayatımızın en tatlı günlerini en çirkin mobilyaları alıp, en ruhsuz evi döşemekle harcamışız haberimiz yokmuş.

İnsan ne için yaşar, diye sormam o zamana rastlar.

Düzenli maaş en iyisiydi ama. Çoğunu karıma gönderdim. Geri kalanını evini paylaştığım arkadaşına verdim. Benim parayla satın alınacak şeylere ihtiyacım kalmamıştı çünkü. Sabah kahvaltısı, öğle yemeği, ikindi atıştırması müzedendi. Karnımı doyurduktan ve yatacak yerim olduktan sonra hayat kolaydı. Peki hayat neydi? Yaşamak? En önemlisi hayat nasıl kolaylaşıyordu? İnanın, onu zorlaştıran ve kolaylaştıran bizleriz. Bir yıl boyunca değişen sergilere, ziyaretçilere bakarak o güzel ışıklı salonda bunu düşündüm. Önce anlam veremediğim sonra ilgiyle bakanları gördükçe üzerine düşündüğüm sanat eserleri gibi bir şeydi hayat. Ona anlam katan çoğu zaman sizdiniz. Ya da üzerinizde derin tesirler yaratmasına izin verecek bilgi ve bilgeliğiniz olmalıydı. Başka türlü çekilmezdi. Çekemedik zaten. Bir kamyonet eşya anne evinin yolunu tuttu.

İşimi tuhaf biçimde sevmiştim. İyi gelmişti bana. Çevre enteresandı. Gelen insanlar. Kimi zaman çocuklar. Okullar geliyordu. O zaman iyi ki çocuk yapmamışız diye düşünüyordum.

Bir de onu özlerdim.

Müzedeki geçen bir yıl boyunca sayfiye kasabasına çekilmiş bir moruk ya da hayalini kurduğu dünya turuna çıkmış yeni yetme gibi kafamı dinledim, kendimi buldum. Bilmiyorum belki de kaybettim. Ama eninde sonunda bulacaktım. Bu umutla yaşadım, yaşamaya devam ettim. Bir iki İzmir'e gittim geldim. Karım cepsiz silahsız müze güvenlik görevlisi olma işine hayret etti.

Bir kere de o İstanbul'a geldi. Gözleriyle gördü. Müze çıkışı buluştuk. Kamyonetle İzmir'in yolunu tuttuğu günkü gibi ağlıyordu. "Böyle mi yaşayacaksın? İleride çocuklarımıza kendini böyle mi takdim edeceksin?" "O," "sunacaksın" dedi ama ben buraya böyle yazdım. "Evet," dedim. "Böyle iyiyim. Dokunma. Memnunum ben." Ona oracıkta Cyrano de Bergerac'ın unutulmaz tiradı İstemem Eksik Olsun'dan bir parça okudum ama anlamadı. Bu arada yanında kaldığım arkadaşım aracılığıyla (aracılığıyla demek olmadı ama aklıma başka bir şey gelmedi) liseden sonra ilk kez okumaya yeniden merak sarmıştım. Klasiklerden başladım. Bu da iyi geldi.

Karıma döküldüğüm bölüm şöyleydi: **"Demek istediğim, asalak bir sarmaşık olma sakın. Varsın boyun olmasın bir söğütünki kadar. Yaprakların bulutlara erişmezse bir zararın var mı?"**

Yüzüme yaşlı gözlerle bakıp bence içinden "Sen kafayı yemişsin," deyip çekip gitti. Kalabalık caddede yok olup gidişini izledim. Zihnimde, ruhumda da öyle yok olup gidebilseydi keşke.

Ama gidecekti. Çünkü zaman her şeyin ilacıydı.

Bazı şeyler insanın hayatında eş zamanlı oluyor: Yine işsiz kaldım, karım beni boşadı. Müze iyi gidiyordu oysa. Küçülme fikri ve son gelen, ilk giden olur kuralı işleyince... Bu defa iş bulmam uzun sürmedi. Eskiden egomu yerle bir edeceğini düşündüğüm işlere hiç o gözle bakmıyordum çünkü. Yeni işim hayatımı kökten değiştirecekti. Üstelik yatacak yerim bile vardı. İstanbul'un kalabalık ama güzel semtlerinden birisinde üç katlı bir kitapçıda çalışacaktım. Odalardan birisinde kalabilirdim. Oda fena değildi. Işık alıyordu ve bana aitti.

İş, müze bekçiliğinden daha hareketliydi. Kaldır, indir, yerleştir, sorulara cevap ver, kitap ara, bul, müşteriye ver gibi bölümlerden oluşan bir iş. Kitap satmak güzeldi. Kitaplarla kurduğum kırık dökük ilişki güçlendi. Okuduğumu anlar, okumaktan korkmaz, kitaptan kitaba uçar oldum. Bir ayın sonunda yatıp kalktığım küçük odayı düzenledim. Masa, sandalye, güzel bir lamba, daha rahat bir yatak şiltesi, temiz nevresim takımı, yatak örtüsü, güzel renkli bir halı, iyi bir yorgan, süper bir yastık, duvara çerçeveli bir poster, pencere önüne çiçek. Bu kadarı yetermiş meğer. Gecenin bir vakti çişe kalktığımda, karanlık kitapçının içinde olmak ilginç bir duyuydu. Çayımı kahvemi yapabildiğim mutfağım bile vardı. Buzdolabına meyve, ekmek, peynir, atıştırmalıklar koymuştum. Tuvaletlerden birisinde duşumu alabiliyordum. Haftada bir hamama gider olmuştum zaten. Dükkanı ben kapatıyordum. Kapattıktan sonra kıyıya iniyordum. Bira-çerez kıyıda oturup karanlık denizi, Boğaz'ın ağzında bekleyen gemileri seyrediyordum.

Sabah erken kalkıp tempolu yürüyor az biraz koşuyordum. Sonrasında duş alıyordum kahvemi koyuyordum ve tam sekiz buçukta dükkanı açıyordum. Kitapçının müdavimleri vardı ve hepsi melek gibi insanlardı. Gençler, çoğunluk anneleriyle gelen çocuklar, yetişkinler, güzel kadınlar. Bokunu çıkarmadan flört ettiğim oldu. Bir tanesiyle denize bakarak bira içtik. Daha özel şeyler de yaşadık ama size anlatmak isteyeceğimi sanmıyorum. Felsefe meraklısıydı. Eskişehir'e gitti. Yazıyoruz. Arada gidiyorum. Felsefeye onunla başladım. Aristo'nun yaşamın en iyi yolunun dışarıya çıkmak ve haz aramak oluşu fikrine inanmayışına şapkamı çıkardım. Sayesinde ne olacağımıza ve ne yapacağımıza kendimizin karar verdiğine ikna oldum. "Nasıl yaşamalıyız?" Bu soruyu 2400 yıl önce insanlık adına Sokrates sormuş. Ardından Platon. Aristo'nun cevabı, "Mutluluğu arayın," olmuş. Bu kadar basit.

Karım yani eski karım, evlilik evimizi dağıtırken, taksitleriyle ciğerimizi solduran perdeleri indirdiğimizde hemen oturma odasının önündeki ağacı fark etmiş, "Aaa burada ağaç varmış," demişti. Ne ağacı olduğunu bilememiştik. Onun mevsiminde güzel kokular saçan akasya olduğunu yeni öğrendim. **Yaşarken farkına varamadığımız ne çok şey var. Hayat yaşadığımız gibi değil. Onu tıpkı bir manzara gibi uzaklaşınca görmek ne acı.**

Geçen yıl bu zamanlar, yeni yılın ilk günleri, yine bir iş çıkışı, değişmez manzaram, tarifsiz keyfim karanlık denize karşı oturup bunları düşünmüştüm. Hayatım devirdiğimiz yıl boyunca acayip bir hızla değişmeye devam etti. Bilmem, belki anlatmaya devam ederim tıpkı yaşamaya devam ettiğim gibi.

Çiğdem Canım Yayan

Yılmaz Erdoğan

Turgut Uyar

Ümit Yaşar Oğuzcan

Can Yılmaz

mutlu yıllar sana

Cengiz Abi bekçinin elinden kurtulmak için hızlı bir hareket yaptı ve adamın yaşlı ellerinin arasından sıyrıldı, "Ben gidiyorum kardeşim, ağaç senin olsun..."

Çam ağacının topraklı kökünü briket mezara vura vura temizledi, ağaç sipariş verilen boyutta değildi ama yılbaşı hevesi için yeterdi. Sağına soluna bir iki tane kırmızı gece lambası takılırsa al sana televizyondaki yılbaşı ağacı... Gerçi o ağacın dibinde hediyeye kutuları vardı ama o şimdi düşünülecek şey değildi.

Kökleri taze çam ağacını yanında getirdiği çuvala yerleştirdi büyük bir dikkatle, mezarlık bekçisine yakalanmadan yürümesi gereken yaklaşık yüz metrelik yolu arşınlamaya başladı parmak uçlarına basarak... Mezarlığın yıkılmış duvarına vardığında derin bir nefes aldı, son defa arkasına baktı ve o anda göz göze geldiler mezarlık bekçisiyle, "Bırak elindeki" diye bağırdı bekçi, kendisine verilmiş yetkiyi kullanarak, "Ağaç çaldın dimi?" Cengiz Abi hırsızlığının altında ezildi, adamın karşısında adeta bir böcek kadar küçüldü. "Evet, yaptık bir hata ama emin ol, evde bekleyen çocukların daha çok işine yarayacak bu ağaç, mevtanın işine yaramıyordu, emin ol!" dedi. Cengiz Abi'nin mantıklı edebiyatını anlamadı bekçi, kanun önünde suçlu olan Cengiz Abi'nin koluna yapıştı, "Yürü karakola..." dedi biraz da tuttuğu kolu sıkıp gözdağı vererek. Adamın Cengiz Abi'yi yürütmeye çalıştığı karakol mezarlığın yanındaydı, belki 20 metre yoktu uzaklığı. **Karakola giderse bütün geceyi orada geçirebilir, daha kötüsü yeni yılı karakolun soğuk nezaretinde demir parmaklıklar ardında geçirebilirdi.**

20 metre içinde halletmeliydi meseleyi, "Kardeş, bütün paramı vereyim, al cebimdeki tüm para 40 lira, bununla çocuklara kuruyemiş alacaktım, almayayım vazgeçtim. Al da bırak beni, istersen ağacı da al. Vazgeçtim yılbaşı ağacından da yeni yılından da... Yeter ki evime gideyim." Yılların bekçisi yumuşamadı, aksine gücünü hatırlattı Cengiz Abi'ye, "3 sene yatarın var, devlet malı bu ağaçlar, bir de rüşvet 40 lira, vallahi 7 sene yatarsın..." Cengiz Abi suçlu olduğunu biliyordu, işin kötüsü karşısındaki adam da biliyordu kimin suçlu olduğunu. Cengiz Abi sesinin tonunu ayarladı, yumuşak bir sesle ikna etmeye çalıştı adamı, "Kardeş sen haklısın ama ben de haklıyım vallahi. Çocuklar görüyor televizyonda, neticede ağaçtır param yok diyemiyorsun, kaç paradır bir ağaç ama öyle değil işte çok para istiyorlar o ağaç için, benim haftalığı istiyor adam, yanına iki kar beyazı boyamış, iki tane kırık lamba takmış ama çocuk işte istiyor ve sen diyemiyorsun ne ağacı oğlum, ekmeğe para yok..." Bekçinin eli gevşedi ama bırakmadı tuttuğu kolu, "İyi de kardeşim, hazinenin toprağındaki çamı sökmüşsün. Hadi mevtanın mezarında olsa, öbür dünyası var helalleşirsin orada bana ne? Ama bu devlet toprağı, kiminle helalleşeceksin, hırsızlıktır bu... Kanuna hesap vereceksin." Karakola birkaç adım daha yaklaştılar, içeri girmeden çözülmeliydi bu düğüm. Cengiz Abi bekçinin elinden kurtulmak için hızlı bir hareket yaptı ve adamın yaşlı ellerinin arasından sıyrıldı, "Ben gidiyorum kardeşim, ağaç senin olsun..." Bekçi kendinden genç Cengiz Abi'nin arkasından bağırdı sesinin

yettiğince, "Kardeş, gel al ağacı... Ben de vazgeçtim inadımdan." Cengiz Abi geldiği yıkık duvarın kenarında duydu adamın sesini, bir ayağı mezarlığın dışındaki kaldırımda, bir ayağı çamurlu mezarlıkta, "Yapar mısın o babalığı?" Arkasına baktığında bekçi elindeki torbayı yere bıraktı, "Al git ne işin varsa gör..." Cengiz Abi olduğu yerden ok gibi fırladı, adamın yanına geldi soluk soluğa, "Sağ ol... Allah razı olsun..." Adam, arkasına sakladığı odun parçasıyla Cengiz Abi'nin başına vurdu bir anda ne olduğunu anlamadan, "Allah'ı bu işe karıştıрма pis hırsız..."

Cengiz Abi'nin alnından süzülen kanlar gömleğinin rengini değiştirmişti, kendine geldiğinde elleri ayakları bağlı, bir sandalyede küçük kulübenin ortasında oturuyordu. Tam karşısında onu seyreden mezarlığın bekçisi, "Seni dinlerken bir anda hak verdim gariban bir babaya, sonra kendimi düşündüm ben de garibanım ama hiç aklımdan geçmedi bir şeyler çalıp eve götürmek. **Mezarlıkta en çok ne yaptığımı biliyor musun? Okudum, ne bok bulursam okurum, takvim arkası da olur, tuğla gibi kitap da.**

Bunca yıl ne öğrendim biliyor musun? Hırsızlığın bahanesi olmaz. Ama şimdi seni bu şekilde karakola götürsem, beni de alırlar." Cengiz Abi kendine gelmeye başlamıştı, adamın dediklerini kafasında toparladı hızla, "İyi ya, kal benimle beraber girelim yeni yıla. İşimiz gücümüz yok nasılsa, bekleyen de yok..." Mezarlık bekçisi güldü, "Onu ben de düşündüm ama benim daha önemli işlerim var. Seninle uğraşamam. Sen beklersin beni burada..." Cengiz Abi bağlı bulunduğu sandalyeden kurtulmaya çalıştı, "Bırak beni be adam, hay ağacının da, yeni yılının da... Al ağacı da 40 lirayı da... Ben görmedim seni, sen de beni görmedin, ağaç çalarken yakalandım diyecek değilim ya millete. Unutalım gitsin." Bekçi oturduğu yerden kalktı, Cengiz Abi'nin yanına geldi usul usul, "İyi ya, bu geceni zehir ettiğim için beni bulup intikam almaz mısın? Bu kadar iyi biri misin? Sana niye güveneyim, hırsızın birisin neticede..." Cengiz Abi, başını eğdi, "Haklısın hırsızım ama anlattım durumu, çocuklar istemese ne işim var gecenin karanlığında mezarlıkta? Baba olsan anlardın..."

Mezarlık bekçisi, Cengiz Abi'nin önce ayaklarını sonra ellerini çözdü, "Defol git! Ağacı bırak, gözüm görmesin seni..." Cengiz Abi elleri çözülür çözülmez gözüne kestirdiği keseri aldı eline, karşısında donup kalan adama vurmaya başladı, ta ki hareketsiz kalana kadar... Adamın nefesi kesildiğinde bıraktı elindeki kanlı cinayet silahını, "Kitap okumuşmuş... **Okumuşsun da boşa okumuşsun, sen okumuşsun öğrendiğin ne; hırsızlığın bahanesi olmaz. Ben hiç okumadan ne öğrendim; babana bile güvenmeyeceksin...**"

Cengiz Abi talihsiz bekçiyi arkasında bırakıp, çam ağacı çuvalını aldı. Geldiği yoldan mezarlıktan çıkarken yanına aldığı kanlı keseri çam ağacının yanına koydu ve telefonundan bir numara çevirdi, mezarlıktan hızla uzaklaşırken, "Alo... Necdet Abi, istediğin ağacı buldum abi, eve mi getireyim? Tamam abi, sen de paramı ayarla da çoluk çocuğa bir kuruyemiş alayım ben de... Hakiki çam abi, toprağı üstünde..." Cengiz Abi lafını bitirdiğinde duydu acı freni ama geç kalmıştı, kaçamadı yeni yılı kutlamak için acele eden genç adamın yeni arabasının tekerleklerinden... Yeni yılın ilk dakikalarında çalışmaktan memnun olmayan acil servis ekibi ambulansa almadı Cengiz Abi'yi, doktor ceset torbasının fermuarını çekerken bağıırıyordu, "Cenaze işlerini arayın cenaze işlerini..."

Aylin Balboa

bana bunu neden yaptın savaş?

Taksi durdurdum sonra. "Savaş'a çek abi." Hangi yoldan gidelim? Fark etmez, Savaş'a giden her yol mubahtır. Gittik. Savaş meydanında indim. Cebimdeki on dokuz Savaş'tan birini daha yakıp içime çektim. Bu gece bu Savaş'ı bitirecektim.

Sokaktaki bağırışlar, patlamış su borusundan fışkırır gibi eve doldu birden. Sesler birbirine karışıyordu. Pencereyi açtım. "Mahalle Kavgası" adlı oyun sahnede idi. Başrollerde iki kişi, birinin elinde levye, diğerininkinde kan. Onları ayırmaya çalışan birkaç figüran. Her halinden birinin annesi olduğu anlaşılan kadın, hangisinin elinden aldığı kestiremediğim bir bıçağı, neresinden tutacağını şaşırmış, korkuyla ağlıyordu sadece. Başroldekilerden biri, "Bana bunu neden yaptın Savaş?" dedi. Savaş bir şeyler söyledi, duymadım ne dediğini. Muhatabı, yaşadığı hayal kırıklığını aynı sorunun her kelimesine ince ince işleyip tekrar sordu. Savaş tekrar cevap verdi. Defalarca tekrarlandı bu. Ama Savaş ne söylerse söylesin, diğeri o soruyu sormaktan vazgeçmedi. "Bana bunu neden yaptın Savaş?" Yaklaşık bir saat süren bu kavgada, o adam, ellerini Savaş'ın yakasından kimsenin koparmasına izin vermeden, bundan başka tek söz söylemedi.

O adam için üzülebilirdim. Hiç beklemediği bir yerden, beklemediği bir darbe aldığı belliydi. Ve Savaş'ın mahcubiyetine bakılırsa, esasen bunu hak etmediği de. Ama üzülmeydim. Çünkü öfkesinin bir muhatabı, kavgasının bir yüzü ve düşmanının bir ismi vardı. Aldığı hiçbir cevap onu ikna etmeyecek olsa da başına gelen her ne boksa artık, hesabını soracağı biri vardı. Onu kıskandım. Onun yanında ben, dolunaya doğru havlayan bir köpekten farksızdım.

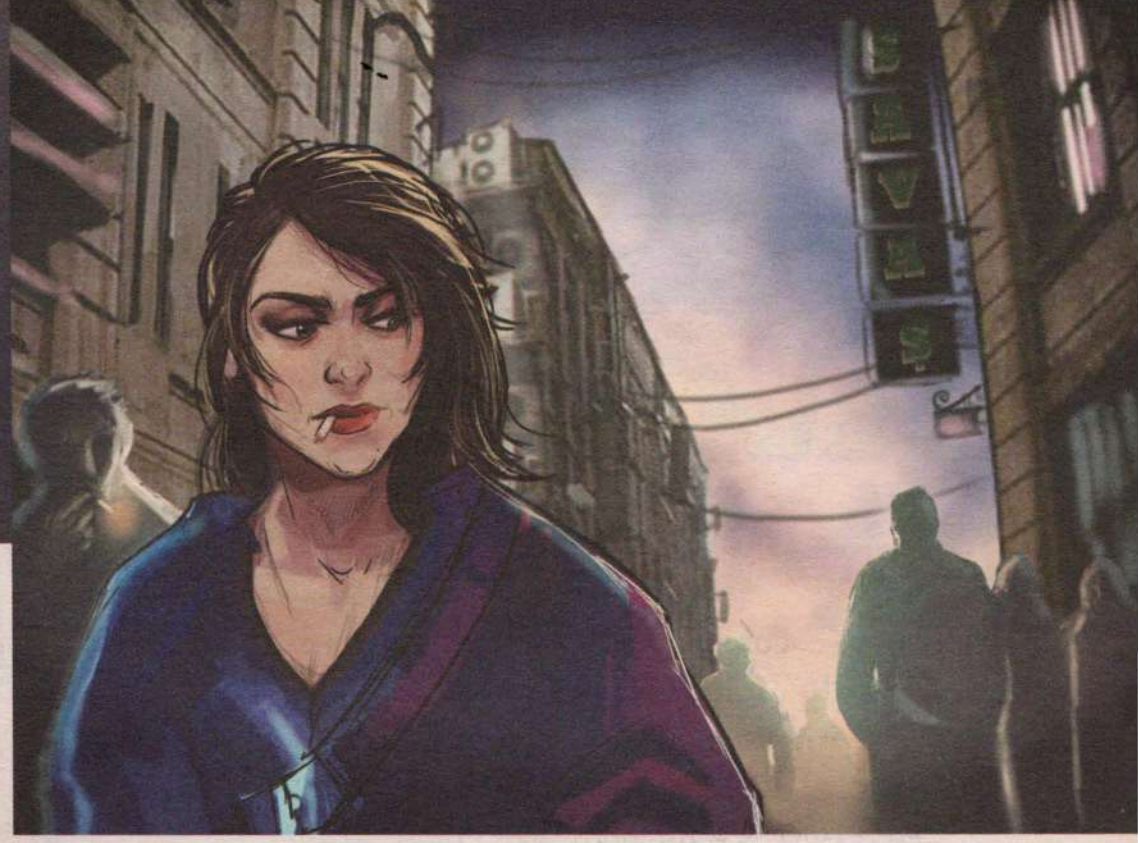
Montumu giyip dışarı çıktım. Düşünmekten aklımı bıçaklayan o soruyu sormak için, ben de kendime bir Savaş bulacaktım.

Bir büfeye uğradım önce. Bir paket kısa Savaş box aldım. Elektrik direğinin solgun ışığı altında Savaş'lardan birini çıkarıp intikam ateşiyle yaktım. İçim Savaş doldu. İçim çoktur Savaş doluydu.

Ne yöne gideceğime karar veremeyip orada öylece bekledim bir süre. Verdiğim her nefeste havaya biraz daha Savaş karışıyordu. **Köşeyi dönünce karşıma çıksa... Yakasından tutup gözlerinin tam içine bakarak bütün bunların hesabını sorsam... Bana bunu neden yaptın Savaş?**

Taksi durdurdum sonra. "Savaş'a çek abi." Hangi yoldan gidelim? Fark etmez, Savaş'a giden her yol mubahtır. Gittik. Savaş meydanında indim. Cebimdeki on dokuz Savaş'tan birini daha yakıp içime çektim. Bu gece bu Savaş'ı bitirecektim.

Savaş caddesi ana baba günü gibiydi yine. Vitrinler yeni yıl Savaş'ı için özel olarak ışıklandırılmıştı. Milli Savaş biletçileri, yeni Savaş'ın herkese şans getirmesini dileyerek biletlerini satmaya çalışıyorlardı. Önlerinde umutlu kuyruklar. Benim umudum yok. **Bana bunu neden yaptın Savaş?**

Onun yanında ben, dolunaya doğru havlayan bir köpekten farksızdım.

Savaşın kalabalığın içinden herkese çarpa çarpa yürüdüm.

Seçebildiğim her yüze ayrı ayrı baktım. Mutlu görünen insanlara sataşım. Biri de çıkıp bana vursun istedim. Adı Savaş olsun istedim. Elim kana bulamak istedim. Annem o bıçağı benden almasın istedim. Artık ağlamasını istedim...

Haybeye.

Bir Savaş'a girdim. İnsanlar, sanki hiçbir şey olmamış gibi, Savaş benim canıma kast etmemiş gibi gülüp eğleniyorlardı. Hepsine sırtımı çevirip, en kuytu köşede üst üste beş şişe Savaş içtim. Savaş orada değildi.

Yanıma biri yanaştı. **"Kolundaki dövme ne anlama geliyor?" dedi. Yüzüne baktım. Savaş o değildi. "Siktir git anlamına geliyor." dedim. Siktirdi gitti.**

Savaş gelmedi. Bana bunu neden yaptın Savaş?

Çıktım. Kanıma karışan Savaş'ın etkisiyle sendeleyerek yürümeye başladım. Artık herkes Savaş'tı ve kimse Savaş değildi. Savaş orada bir yerdeydi ve hiçbir yerde değildi. **İçim Savaş meydanı gibiydi ama Savaş meydanda değildi.** Aklım, damperli bir kamyondan dökülür gibi olduğu yere yığıldı. Savaş'ı arayacak, savaşacak halim kalmamıştı. Görüntü bulanıklaştı, her şey birbirine karıştı. Sokağın ortasında durup fıldır fıldır dönen dünyayı şaşkınlıkla izlerken, cinnetime fon niteliğinde bir sağanak başladı. Kafam kafatasımın içine sığmıyor, kalbim göğüs kafesimi zorluyordu. Yüzümü gökyüzüne doğru kaldırıp son gücümle bağırdım; **Bunu bana neden yaptın Savaş?**

Yıl: 1971.

Fotoğraf, Cannes Film Festivali sırasında
Mr. John Lennon'un kaldığı
St. Tropez'deki otelinde...

Bu konunun özelliği:

Festival sırasında, katılmış olduğu
"biraz Psycho"(!) kısa metraj filmin
Fransızlar tarafından protesto
edilmesine canının çok sıkın olduğu
bir sırada, benden başka hiç kimseye
randevu vermemiş olduğudur.

Ben, etrafındaki tüm (engelleyici)
korumalarını atlatıp, kendisinden randevu
almıştım. Benimle beraber olaya şahit olmuş
olan rahmetli sayın Arda Uskan, "nasıl olup da
bu işi kotardığımı hiç anlayamamış olduğunu"
sağlığında birçok yerde ifade etmiştir.
Mr. Lennon ile aramızda geçen ÖZEL bir görüşme
statüsüne tâbi olduğu için, bu mahremiyete
saygı göstermem gerektiği gerekçesiyle,
görüşmenin içeriğini
kendisine de söylememiştim.

hangi film, hangi sahne?

Sinem Kobal

Tesla: Yemek yediniz mi Bay Angier?

Angier: İmkansız bir şey istiyorum.

Tesla: Şöyle bir deyiş vardır bilirsiniz; "İnsan hayal gücünün sınırlarını aşar." Ama yalan! "İnsanın hayal gücü, cesaretinin sınırlarını aşar." Toplum bir seferde ancak tek değişikliği kaldırabilir. Bir keresinde dünyayı değiştirmeye yeltenmiştim, bana hayalperest dediler. İkincisinde nazikçe benden emekli olmamı istediler. Buradayım. Emekliliğin keyfini çıkarıyorum.

The Prestige / 2006

Yönetmen: Christopher Nolan Senarist: Christopher Nolan, Jonathan Nolan

Boran Kuzum

Diane Després: Onu oraya gönderdim çünkü umudum var. Umut doluyum ben, tamam mı? Bu dünyada tonlarca umut yok. Ama umut dolu insanların umut etmelerini düşünmeyi seviyorum. Böylece umutlu insanlar bir şeyleri değiştirebilir. Umut dolu bir dünyada umutsuz insanlar bizi fazla uzağa götürmez. Yapmam gerekeni yaptım. Böylece artık, bir umut var, anladın mı? Ben kazandım. Her şekilde.

Mommy / 2014

Yönetmen: Xavier Dolan Senarist: Xavier Dolan

Nur Fettahoğlu

Seth: Saçını bir kez koklamayı, bir tek öpücüğünü, elinin tek bir dokunuşunu sonsuzluğa tercih ederim.

City Of Angels / 1998

Yönetmen: Brad Silberling Senarist: Wim Wenders, Dana Stevens

Candaş Tolga Işık

“ben bitmek nedir o gün gördüm”

Şarapçı Niyazi anlattıklarıyla aklımı almıştı. Kendi dertlerimi unutmış, tamamen Ahmet'in hikâyesine dâhil olmuşum. “Ulan ne adi insanlar var! Sonra ne oldu?”

Beylerbeyi'nde onu tanımayan yoktur. Yaz-kış deniz kenarındaki barakasında tek başına yaşar. Zorunlu olmadıkça konuşmaz. “Şarapçı Niyazi” diye bilinir ama hayatı boyunca hiç şarap içmemiştir. İçkiyle arası hiç iyi olmamıştır. Bir kadeh rakıdan -o da çok keder basarsa- öte içmez, içemez. Tanımanıza, tanışık olmanıza gerek yoktur. Dünyada ondan ala bir dert dinleyicisi bulamazsınız. Hiç soru sormadan saatlerce dinler her türlü derdi, dertliyi. Ve sonunda öyle bir bakar ki gözünüze; bilirsiniz, sadece dinlemedi, anladı da sizi. Şarapçı Niyazi'yi herkes bir ayyaş, bir berduş sanıyordu. Ben hariç! Neden mi? Anlatayım...

Yıllar önce berbat bir günün akşamında bir şişe Altınbaş alıp Şarapçı Niyazi'nin yanında almıştım soluğu. Hiç kimselere anlatmadıklarını anlatmış, hiç kimselere, hatta kendime dahi itiraf etmediklerini söylemişim ona. Havanın kararıp artık iyice zom olmama yakın bir saatte aniden kalkıp sandalyesinden, “Bana bir kadeh daha koysana,” dedi. İlk kez -ve son kez- o gece bir kadehten fazla içtiğini görecektim.

“Bitti mi kardeş?” dedi.

“Bitti mi bilmem ama ben bittim,” dedim. “Sen ‘bitmek’ görmemişsin,” dedi, çat diye fondip yaptı kadehi. Üçüncü kadehi koyarken “Sana bir zamanlar çok yakından tanıdığım bir adamın, Ahmet'in hikâyesini anlatacağım ama önce bana namus sözü vereceksin. Ben sağken Ahmet'in dedikodusunu yapmak yok. Senden başka kimse bilmeyecek. Öldükten sonra ne bok yersen ye!”

“Söz,” dedim.

Başladı anlatmaya:

Ahmet 40'lı yaşların sonlarına gelmiş, hali vakti yerinde, sağlıklı bir adamdı. 11 yıllık evliydi. İki çocuğu vardı. Karısı Zeynep zor bir tipti: Çok konuşur, az beğenir, hiç memnun olmazdı. Sürekli kavga ederlerdi. Bir gün canına yetti Ahmet'in, “Yeter artık bir daha mı geleceğim dünyaya, boşanacağım senden,” deyip evi terk etti. Malın mülkün neredeyse tamamını Zeynep'e bırakmayı kabul edince anlaşılıp boşandılar. Boşanmalarından üç gün sonra birinci sınıfa giden oğulları Taylan'ın okuma bayramı vardı. **Ahmet, sabah 8 buçukta Zeynep'i ve Taylan'ı evden alacak, sonra hep birlikte okula gideceklerdi. Aksilik o ya; sabah Ahmet'in arabası arızalandı.** Zeynep'i aradı, “Araba bozuldu, taksiyle geliyorum, senin arabayla gidelim,” dedi. Zeynep berbat bir şofördü. Ne zaman direksiyona geçse büyük kavga çıkıyordu aralarında. Ahmet eve geldiğinde Zeynep, “Şu güzel günde hiç bozuşmayalım, al sen kullan arabayı,” dedi. Ahmet direksiyona geçti, Zeynep yanına, Taylan arkaya oturdu. Okula doğru yola çıktılar. Okula yaklaşmak üzereyken “Yavaşla,” dedi Zeynep, “ileride polis çevirmesi var.” Camı açtı Ahmet, trafik polisi “Ehliyet ruhsat lütfen,” dedi. Torpidodan ruhsatı çıkarıp uzattı polise, cüzdanındaki ehliyetini almak için arka koltuktaki çantasına uzandı. O sırada polis “Bakar mısınız bana?” dedi. “Buyurun,” dedi Ahmet. “Bu siz değilsiniz beyefendi,” dedi polis. Ahmet şaşkınlıkla cevap verdi, “Ben daha ehliyetimi vermedim ki. Kim değilsiniz?” “Pardon,” dedi trafik polisi ruhsatın içindeki ehliyeti göstererek “bunu siz sandım.” Ahmet, polislin elindeki ehliyeti alıp baktı. Tamer isimli hiç tanımadığı, daha önce hiç görmediği birinin ehliyetiydi. Zeynep'e döndü “Bu kim?” diye sordu. Zeynep panik içindeydi. Eli ayağına dolaşmış bir halde cevap verdi: “Arkadaşım canım, kim olacak! Antalya'dan ilkokul arkadaşım...” “Sen ilkokulu Antalya'da okumadın ki,” dedi Ahmet. Zeynep'in elleri titriyordu. Kafasını

sürekli sağa sola çevirip anlamsız hareketler yaparak kızgın bir sesle

Ahmet'e: “Çocuğun okuluna geç kalıyoruz, hadi sür şu arabayı,” dedi.

Okuldaki merasim boyunca Ahmet'in aklında o ehliyet vardı. Henüz boşanalı 3 gün olmuşken karısının arabasından çıkan o ehliyet kimindi? Ve onun orada ne işi

vardı? Şarapçı Niyazi, bir yandan Ahmet'in hikâyesini anlatırken bir yandan rakıda rekora koşuyordu:

Ahmet'in içine şüphe düşmüştü bir kere. Plan yaptı. Zeynep'in bir zamanlar en yakın arkadaşı, birkaç yıldır konuşmadığı ve neden konuşmadıklarını hiçbir zaman öğrenemediği Aysel'i aradı. Aysel, iki kadeh içince çenesi gevşeyen bir tipti. Ahmet, Aysel'i akşam yemeğine davet etti. Sarhoş edip konuşturacaktı. Tam da planlandığı gibi oldu, Aysel içtikçe dökülüyordu: “Yahu sen nasıl fark etmedin bu Zeynep'in yıllarca yediği haltları hiç anlamıyordum zaten. Geç oldu ama sonunda uyandın...” Ahmet bir olta daha attı: “Tamer'i mi diyorsun? Aman ne halleri varsa görsünler,” dedi.

Aysel cevap verdi, “Ben o iki çocuğa acıyorum.

Yoksa ikisinin de cehennemin dibine kadar yolu var.” Ahmet, gözlerini fal taşı gibi açtı “Ne çocuğu, hangi çocuklar?” dedi. Aysel, kafasını masaya koydu, “Boş veeer,” dedi ve oracıkta sızdı. “Konuşsana be kadın, hangi çocuklar,” diye bağırılmaya başladı Ahmet. Aysel son bir gayretle doğruldu, “Enayi” dedi ve tekrar masanın üstüne kafasını devirip sızdı. Ahmet o gece hiç uyumadı. Sabah gün doğar doğmaz avukatını aradı. Olanları anlatıp, “Çocuklara DNA testi yaptırmam

lazım, ben bu şüpheyle yaşayamam” dedi. Avukat, bunu Zeynep'in haberi

olmadan nasıl yapacaklarını anlattı. **Planladıkları üzere çocukları bir bahaneyle okuldan Ahmet aldı. Avukatla buluşup hastaneye gittiler, Ahmet'in ve çocukların kan örnekleri alındı.** Bir haftalık bekleyişin ardından sonuç geldi: Çocuklar Ahmet'in değildi. Şarapçı Niyazi anlattıklarıyla aklımı almıştı. Kendi dertlerimi unutmış, tamamen Ahmet'in hikâyesine dâhil olmuşum.

“Ulan ne adi insanlar var! Sonra ne oldu? Ahmet dava açtı mı Zeynep denen o şerefsiz kariya?” diye sordum Niyazi'ye. Güldü, “Açmadı” dedi. “Ne yaptı peki? Sonra ne oldu?” dedim.

“Ahmet öldü,” dedi.

“Öldü mü?”

“Evet, Ahmet öldü,” dedi ve devam etti: “Böyle bir acıdan sonra insan nasıl yaşar ki, yaşasa da ona ne kadar yaşamak denebilir ki? Ya gidip canlı canlı mezara girecekti ya da tüm bunlardan kaçıp bambaşka biri olarak yaşamaya devam edecekti. O ikincisini seçti, Ahmet'i oracıkta öldürdü... Yerine Niyazi geldi. O da burada oturuyor işte.” Dondum kaldım, “Ne diyorsun abi sen?” dedim. “Senin daha çok güzel günlerin var önünde... Bana bittim falan dedin ya, ‘bitmek’ ne demek bilmiyorsun sen. Allah da öğretmesin. Ben o gün, o DNA testinin sonucunu elime aldığım da ‘bitmek’ nedir gördüm. Gerçekten bittin mi bir daha hiçbir yerden başlayamıyorsun!”

Ona iki söz vermişim. İlki; o hayattayken bu hikâyeyi kimseye anlatmayacaktım, ikincisi; bir daha asla bittim demeyecektim. İkisini de tuttum. Şarapçı Niyazi'yi geçtiğimiz ay kaybettik. Ruhu şad olsun.

Dilan Bozyel

istanbul'u hala sevme nedenimi

Rizeli fırından ekmek aldığım, Siirtli taksiciyle trafikte kaldığım, Mersinli bakkaldan domates seçtiğim, İzmirli tuhafiyeden goblen iğnesi istediğim şehir İstanbul. Dün bu şehirde yaşamaya alışırken, bugün bir Diyarbakırlı olarak bu şehirli gibi yaşadığım, yarın bu şehirde yaşar mıyım endişesi duymadığım şehir. Sokak fotoğrafları çekmek için boğazından nehrine, varoşundan varlıklarına bütün sokaklarını yürüyerek arşınladığım şehir. **Hangi mevsimde hangi renk çiçeğin açtığını, hangi balığın ne vakit yendiğini bildiğim şehir.** Esnaf ağzının ve hanımefendiliğin bir sokak mesafesinde tınladığı şehir; İstanbul.

Bir süredir yaşadığım şehri tekrar sevmeye çalışıyorum. Fotoğrafçı olunca pek kolay olmuyor bu iş. Şehrin en sinematografik, fotografik dönemlerin üstadamı Ara Güler gibi o dönemin fotoğrafçılarına denk gelmiş olduğu gerçeğine hayıflanmaktan vazgeçmekle başladım bu işe. Sosyal medya raconuyla kendimi motive ederek, günlük gibi kullandığım Instagram galerime bir hashtag belirledim: #istanbuluhalsevmenedenim ve bir sağlıklı yaşam formu misali her ay kendime bir rota çizdim. Bu bir proje ya da bir görev olsun istemedim, paşa gönlümün dileğini gerçekleştirdim. Fotoğrafçı kadının fotoğraf hobisi ironisiyle başladım çalışmaya; geçtiğimiz haftalarda da Eminönü civarına atıverdim kendimi. Kapalıçarşı'daki esnaf lokantalarından birinde öğle yemeğimi yedim, eski bir hanın

içindeki kiraathanede tavla zarı sesine eşlik eden sade kahvemi hüplettim, Tahtakale'den evde giymelik iki entari aldım. Bunların hepsi fotoğrafa bahane tabii. **Çarşıdan çıkıp sokağı bir dönüyorum bir fotoğraf, sade kahve hevesiyle eski bir hana giriyorum başka bir fotoğraf. Her fotoğraf başka bir hikaye.** Şehir kimliği, ülke pasaportu gibi. Bu fotoğraf da tam caminin sol köşesinden, amca eski bir asker; ceketinde gazi rozeti duruyor. Moda dergilerine poz veriyor sanki mübarek. Öyle de rahat, koca şehri umursamıyor. U-mur-sa-sa ne-o-la-cak?! Şehir bizi mi umursuyor sanki! Fotoğrafını çekerken bir gram rahatsızlık duymuyor. El sallıyor arkamdan gülerken. İşte benim İstanbul'u sevme nedenim! Ne boğazi, ne yalısı; histerik gülümsemelerimin nedeni bu şehrin özenle seçilmemiş biz insanları. Çocukken tatillerde bu şehre geldiğimde ayı oynatırlardı Eminönü Camii'nin önünde; darbuka eşliğinde göbek atardı ayılar, çocuk gözlerimle şaşkın şaşkın izlerdim, köşede de maymun satarlardı; o zamandan kalan bir tek güvercinler oldu. Yaşım devirmiş otuzu, yine aynı şaşkınlıktayım bu şehirde. Güvercinlerse yedi yirmi dört tavla oynayan amcalar kadar umursamaz; yem attın mı konuyor, atmadın mı elektrik tellerinde vapurları seyrediyor. Sanırım bu #istanbuluhalsevmenedenim bir hayli iyi geldi bana. Siz de denesenize, belli ki ruh sağlığına çiya tohumlu pudingten daha iyi geliyor.

“artık herkes kendi kendini takdir ediyor!”

Ayça Derin Karabulut

Sosyal medyanın gücü diye bir kavram var. Kimsenin haberinin olmadığı bir konu bir anda çok konuşulan oluyor, daha sonra da bir anda unutuluyor. Bu gücün nasıl bir etkisi var?

Bir şeyin kısa sürmesi toplumun hafızasıyla ilgili; sosyal medyadan bahsetmeden önceki zamanlarda da bir balık hafıza vardı. Olaylar ne kadar seri oluyorsa, o kadar çabuk unutuluyor. Ne büyük cinayetler, ne büyük olaylar, ne büyük patlamalar... hepsi üçer beşer gün yaşayabildi çünkü hafızalar bunları çok çabuk öğüttü. Bu insanların olaylarla olan ilişkisiyle ilgili. Burada güçlü olan sosyal medya değil, interaktivite; etkileşimlilik. Eskiden medya bir söz söyledikten sonra insanlar kendi aralarında konuşuyordu ama bunun reaksiyonunu görmek ve ölçmek çok zordu. Halbuki şimdi neredeyse gerçek zamanlı reaksiyon alıyorsun. Adam bir mesaj veriyor. Anında, 1 dakika, 10 dakika içinde binlerce insandan cevap geliyor. Dolayısıyla önemli olan reaksiyonun çabukluğu. Sosyal medya gerçek zamanlı olarak anında reaksiyonu yansıtabilme gücünden dolayı bir güce sahip oldu.

Peki bu güç organize olabilen ve yönetilebilen bir güç mü?

Bu bir kolektif güç. Yani farklı vektörlerin birleşiminden bir tane büyük uzun vektör çıkıyor. Gerek reklam dünyası gerek lobi dünyası gerek siyasi dünya bunu yönetebilmek ve yönlendirebilmek için çalışıyor. Bu “influencer” tabir edilen “etkileyiciler” yani eskiden köşe yazarları vs.den oluşan kanaat önderleri şimdi apayrı, tanımlanması zor, her konuya göre farklı tanımlanabilir insanlar tarafından “yönlendirilmeye” çalışılıyor. Gene de kolay değil. Hiçbirisi başından nereye gideceği belli olmayan şekilde gidiyor. Buradaki kolektif şeyin yönlendirilebilmesi mümkün fakat yönetilmesi mümkün değil.

Peki popülerlik nedir? Popüler olmak kötü bir şey mi?

Popüler dediğimiz şey: Ortak payda. Daha da beteri: En küçük ortak payda. Artık televizyonların a-b-c diye ayırıldığının çok ötesinde farklı bir profiller var. 20-30-40 tane farklı profil var. Bu profiller konularına göre kesişiyor. Bir şeyin popüler olması demek bu alt grupların ortak beğenisi demek ki bunlar mutlaka “güdük” olmak zorunda. Dolayısıyla popüler güdüktür. 9.8’lik müzikle acayip kafiyelerle şöhret olmak güdüklüktür. Karıştırılmaması gereken şudur: Farklı hedef kitlelere aynı platform üzerinden farklı mesajlar verebilenler “farklı”dır. Mesela dünyanın en büyük içecek markası mutluluk vadeder ama der ki orucunu da bununla boz, rock müziği de bununla dinle, okula giderken bilmem neyini de bununla yap. Ya da öyle bir şey var ki herkes onun içinden ayrı bir tarafını alıyor; bu popülerlik değil; bu aynı omurga üzerinden farklı hedef kitlelere onlara uygun mesajları ortak bir omurga üzerinden vermek demek.

Twitter’da ve Instagram’da “Çogunluk kötü diyorsa, kötüdür. İyi diyorsa, iyidir” gibi bir algı var. Bu neden böyle?

Son 30 yıldır bize hep “sahip olma” pompalandı. Reklamları açıyorsun; evin olsun, araban olsun, o olsun, bu olsun, hiçbir şeyden eksik kalma diyor! Ama bir şeye sahip olmanın, o enayi statü dayatmalarının biraz sonu geldi. Asıl sorun aidiyet! Bugüne kadar dayatılan aidiyetler insanın mutluluğu için yeterli değil. Ama bir şeye ait olduğun zaman kendi güçsüzlüğünü yenmeye başlıyorsun. Niçin tuttuğun futbol takımı kazandığı zaman sen de kendine pay çıkartıyorsun? Halbuki o futbol takımını tutmak için en ufak bir ön şart yok. Tutuyorum dedin mi tuttum, bırakıyorum dedin mi bıraktın! Kazanılmış, elde edilmiş bir şey değil. Ama onun başarısını kendine devşirebiliyorsun, hatta şöyledir: Takım kazandığı zaman “kazandık”, kaybettiğinde “kaybetti adiller” dersin. Aidiyetini sadece kazanmayla sınırlandırabilirsin. Sosyal medyada da özellikle Twitter’da kişi güçlü olduğunu düşündükleriyle beraber olduğu zaman bir aidiyete yani güçlüye ait olarak kendi zayıflığının üstüne çıkıyor. Olayı çok bilmene gerek yok, önemli olan güçlüye ait hissetmek.

Yani sosyal medyada ne kadar güçlü ve kalabalık görünsek de gerçek hayat öyle değil...

Günlük hayatta zaten asıl derdimiz: Zaman. Yapacak çok şey var ama yapabilecek zaman az. İlgili alanlarını paylaşabildiğin insanları bulmak zor. Sosyal medya kendi alanlarındaki insanlarla iletişim kurabilme yeri. Ben yıllar önce buna: Tekil sosyallik demiştim. Hem tekilsin, hem de kalabalıklar içinde hissediyorsun kendini. 5 sene önce yılın kelimesi “selfie”ydi. Selfie’nin çıkma sebebiyse insanların önce kendi kendilerini onaylamak

istememesi. Bundan evvel hep birilerinin onaylaması niyeti vardı; reklamlarda bile komşu gelir fayansları beğenir, kaynana gelir böreği hafif bulur, hangi yağı kullandın der. Halbuki son gelen noktada önce insan kendi kendini beğenecek/onaylayacak sonra başkaları kendi beğendiğini beğenecek... Sadece selfie’den oluşan sayfalar var. Çünkü kendini öyle beğeniyor ve kendinin beğenmiş olduğu halinin beğenilmesini istiyor. O bireyselliğin de bir şekilde onaylanmaya ve beğenilmeye ihtiyacı var. Ama okulda, ailede, işyerinde kimseden takdir alamayınca insan, kendi kendini takdir etmeye başlıyor. Ve zamanla aldığı “like”, kalp ya da yukarı parmaklar senin “değerli hissettirme akçen” haline geliyor.

Gelelim YouTube’a... Son yıllarda çok moda. Öyle ki herkes “iş gücü bırakıp YouTube kanalı açalım” modunda... Açalım mı, ne dersiniz?

Herkesin YouTube kanalı açması mümkün, büyük ihtimalle de herkes açar. Herkesin Instagram sayfası da var ama Türkiye’de bile hesapların %95’i “gizli” hesap. YouTube’da da kanal açıp, eşe dosta gösterebilirsin. Burada iki farklılık var. 1- Bugüne kadar bize dayatılan şeydu: Rakamı büyük olan iyidir. Dolayısıyla milyon kişinin ziyaret ettiği gazete siteleri ya da milyon kişinin seyrettiği televizyon iyidir. Halbuki bu, tıpkı çoraplardaki gibi “35-40 ve 40-45 tek boydur ve herkese uyar” devri bitti. Televizyonların ya da bugünkü var olan sistemin buna uyacak bir şey üretememesine karşılık her farklı talebe göre bir şeyin üretilbildiği bir platform YouTube. İkincisi ise; özellikle televizyonda zamanlamalar farklı; dünyada 40-50 dakika diziler, bizde 1 saatlik diziler ve bitmeyen programlar var. Halbuki YouTube’da Türkiye ortalamasına göre, bir videoda kalma süresi 3 dakika 10 saniye ve ilk 4 saniyede insanlar beğenmiyorsa gidebiliyorlar. Ve yüzde 30’u da 4 saniyede bırakıp gidiyor!

Özgür hissediyor YouTube’da bir yandan da... İsteddiği zaman kapatıyor, istediği zaman açıyor.

Hayatta o kadar fazla yapacak şey var ki insanların buna yetişme şansları yok. Az zamanda çok ve büyük işler yapman gerekiyor. Ve üstelik bu işi sıkıştırılmış zamanlarda yapabilmen lazım. YouTube’da gülmek istiyorsan gül, makyajla makyaj yap... Sonuç olarak YouTube’un tutmasının nedeni: Hız. Beklenmemesi gereken şey ise şu: Milyonlarca insanın aynı şeyi izlemesi. Sadece aynı kategoriyle ilgilenenlerin seyredebileceği içerikler olmalı.

Peki sizce bu sektörü markalar doğru kullanabiliyor mu?

Markaları yönetenler tam araftalar. Yaşlı olanları hala medyadan ve gazetede haber olmaktan medet umuyor. Benim annem de bayramlarda likör ikram ediyor hala... O kafadalar. PR şirketleri başta olmak üzere hepsi 2000’den öncede yaşıyorlar. Eskiden celebrity, bugün influencer, ne demek istiyorsan de... Adam benim içeceğimle anlaşma yaptığı zaman bir başka içecek fotoğrafı görülürse, aldığı paranın 50 mislini hukuki olarak geri alabilecek sözleşmeler yapıyor. Bu tür sözleşmeler yakında burada da olacak. Mesela ortada engagement diye, daha Türkçe’ye kolay tercüme edilmemiş ama ilk tercümesinin doğru olduğuna inandığım “nişanlanmak” meselesi var. Markayla evlenmiyorsun ama nişanlısın; komşu teyzeler dedikodu yapmadan el ele dolaşabildiğin bir durum yarat. Birisiyle post üstünden anlaşılması kadar enayi bir sistem olamaz zaten. Ama şimdilik bulabildikleri bu oldu. Halbuki çok net bir fayda sistemi var. Her çok takipçili insan her şeyi yapacak değildir. Bazen 50 takipçisi olan 1000 kişiyle de bu işi rahatlıkla yapabilirsin. Çünkü çok dar kitleyi hedef almak lazım. Maalesef dar hedef kitle yerine, binlerce insana söyleyince olabileceğini zanneden yani herkesin aynı şeyi düşüneceğini, aynı şekilde davranacağını zanneden 1960’lardan kalma alışkanlığın bugüne olan yansımalarının getirdiği net başarısızlıkta bahsediyoruz.

bi’ kahve
bi’ sohbet

KONUK:
Levent Erden

“Bir şeylere
ait olduğun
zaman kendi
güçsüzlüğünü
yenmeye
başlıyorsun.”

nekrasov

O dönemin hemen bütün şair ve yazarları gibi Nekrasov da aristokrat (büyük toprak sahibi) bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Fakat yoksul düşmüş bir aileydi bu.

DÜN SAAT ALTI SULARINDA

Dün saat altı sularında
Yolum Senna'ya uğradı
Bir kadın kırbaçlanıyordu orda
Genç bir köylü kadını

Bir ses bile çıkmıyor göğsünden, sadece-
Şaklıyordu kırbaç, kıvrılarak.
Dedim ki esine perime "Bir bak-
Bu kırbaçlanan öz bacındır işte."

Türkçesi: Ataol Behramoğlu

Nikolay Alekseyevich Nekrasov 1821-1878 yılları arasında yaşamış Rus şair ve yazardır. Karşılaştırma yapılabilmesi için anımsatayım: Nekrasov'un doğduğu yıl Puşkin 21 yaşında ünlü bir genç şairdir. 19. yüzyıl ilk yarısı Rus şiirinin ikinci büyük şairi Lermontov 7 yaşında bir çocuktur. Nekrasov bu iki büyük zirve arasında gölgede kalmadığı gibi, kendi özgün ve güçlü şiiriyle bir başka büyük zirve olmayı başarmıştır.

Yaklaşık olarak aynı zaman dilimi içinde pek çok değerli şairin yanı sıra dünya ölçüsünde büyük üç şair yetiştiren Rus edebiyatı bununla gerçekten övünç duyabilir.

Şairlerle başladık, roman-öykü-oyun yazarlarıyla sürdürüelim... Gogol 1809, Gonçarov 1812, Turgenyev 1818 doğumlu. Dostoyevski'nin doğum tarihi de 1821'dir. Ostrovski 1823, Lev Tolstoy 1828, Leskov 1831'de doğdular. Rus edebiyatı tarihinde, kendi dilinin ve ülkesinin sınırlarını aşmış, bütün bir dünya edebiyatını ölümsüz yapıtlarla donatmış nasıl bir zaman dilimi bu!

O dönemin hemen bütün şair ve yazarları gibi Nekrasov da aristokrat (büyük toprak sahibi) bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Fakat yoksul düşmüş bir aileydi bu. Nekrasov'un çocukluk, özellikle de ilk gençlik yılları yoksulluk içinde geçti. Bu nedenle düzenli bir eğitim de alamadı. Fakat bütün bu deneyimler (yıllar sonraki Maksim Gorki'nin yaşamına benzer şekilde) onun halk yaşamını yakından tanımasını sağlayarak gerçekçi ve devrimci bir şair olarak gelişmesine büyük katkı sağladı.

Köy ve köylü yaşamı Aleksandr Puşkin'in "Köy" vb. birkaç şiirinde gerçekçi bir bakışla konu oluşturur. Bu konu, Lermontov'un "Anayurt" şiirinde, daha çok bir kültür olgusu olarak, romantik denebilecek bir yaklaşımla yer almıştır. Nekrasov'un ise ilk gençlik

döneminin romantik şiirleri dışında bütün yazınsal yaratıcılığı, köylüyü, köy ve köylü yaşamının acılarını ve zorluklarını konu edinmiştir. Bu nedenle de Rus şiirinde devrimci ve demokrat akımın öncüsü kabul edilen bu büyük şairin etkileri sadece döneminde ve yakın sonrasında değil, yirminci yüzyıl Rus ve Sovyet şiirinde de varlığını sürdürmüştür.

Nekrasov yalın, aydınlık, konuşma dili özelliklerinin ustalıklı kullanıldığı şiirinde Rus halk ve köylü yaşamının benzersiz ve unutulamayacak tablolarını yaratmıştır. Koltuğunun altında oğlunun tabutuyla kiliseye giden köylü, ekilmemiş bir tarlanın hüzün verici görünümü, Petrograd'ın Senna Alanı'nda kırbaçlanan genç köylü kadını, elle tutulurcasına görsel, somut ve şu anda görülüp yaşanıyor muşçasına samimi ve hakikidir. "Rusya'da Kimin İşi Tıkırında", "Ayaz, Kırmızı Burun", "Rus Kadınları", "Demir Yolu" gibi epik

poemalarında da toplumsal adaletsizlikler, köylünün çileli yaşamı ve özellikle de kadın sorunsalı destan anlatımı ve genişliğinde işlenmiştir.

Nekrasov şiirleri ve yazılarıyla olduğu kadar, uzun yıllar yönettiği (kurucusu Puşkin olan) "Çağdaş" (Sovremennik) dergisi çevresinde dönemin genç yazarlarını bir araya getiren yayıncı kimliğiyle de Rus edebiyatında önemli yere sahiptir. Dostoyevski ve Tolstoy bu yazarlar arasındadır.

Rusçayı öğrendiğim ilk yıllarda Lermontov'un yanı sıra Nekrasov da benim Rus şiirinde en çok ilgi duyduğum şair olmuştur. O yıllarda ya da belki 70'li yıllarda çevirdiğim "Ekicilere", "Karga" vb. şiirlerini önce Halkın Dostları dergisinde, sonra da o günlerden bu günlere yeni basımlar yapmakta olan "Kardeş Türküler" adlı seçimde yayınlamıştım. Üniversitedeki derslerimde de Puşkin ve Lermontov'la birlikte şiirlerinden örnekler üzerinde en çok durduğum Rus şairidir.

Bütün bir dünya edebiyatını ölümsüz yapıtlarla donatmış nasıl bir zaman dilimi bu!

hamlet

Hamlet'te şairane sözler, benzetmeler pek fazla değil. Buna karşılık bir kavramın somutlanması diye adlandırılacak benzetmeler oldukça sık yapılıyor.

Hamlet'i üçüncü, belki beşinci okuyuşum. Sonuncusu yakın zamanda, daha birkaç ay önceydi. Fakat bu kez, hakkında yazacağım için notlar alarak okuyuşumdan olmalı, sanki ilk kez okuyor gibiydim...

Neredeyse her satırında bilgece bir söz... Baş döndürücü bir akış, büyüleyici bir konu örgüsü. Büyük, kalabalık bir orkestradan bir senfoni dinliyor gibisiniz. Her enstrüman kendi parçasını çalıp çekiliyor, baş solist Hamlet, yönetmen Shakespeare kuşkusuz...

Öykü belki çok da ilginç değil. Anne ve amca elbirliğiyle babayı öldürüyor. Babanın hayaleti gerçeği söylüyor oğluna. Böylece intikam alma süreci başlıyor... Baba Danimarka kralı, oğul prens Hamlet olmayabilirdi de. Benzerine bütün zamanlarda, her yerde rastlanabilecek bir trajedi. Nitekim oyunlarından bazılarında olduğu gibi Shakespeare, Hamlet'in konusunu da başka birkaç öyküden almış. Fakat marifet, büyük ustalık, işlenişinde.

Prens (Lord) Hamlet, yaratıldığı on yedinci yüzyıldan bugüne yaşamını sürdüren ve belli ki edebiyat ve elbette tiyatro var olduğu sürece de eksilmeyecek bir ilgi odağı olarak var olacak bir trajedi (oyun, roman) kahramanı.

Sahne onu oynayacak oyuncuya ne mutlu! Ama işi de aynı ölçüde güç. Delilik ve deha arasında gidip gelen birini canlandıracak. Saçma, ironi ve ciddiyet birbirinin içinde. Onu sadece deli taklidi yapan biri ya da bir filozof olarak yorumlamak sanırım kolaya kaçmak olur.

Bir düşünür olduğu kuşkusuz fakat kötülüklerin zehirleyip çürüttüğü bir dünyada iyiliğe açılacak bir kapı göremeyen bir duygu insanı aynı zamanda...

Derdi sadece babasının intikamını almakla sınırlı değil. İnsanın ölümlülük kaderine de isyan ediyor. Örneğin, Ophelia'yı onunla gömülmeyi isteyecek kadar sevmesine rağmen aşkını bir tek kere bile gerektiğinde dile getirmiyor; şakaya, alaya, ironiye boğuyor... Bahtsız kıza söylediklerini kimi yerde hakarete vardiıyor. Çünkü sevgi de ölümlüdür.

Shakespeare'in okuyup gördüğüm oyunları içinde Hamlet'in en karamsar olduğunu söyleyebilirim. Oyunun bir yerinde, bu kez Hamlet'in değil fakat amca-kralın sevgi (ve iyilik) üzerine söyledikleri öyle sanıyorum ki birebir Shakespeare'in kendi düşünceleridir: "... sevginin zamanla ne olduğunu bilirim / türlü örnekleriyle gördüm nasıl sönüyor / sevginin ateşi, pırıltılar. / Bir şey var sevginin alevleri içinde / Kendi kendini yiyen bir fitil, bir kömür var. / İlk hızını bir daha bulamıyor sevgi. / İyilik bile bir sıtma ateşi gibi yükselip / Kendi aşırılığıyla öldürür kendini"

Shakespeare'den bir çeyrek bin yıl sonra yaşamış, filozofların en karamsar diyebileceğimiz Schopenhauer bile, üçüncü perdenin başlarında "olmak ya da olmamak" diye başlayan tiradındaki

Hamlet kadar karamsar değildir belki... Sabahattin Eyüboğlu'nun güvenilir çevirisinden okuyalım: "Var olmak mı, yok olmak mı, bütün sorun bu! / ... Kim dayanabilir zamanın kırbacına? / Zorbanın kahrına, gururunun çiğnenmesine, / Sevginin kepaze edilmesine, / Kanunların bu kadar yavaş / Yüzsüzlüğün bu kadar çabuk yürümesine, / Kötülere kul olmasına iyi insanın?"

"Bir şey var sevginin alevleri içinde / Kendi kendini yiyen bir fitil, bir kömür var. / İlk hızını bir daha bulamıyor sevgi."

Oyunun iki ayrı yerinden birinde "çıgırından çıkmış bir zaman"da yaşadığını, bir başka yerde dünyayı bir "zindan" olarak gördüğünü söyleyen Hamlet, "Bana düşmez olaydı dünyayı düzeltmek" diyerek "kör talih"ten yakınıyor... Yukarıdaki ünlü tiradında ise bütün bunlara katlanmaktansa "yüreğin bütün acılarının bitebilmesi" için "bir bıçak saplayıp göğsüne kurtulmayı" düşünüyor... Fakat ölüm sonrasında belirsizliğine ilişkin bilinç buna engeldir. Aynı tirattaki etkileyici sözlerle: "Bilinç böyle korkak ediyor hepimizi: / Düşüncenin soluk ışığı bulandırıyor / Yürekten gelenin doğal rengini."

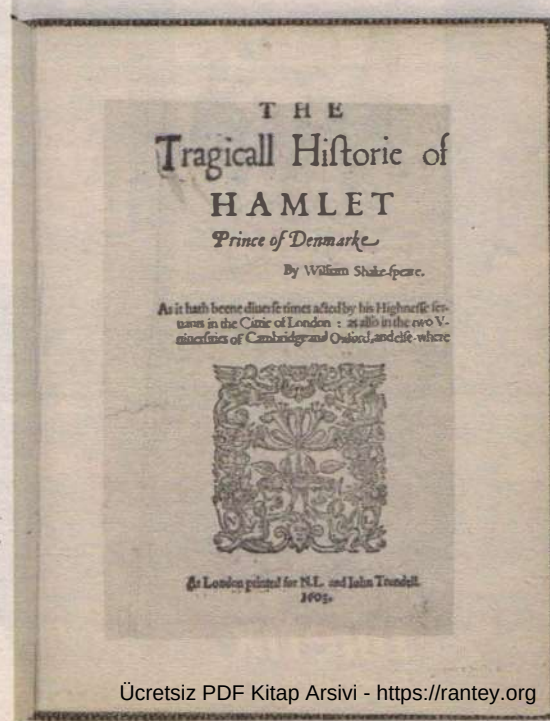
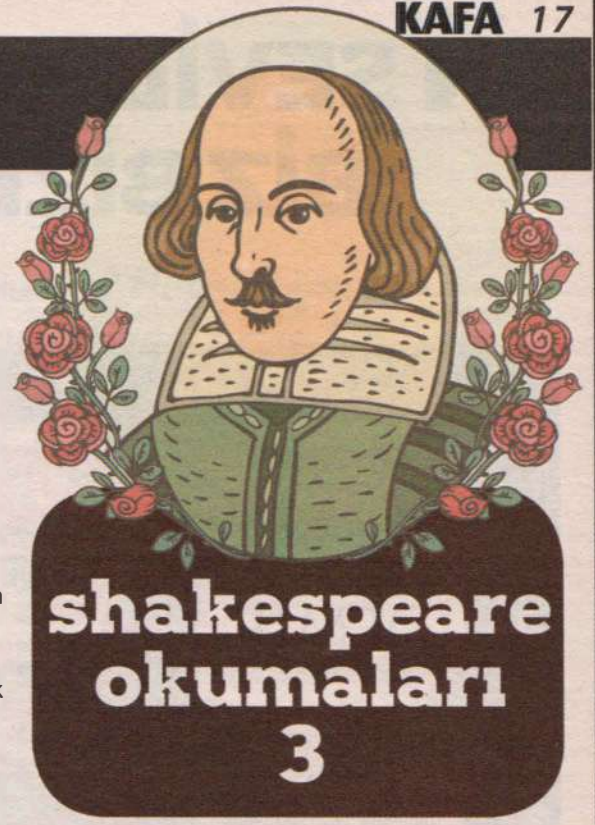
Hamlet'in kişiliğinde ve oyunun sorunsalında; trajedinin yaşandığı Danimarka krallığı özelinde zamanın kötülüğü, daha genel olarak dünyaya egemen olan adaletsizlik ve aynı zamanda felsefi bir sorun olarak da yaşamın bitimliliği, sevginin geçiciliği, sadakatin güvenilmezliği, ölüm ve unutulmuş gibi sorunlar bir aradadır. Trajik konu, (oyun içinde oyun gibi, mezarlıkta mezar kazıcıların konuşmaları gibi) tiyatronun etkileyici olanaklarından da yararlanılarak akmaktayken, başkahramanın kişiliğinde odaklanan bu evrensel sorunlar ve dile getirilişleri Hamlet'i bütün zamanlarda bütün edebiyatçılara örnek oluşturan ve oluşturmaya devam edecek eşsiz bir başyapıt yapmaktadır.

Hamlet'te şairane sözler, benzetmeler pek fazla değil. Buna karşılık bir kavramın somutlanması diye adlandırılacak benzetmeler oldukça sık yapılıyor. **Bunların belki en ilginç Danimarka krallığının "kederden çatılmış bir kaş"a benzetilmesi...**

Sıradan halk insanları olan mezar kazıcılarının söyledikleri halk türkülleri ve bu anlamda da folklorun Shakespeare'in yaratıcılığındaki yeri önemli bir inceleme konusu.

Yine son bölümde, toprağa ve çamura dönüşmüş bir imparator bedeninin bir şarap fıçısına tıkaç olabileceği düşüncesinin bana Hayyam'ın en çok bilinen rubailerinden birini anımsattığını; Hamlet'in mezarlıkta, avukat, politikacı vb. kafataslarına yönelik sözlerinde ise Dante'nin Cehennem'inden esintiler duyumsadığımı söylemeden geçemeyeceğim.

* Ömer Hayyam 11. yüzyıl, Dante 14. yüzyıl.

EN SEVİLEN TİYATRO OYUNLARI VE BİZ BİZE MÜZİK HER HAFTA AKS'DE!

TİYATRO 19 Ocak Cuma 20.30 DEMİR BİR DİLİM GÖKYÜZÜ	TİYATRO 20 Ocak Cumartesi 13.00 PERİE 'SEVMEK ZAMANI' YENİ GÖSTERİ	TİYATRO 26 Ocak Cuma 20.30 BETÜL ARIM DIŞARDA HİÇBİR ŞEY VARİ "BİR YASAMA SANATÇISININ GÖRÜŞÜ"	TİYATRO 27 Ocak Cumartesi 13.00 KIRMIZI BAŞLIKLİ KAZ	TİYATRO 31 Ocak Çarşamba 20.30 MAHŞER-İ CÜMBÜŞ
TİYATRO 3 Şubat Cumartesi 13.00 sevimli PERİLER Yusuf Yılmaz Çiğdem Şenel Görsel Müzikal Çocuk Oyunu	TİYATRO 16 Şubat Cuma 20.30 kadın aklı erkek aklı	TİYATRO 17 Şubat Cumartesi 13.00 ALİS HARİKALAR DİYARINDA Müzikal - Çizgi Film - Çocuk Oyunu	DİNLETTİ 23 Şubat Cuma 20.30 SON FECİ BİSİKLET	TİYATRO 28 Şubat Çarşamba 20.30 ASİ KUŞ ALİ POYRAZOĞLU
TİYATRO 3 Mart Cumartesi 13.00 ÇİRKİN ÖRDEK YAVRUSU Müzikal Çocuk Oyunu	TİYATRO 9 Mart Cuma 20.30 ŞİFA NİYETİNE	TİYATRO 16 Mart Cuma 20.30 YETERSİZ BAKİYE HAKAN YILMAZ HANDE SUBAŞI GENEL SAHNE - EYLÜL ÖZTÜRK	TİYATRO 24 Mart Cumartesi 13.00 TOM & JERRY	TİYATRO 30 Mart Cuma 20.30 Antabus NİHAİ YAĞCIN

Akasya, Acıbadem - Üsküdar / Kültür, Sanat ve Sinema Katı: 3. Kat

akasyakultursanat.com - info@akasyakultursanat.com

AkasyaKulturSanat

akasyakultursan

akasyakultursanat

YouTube

Akasya Kültür Sanat

Biletler Biletix'te.

biletix

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

AKASYA
KÜLTÜR
SANAT

Deniz Ülke Arıboğan

endüstri 4.0 ne ola ki?

Yaklaşık 4 milyar insanın kullandığı internet üzerinden günde 260 milyar e-mail gönderiyor, 230 milyon Skype araması yapıyor, 500 milyon tweet ve 70 milyon Instagram fotoğrafı paylaşıyorduk.

Almanya'nın Hannover şehrinde düzenlenen ve dünyanın en büyük endüstri buluşması olarak bilinen Messe Fuarı, 2011 yılının Nisan ayında tarihi bir ana şahitlik ediyordu. 65 ülkenin katıldığı ve 230.000 kişinin ziyaret ettiği fuara Alman hükümeti tarafından görevlendirilen çalışma grubunun strateji raporu damga vuracaktı. Raporda ilk kez yeni bir uygarlık aşamasının kapısında olduğumuz ilan ediliyor ve herkese "Endüstri 4.0'a" hazırlanma çağrısında bulunuluyordu. Muhtemelen bu kavramı geliştiren bilim insanları ürünlerinin bu denli popülerleşeceğini ve 2016 Dünya Ekonomik Forumu'nun ana teması olacağını tahmin etmemişti. Onlar sadece teknolojik sıçramanın yönetilmesi konusunda bir vizyon belgesi hazırladıklarını söylüyor ve geleceğin resmini çizmeye çalışıyorlardı. Geleceğin bu kadar hızlı gelmesi beklenen bir durum değildi.

Değişimin kaçınılmazlığı ve geleceğe hazırlanma kaygısı tarih boyunca insanoğlunun ana motivasyonlarından. Tarihinin akış hızının son 200 yılda zirveye ulaşmasıyla, gelişmek ve değişmek bir tutkuya dönüşecekti. **Nitekim insan medeniyeti 18. yüzyılın sonlarında buhar makinesinin icadıyla başlayan I. Endüstri Devrimi'ni büyük bir şevkle kucaklamış; kömür ve buharlı makinelerle gelen üretim patlaması, eğitim, kültür, sağlık, ulaşım ve ticaret gibi hayatın tüm alanlarına dokunan ciddi dönüşümlere imkan sağlamıştı.**

Özellikle ulaşım teknolojisindeki sıçrama "mesafe" engelini ortadan kaldırmış, dünya küçülmeye başlamıştı. Batı'daki bu hızlı gelişme dünyayı "yeni" ve "eski" dünyalar olarak ikiye ayırmaktaydı.

20. yüzyıla girildiğinde "Yeni Dünya" kesintisiz devrimler çağının kapısını çoktan aralamıştı.

Yüzyılın başlangıcına damga vuran II. Endüstri Devrimi, elektrik enerjisine dayanan ve üretimde bant sisteminin hayata geçişiyle hızlanan bir ekonomik patlama sürecini tarif etmekteydi. Kitlesel üretim ve nakliye sistemi, çeliğin kullanımıyla ticari faaliyet alanını çeşitlendirip genişletiyordu. Bir yandan demiryollarının inşası, diğer yandan da petrolün kullanıma sokulmasıyla birbirine bağlantılı yeni bir yaşam formatlanıyordu. Atlantik ötesi finans piyasaları ve borsaların kurulması, küresel ekonominin gürültülü ayak sesleriydi. Radyo, gramofon, sinema, fotoğraf gibi son teknoloji ürünleri halkın kullanımına açılıyor; sanatta devrimsel bir dönüşüm yaşanıyor. II. Dünya Savaşı'nın ardından gelen III. Endüstri Devrimi ise elektronik ve bilişime dayanmaktaydı. Ağır bir savaş yıkımının ardından yeniden inşa sürecine giren Batı dünyasında nüfus hızla artıyor, giderek devleşen tüketici piyasası küresel kapitalist pazarın şekillendiği yeni atmosferde üretimi de coşturuyordu. Bu dönemde telekomünikasyon, fiber optik ve lazer teknolojisi gibi alanlarda çok önemli adımlar atılmış, biyogenetik, biyotarım, yenilenebilir enerji gibi konular ilk defa gündeme taşınmıştı. Bilgisayar ve yazılım teknolojisindeki devrim, üçüncü aşamanın dinamosuydu. Dijital çağ başlamıştı ve sadece üretim alanında değil, nanoteknolojiden genetiğe uzanan bir

yelpazede insanoğlunun tüm yaşam kodlarını değiştiren bir dönüşüm başlamıştı. Sosyal medyanın hayatımıza girişiyle birlikte Facebook, Twitter, Instagram, YouTube gibi kavramlarla tanışmış, küresel bir "ağ toplumu" yaratmayı başarmıştık. Yaklaşık 4 milyar insanın kullandığı internet üzerinden günde 260 milyar e-mail gönderiyor, 230 milyon Skype araması yapıyor, 500 milyon tweet ve 70 milyon Instagram fotoğrafı paylaşıyorduk. Artık bu dünyada yaşamıyor, yaşandığı varsayılan bir dünyayı milyarlarca insandan kurulu ağımla paylaşıyorduk.

Althusser'in deyimiyle "gelecek çok uzun sürüyordu." Henüz yolun başında olduğumuzu bize hatırlatacak birçok yeni tasarım, hayatımıza birkaç yıl içerisinde girivermiş, IV. Endüstri Devrimi ansızın karşımızda belirmişti. "Büyük Veri", "Nesnelerin İnterneti" (IoT), "Her şeyin İnterneti" (IoE), "Artırılmış Gerçeklik", "Yapay Zeka", "Robotik" gibi kavramlar başka bir dünyanın kapısını araladığımızı gösteriyordu.

Raporlarda 2020 yılına gelindiğinde 7.5 milyara çıkması beklenen dünya nüfusunun 3/4'ünün internete bağlı olacağı, internete bağlı cihaz sayısının ise 50 milyara ulaşacağı belirtiliyordu. Telefonumuz, bilgisayarımız, fırınımız, buzdolabımız, ev güvenlik sistemlerimiz vs. artık internet üzerinden çalışacak, birbirleriyle bağlantılı işleyebilecekti. Saat, tişört, küpe ya da gözlük gibi "giyilebilir teknolojik" cihazlarla sağlık merkezimizle daimi bağlantıda olacak, nabzımızı, adım sayımızı, kan şekeriimizi sürekli denetleyen bir sisteme girecektik. Kendimize dair her şeyi

bizden bile daha iyi bilen, depolayan, proses eden ve uyarılarda bulunan bir kumanda düzeneği kurulmaktaydı; belki de kurulmuştu bile. **Endüstri 4.0'ın kurduğu düzen "enformasyon ve sürat" yeni bir anlam kazandırıyor. Artık insanlığın kontrolünden ve belki de hizmetinden çıkmış, kendi kendine büyüyerek çoğalan "üst-bilgi" çağındaydık.**

Bu yeni dönemin üretici ve tasarımcı güçleri robotlar ve yapay zekaydı. Üretim ve tüketimin mantığı ve içeriği değişmekteydi. Bir yandan üretim insansızlaşıyor, diğer yandan para bankasızlaşıyor ve dijitalleşiyordu. Yapılmakta olan iş ve görevlerin %70'ten fazlasının robotlarca yapılabileceği ve kaybolan mesleklerin yerine gelebilecek yeni istihdam olanaklarının çok yetersiz olduğu söyleniyordu. İnsansız hava araçları, otomobiller, fabrikalar, okullar, mahkemeler derken, insanlı kalabilecek alanlar kayboluyordu. **İnsanoğlundan daha süratli ve verimli robotlar yaratmakla kalmamış, daha akıllı ve kapasitelisini üretmeyi becermiştik. Sorun kendi yarattığımız canavarları nasıl kontrol edebileceğimiz hakkında fazla fikrimizin olmamasıydı.** Stephen Hawking, yapay zekanın kendisini geliştirip biçimlendirebilecek seviyeye gelmesinin bir an meselesi olduğunu ve bunun insan uygarlığının sonunu getirebileceğini söylüyordu. Şimdilerde pek bir kutsanıp alkışlanan "insansız" düzeneklerin, insanoğlu için büyük bir trajediye dönüşmesi mümkündür. Belki de hep beraber Godot'yu bekleme zamanı gelmişti.

**İnsansız
hava araçları,
otomobiller,
fabrikalar, okullar,
mahkemeler
derken, insanlı
kalabilecek alanlar
kayboluyordu.**

Sunay Akın

"h" ve "p" harflerinden kurulan kaleler

Resneli Niyazi Bey'in, Sultan Reşad'la biraraya geldiği fotoğraf kayıp olsa da çekilen bir fotoğrafın içinde bilinmeyen, derinlerde gizli kalan bir tarih vardır...

Kırşehir'de bir sokak fotoğrafçısı... Yerde halı, iki iskemle ve üstüne vazo konulan bir sehpa. Duvara asılı halının önünde iki çerçeve. Fotoğraf çektiren delikanlı ve çocuğun arkasında, ortada duran çerçevede Türk bayrağı ve geyik resmi dikkatli gözlerden kaçmıyor. Sarayın baskısına karşı Manastır'da dağa çıkan Kolağası Niyazi Bey'in arkadaş olduğu "Hürriyet Geyiği"dir görünen...

Mustafa Ulusoy'un 1920'li yılların başında, yeğeniyle çektiği fotoğrafta karşımıza Hürriyet Geyiği'nin çıkması, 2. Abdülhamid'in baskılarına karşı gelen ve meclisin açılmasıyla sona eren aydınlanma hareketinde taşıran damla görevini gören Kolağası Niyazi Bey'in, halk arasında ne denli sevildiğinin elle tutulan bir kanıtıdır. Halk, öylesine bıkmıştır ki "İstibdat Devri"nden, 2. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte Resneli Niyazi'nin resimleri kahvehanelere, dükkanlara asılmış, adına bestelenen marşlar dilden dile yayılmıştır. Öyle ki o yıllarda Anadolu'da çekilen fotoğraflarda bile Hürriyet Geyiği aileden biri gibi fotoğraf karesinin içinde poz vermektedir.

Niyazi Bey'in dağda Hürriyet Geyiği'yle karşılaşmasına giden yolda, İngiltere Kralı 7. Edward ve Rus Çarı 2. Nikola'nın, 7 Haziran 1908'de Tallinn'de yaptıkları görüşme önemli bir dönüm noktasıdır. Toplantıda Makedonya'nın koparılması, ülkenin de İngilizler ve Ruslar tarafından paylaşılması yönünde karar alındığı söylentisi, Balkanlar'daki genç subayları, ülkeyi baskıyla yöneten ve karanlık gidişe dur diyemeyen 2. Abdülhamid'e karşı başkaldırıya sürükler. **Kolağası Niyazi ve Enver Bey önderliğinde dağlara çıkan ittihatçılar, meclisin açılmasını sağlayarak, otuz yıldır askısı alınan anayasayı yeniden yürürlüğe koyacaklardır.**

Hakimiyetin saraydan meclise geçmesindeki başaktörlerden biri olan Resneli Niyazi Bey, 2. Abdülhamid yerine tahta geçen Sultan Mehmet Reşad'ı ziyaret için saraya gider. Padişahın "Hürriyet Kahramanı" Resneli Niyazi Bey'i büyük bir ilgi ve iltifatla karşılaması salonda bulunan Hasan Rıza ve Ali Rıza Paşaları rahatsız eder. Ne de olsa Niyazi Bey alt rütbede bir kolağasıdır. Üstelik Sultan Reşad, Resneli Niyazi Bey'le fotoğraf çekirmek isteyerek büyük salonda toplanılmasını emreder. O sırada sarayda bulunan İstanbul'un ünlü fotoğrafçısı Febüs'ün fotoğraf makinesinin önünde poz vermek için herkes yerini alırken Sultan Reşad şehzadeler, sarayın ileri gelenleri ve paşalar arasından Resneli Niyazi Bey'i yanına çağırır. Fotoğraf çekildikten sonra odasına dönen Başmabeyinci Lütü Bey'in kapısı sinirli bir el tarafından kuvvetlice çalınır. Gelenler Hasan Rıza ve Ali Rıza Paşalardır. İkisi de burunlarından solumaktadır. Paşalar, kim olursa olsun bir kolağasının kendileri ve hanedan üyelerinden daha saygın, daha önemli gösteren bir fotoğrafın çekilmesinden çok rahatsız olmuşlardır. Böyle bir fotoğrafın gazetede yayımlanmasını istemediklerini söyleyen paşalara hak veren Lütü Bey, Sultan Reşad'ın yanında alır soluğu. Çiçeği burnunda padişah, başmabeyincinin ve paşaların tepkisini çekmemek için bir çare bulunmasını ister. Bunun üzerine Lütü Bey, fotoğrafçı Febüs'ten fotoğraf camlarını kırmasını ister. Bundan sonrasını, Başmabeyinci Lütü Bey'in hatıralarından okuyoruz: "Saraya sık sık gelen fotoğrafçı Febüs, sonradan bize neticeyi anlattı. Niyazi Bey resimleri almak üzere birkaç kere onun atölyesine uğramış, Febüs de bizden almış olduğu direktife uyararak resimlerin bozuk çıktığını ve o yüzden basmadığını bildirmiştir."

Ülkenin bölünmemesi ve hakimiyetin mecliste olması için mücadele veren Niyazi Bey, 1913 yılında bir suikastta öldürülecek ve adı Beşiktaş'ta yazılı olduğu bir ilkokulun tabelasından da 2017'de silinecektir. 2. Abdülhamid'in İstibdat Dönemi'ne tanık olan, baskıları yaşayanlardan biri olan yazar Sadri Sema, Niyazi Bey'i şöyle anacaktır: "Kahraman Niyazi isteseydi, istediği kadar yükselme uçamaz mıydı? Öteki beriki gibi şöhret basamaklarına, ikbal merdivenlerine ayağını bile uzatmadı. Kolağası Niyazi kaldı. Türk İnkılabı tarihinde mermerden heykeldir. Otuz küsur yıl Türk'e kafa tutan, yumruk

gösteren Yıldız Baykuşu'nu bir sillede yere seren, Yıldız Kalesi'ni bir tekmede deviren O'dur."

Resneli Niyazi Bey'in, Sultan Reşad'la bir araya geldiği fotoğraf kayıp olsa da çekilen bir fotoğrafın içinde bilinmeyen, derinlerde gizli kalan bir tarih vardır. Bu son derece ilginç olan fotoğrafın sırrına erişmek üzere, Edhem

Eldem'in "İstanbul'da Ölüm" adlı kitabının sayfalarını aralayalım...

Sözünü ettiğimiz fotoğraf bir stüdyoda çekilmiştir ve koltuğa oturtulan çerçeveli bir fotoğraf etrafında üç asker görürüz... Fotoğraftaki üç insanın

ortasında duran çerçeve içindeki fotoğraf, Mehmet Ali Paşa'ya aittir. 1878 yılında katıldığı Berlin Antlaşması'ndan dönerken Arnavutluk'ta isyancılar tarafından katledilmesinin ardından, Mehmet Ali Paşa'nın üç damadı, kayınpederlerinin fotoğrafını alarak stüdyonun yolunu tutarlar. Böylelikle ölüm sonrası çekilen fotoğrafların en ilginç çıkar ortaya.

Fotoğrafta, sağ başta görülen Hüseyin Hüsnü Bey, ordu içindeki kimi gerici askerlerin meclise

saldırdığı, milletvekillerini ve Galata Köprüsü üstünde bir askeri öğrenciyi katlettikleri, tarihimizde "31 Mart Vakası" olarak bilinen, hakimiyetin millettten alınıp saraya verilmesini isteyen darbe girişimini bastırmak üzere Selanik'ten İstanbul'a gelen ve bunda da başarılı olan Hareket Ordusu'nun başındaki komutandır. Hareket Ordusu'nun komutanı her ne kadar Mahmud Şevket Paşa ise de kendisi, "Beni bu işlere karıştırmayın" diyerek önce uzak durmuş, ordu Yeşilköy'e gelince de, "Beni bekleyin. Hemen geliyorum" diye bir telgraf çekerek İstanbul'da almıştır soluğu. Meclisi, sarayın tek adamlığına karşı korunması tarihinde son derece önemli bir rolü olan Hüseyin Hüsnü Bey'in bu konuda kendisinden daha kararlı bir kurmay başkanı vardır. Mahmud Şevket Paşa'yı beklemeden bir an önce İstanbul'a girip, meclisi darbelerden kurtarmak isteyen o kurmay başkanı Mustafa Kemal'den başkası değildir. Hüseyin Hüsnü Bey, iki bacanağıyla beraber fotoğraf çektirmek üzere çerçeveli fotoğrafıyla stüdyonun yolunu tuttuğu Mehmet Ali Paşa'nın kızı Hayriye Hanım'la evlidir. Atletizm ve siyaset tarihimizin ünlü ismi Mehmet Ali Aybar, Hayriye Hanım ve Hüseyin Hüsnü Bey'in torunlarıdır...

Ortadaki İsmail Fazıl Bey, Mehmet Ali Paşa'nın kızı Zekiye Hanım'la evlidir. Bu çiftin torunları da Mustafa Kemal Atatürk'ün yakın arkadaşı Ali Fuat Cebesoy'dur... Sol başta bir eliyle kılıcını, öteki eliyle kayınpederinin çerçeve içindeki fotoğrafını tutan Enver Bey, Mehmet Ali Paşa'nın kızı Leyla Hanım'la evlidir... Leyla Hanım ve Enver Bey'in kızları Celile Hanım'dan dünyaya gelen çocuğa da Nazım Hikmet adı konulacaktır... Ve Nazım Hikmet "Şair" adlı şiirinde şu dizeleri yazacaktır:

Futbolda eski kurdum.

Santırdan alınca pası

Çakarım

Hooooooooooooooooooooooooooooop!

5 numro top

açık ağızından girer golkipin karnına.

Bana mahsustur bu vuruş

futbol potinlerim

kurşunkalemimden öğrendi bu zanaatı!

Nazım Hikmet'in "golkipin" dediği kaleciden başkası değildir. Şiirin yazıldığı 1923'de kaleciye, İngilizce'deki adı olan "goalkeeper" diye seslenilmektedir. Şiirde dikkat edilmesi gereken bir ayrıntı da "hop" sözcüğünde her biri futbol topuna benzeyen "o" harfinin çokluğudur. Sayarsak, şairin 22 tane o harfi kullandığını görürüz ki bu da futbol sahasındaki oyuncu sayısıdır. Nazım Hikmet "h" ve "p" harflerini kale olarak kullanmıştır!

VENERJİK BİR YIL İÇİN **MIX&GO'YLA** **LEZZET** **HEP YANINDA!**

www.mixandgo.vestel.com.tr

Gökhan Çınar

onay

Yönetim toplantılarında o yakıcı bakışlarımla tozunu attırıyorum ortalığın. Uzayan proje gecelerinde kurumsal iç sesimle "sabahlar olmasın" diye bağıriyorum. Annem görse gözleri yaşarır. Ya gururdan, ya utançtan!

Onaylıyor musunuz beni? Lütfen söyleyin! Verebiliyor muyum yüksek standartlı, üstün performanslı iş dünyanın hakkını? Ben bir türlü ikna olamıyorum da! Hırsan perdeler inmiş gözlerinize bakıyorum emin olayım diye. Kıymetli ağzınızdan çıkacak sözcüklere kilitleniyorum övgü duyayım diye. İktidar marşlarıyla yürüdüğünüz yollarınıza dikiliyorum görüleyim diye. Kendimi duvara astım, şirketinizi giydim üstüme. Yaşamak dediğin ertelenecek tabii, beklerken vazifel Özümü, kaynağımı boş verdim ve sizinle birlikte hedefe kilitlendim. Ufkunuzu görmek için izin verin derbeder olayım. Lütfunuza ermek için söyleyin perişan olayım. Kararttım gözümü, geçici heveslere çevirdim yüzümü. Tüm varlığımla buradayım. Çemberin içindeyim. Görüyor musunuz? Sahiden onaylıyor musunuz beni?

Her sabah beş altı tane alarm kuruyorum ben.

06.45, alarm çalıyor. Duymuyorum. Rüyanın en tatlı yerindeyim. Bir ormanda uzun bir yolculuğa çıkmışım, çocuğum daha!

06.50, Duymuyorum, yazıklar olsun bana! Anneannemi görüyorum o ağacın altında. Oturmuş derenin balıklarına masal anlatıyor.

06.52, uyanır gibiyim. Elimi uzatıp sorumsuzca erteliyorum alarmı. Rüyama dönüyorum. Dereye girip balıkların arasına katılıyorum. Kafamız dışarda, gövdemiz içeride, gülümsüyoruz anneannemi dinlerken.

06.55, Duymuyor muyum, duymak mı istemiyorum? Alarm ötüyor tepemde. Anneanneciğimin yaslandığı ağaca konan kuşlar ötüyor keyifle. Galiba "Küçük Prens'i" anlatıyor. Nerden biliyor küçük prensi? Her gün aynı saatte gelmelisin diyormuş tilki.

06.58, Uyuyorum, duymuyorum, duymayacağım, kalkmıyorum lan! Güllerle konuşuyormuş küçük prens. Anneannem keyifle anlatıyor. Belli ki küçük prensi yıllardır onaylıyor. Kesiyor masalını can havliyle. Balıklar ayıplıyor, kuşlar sus pus oluyor, anneannem kaşlarını kaldırıyor. Seviyor musun beni diyor. Onaylıyor musun? Bir iç çekiyor anneannem. Cevap vermeye hazırlanıyor.

07.00, Uyandım. Küçük Prens gitti, kuşlar göçtü, balıklar yok oldu. Anneannem yine öldü. İşe gidiyorum.

Geçen gün fark ettim. Rüyaalarmın etkisinden kurtulamadan gelirim, otoparkınızda tüm arabalar farlarıyla sert sert bakıyor yüzüme. Plazaya girerken, kendim için renkli hayaller kurarsam, geçerken ötüyorum güvenliğinizde. **Arama yapılmasın diye hepsini unutup tekrar geçiyorum kapınızdan.** Yapıştırdığınız etiketleri, uygun bulduğunuz rütbeleri aklımdan çıkartırsam o sisteminiz okumaz kartımı, silersiniz adımı. Bir tatlı şiir dolansa dilime, bir şen şarkıyla unutsam işyerinde olduğumu yangın alarmları çalacak gibi geliyor bangır bangır. Ofis tuvaletinde zihnimin keşfedemediğim yerlerindeki bir sürü "ben'i" bırakıyorum ve aynada gördüğüm pek kurumsal "ben'e" geri dönüyorum her gün. Maskelerden maskeler beğeniyorum üstüne. O gün hangi saatte, hangi sunumda ya da toplantıda en çok onayı hangisiyle alırsam onu seçiyorum. Gülümsüyorum, her şeye yetişiyorum, hesaplı ilişkiler kuruyorum, pek profesyonel duruyorum,

planlıyorum, raporluyorum... Elimden her iş geliyor maşallah! Ne gerekirse yapıyorum. Gelecek onayları kolluyorum.

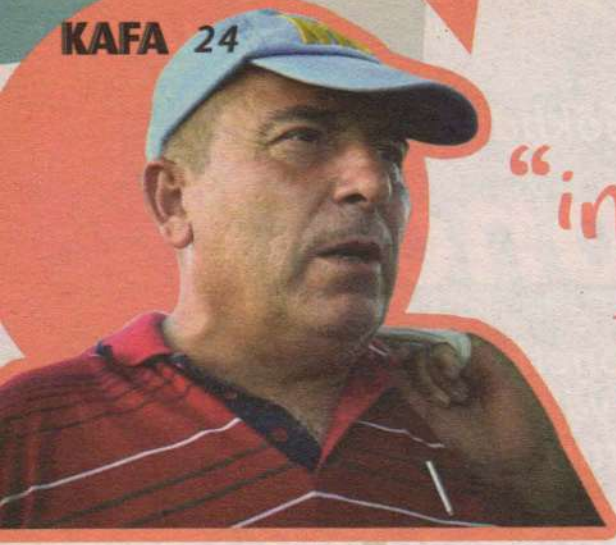
Ögle yemeğimi tam karar verilen saatte yiyorum. Acıkmamın uygun görüldüğü zaman diliminde! Bazen uzun uzun çişimi tutuyorum işler aksamasın diye. Mesai saatleri içinde hisim akrabanın başına bir şey gelmesin diye dua ediyorum. Çocuklar özlediyse akşamı beklesin! Eşim, dostum, anam, babam değerli vaktimizden eksiltmesin. Gökyüzüne uzun uzun bakmayı, kapı önündeki kedilerle oynamayı, kameralı koridorlarda komik danslar etmeyi Allah yazdıysa bozsun. Abartıyorum değil mi? Fedakarlıklarımı duyun istiyorum çünkü.

Duyuyor musunuz? Cümlelerimin arasına dünya dilinin nadide kelimelerini sıkıştırıyorum sizler gibi. Set ettiğiniz toplantılarda, dedayın koyduğunuz projelerde, hendil edeceğimiz proseslerde hep aksiyon alıyorum. **Hardkopileri önüme yığdığınızda, tepeme dikilip puş ettiğinizde, kafanızı çevirip ignor ettiğinizde bile davn olmadan, işimi yapıyor oluyorum.** Beni bu ofisin mastı yapın, her meyilinizde si si ye koyun olur mu? Nasıl sound ediyor? Ha? Bakın sizden çok beyzik bir şey istiyorum. Onaylayın beni.

Yönetim toplantılarında o yakıcı bakışlarımla tozunu attırıyorum ortalığın. Uzayan proje gecelerinde kurumsal iç sesimle "sabahlar olmasın" diye bağıriyorum. Annem görse gözleri yaşarır. Ya gururdan, ya utançtan! Babadan yöneticiyiz biz zaten! Kaç kuşak kırıldık minnoş mesailerde? **Allah aşkına herkese başarının sırrını dağıttığınız odanızdan içeri girdiğimde "canımsın" deyin bana arada bir. "Hoş geldin yağız oğlan, akıllı piyon, yaratıcı koyun bravo" deyin. Bunları hiç duyamıyorum sizden.** Büyük patronlar, plazaların sultanları, ofislerin efendileri! Kalem tutan elleriniz dert görmesin, kudret nidalarıyla yankılanan sesiniz kısılmasın, kasıla kasıla yürüyen hallerinize nazar değmesin istiyorum. Bir ömür bırakmak istemediğiniz koltuğa yapışan kıcınız pişik olmasın diye dualar ediyorum. Onaylayın diye ruhumu içime bastırıyor, göğsümü sıkıştırıyorum. Sizi gidi sözde adiller, ömür törpüsü faniler! Siz bana terfi verdikçe ömrümün uzadığını hissediyorum. Bu bitimsiz mesai uzadıkça hayallerden kurduğum ormanlar, akışını bozduğum dereler parçalanıp dağılıyor içimde. Sizin yüksek dağlarınıza bakmaktan kendiliğimin derinini göremiyorum. Onay engellerinize çarpmaktan kendi enginlerime gidemiyorum. Size dönüştükçe kendimi tanıyamıyorum.

Tam umudum tükenirken anneannem kulağıma eğilip tamamlıyor sözünü. "Benim küçük prensim sensin." diyor. Sonra küçük prens fisıldıyor, "Çünkü yaşam, bize karşı direnir. İnsan, ancak engellerle karşılaşarak onları aşmaya çalıştıkça kendini tanıyabilir." Duyup hissedince, içimdeki küçük presten, anneannemin şefkatinden sarılıp onaylıyorum kendimi.

Plazaya girerken, kendim için renkli hayaller kurarsam, geçerken ötüyorum güvenliğinizde.

“insanımıza format atılmalı”

Onur Koray Gülşen

Yaşar Kayrakçı'nın YouTube'da yayınlanan 3 dakikalık videosu izlenme rekoru kırdı. Biz de kendisine ulaştık, biraz hayata ve memlekete dair sohbet ettik.

Size “Çifte diplomalı manyak” diyorlar, neden?

Hacettepe Üniversitesi'nde gündüzleri Sağlık İdaresi Yüksekokulu'na, geceleri ise Formasyon Öğretmenlik Kursu'na giderek iki diploma aldım. Millet bana “Manyak mısın sen?” diye soruyordu. “Manyığım ben” dedim. Belki bir gün lazım olur diye ikinci diplomayı almak istedim. Sonra İstanbul Üniversitesi'nde İşletme Yüksek Lisansı'nı kazanarak, onu bitirdim. Hepsisi de lazım oldu hayatımın bir döneminde.

Okul bittikten sonra neler yaptınız?

Tayinimi İstanbul'a beklerken Ardahan'a çıktı, 10 ay orada hastane müdürlüğü yaptım. 9 sene ilaç sektöründe reprezant olarak çalıştım. 1999 yılında Denizli Atakent'e DSP'den belediye başkanı adayı oldum. Kazanamayınca Denizli'de babamdan kalan marketlerde 2 yıl boyunca çalıştım, akrabalarından kazık yiyince oradan da çıktım. Medikal sektörüne girdim... Baktım orada da herkes üçkağıtçı, düzene ayak uyduramayıp battım. Ardından 9 sene marketçilik yaptım. Bunların dışında da bir dönem Marmaris'te 4 sene resepsiyonist olarak çalıştım. Anadilim gibi de İngilizce bilirim... Yapmadığım iş, gitmediğim yer kalmadı. En son Sağlık Meslek Lisesi'nden müdür olarak emekli oldum.

Siz bu kadar iş değiştirince evde problem olmadı mı?

Olmaz mı? Hanımla 3 kez evlenip 3 kez boşandık. Yanlış anlama... Benim hanım bir tane. Ama sürekli beni evden kovuyor. 4 ay önce evden kovuldum. Demirel gibi git diyorlar gidiyorum, gel diyorlar geliyor.

YouTube'daki videonuz 26 milyon izlenmiş, nasıl oldu o röportaj?

Antalya'dan Denizli'ye, evime dönmek üzere yola çıktım. Yolda okurum diye de kitap aldım. Tam otogara doğru yürüyordum, televizyoncular gördüm. Bir de ben konuşayım dedim... Gelmiş bana diyor ki “Evde yemeği kadın mı yapmalı erkek mi yapmalı?” Bu da soru mu yani! “Sen ne biçim konuşuyorsun?” dedim. Yumurtayı iyi yapıyorsam ben yapanım, hanım da pilavı yapar. Başladım aklıma yatmayan ne varsa anlatmaya... Ben haksızlık neredeyse tepesine binirim. Hayatımda hiç hasta olmadım. Nezle bile olmadım. Niye? İçimde hiçbir şeyi

tutmuyorum da ondan. “Sen hırsızsin, sen namussuzsun, sen şusun, sen busun...” Neyse onu derim ben! 54 yaşındayım, 9 sene ilaç sattım bir güne bir gün kullanmışlığım yok. Tüm pisiğimi dışarı atanm çünkü.

Peki ülkenin durumu hakkında neler söylersiniz?

Bizim partiler halkın içine giremiyorlar. Hangi partiden kimi görürsem söylerim bunu. İnsanımız da mutasyona uğradı. 2 kere 2 kaç eder diye soruyorsun, “18 de eder 28 de eder, ben cebime bakarım” diyor. “4 demeleri beni ilgilendirmiyor” diyor. Böyle bir şey olur mu Allah aşkına!

Ne yapmak lazım peki?

En dibi görmemiz lazım... Bizim milletimiz en dibi gördükten sonra uyanır. İnsanımıza format atılmalı. Sonra yeniden doğar bu millet. Bizim insanımız tembel, çalışmayı sevmiyor. Siyasette de bir elinde din bir elinde para oldu mu yetiyor. Önce insanları aç bırakıp, son dakikada bir iki yudum su veriyorlar. Bizim insanımız da “Allah razı olsun” diyor. O hale getirdiler. “Ben niye Avrupalı vatandaşlar gibi ülke ülke gezmiyorum?” diyen yok. Daha dönüp yanı başındaki Pamukkale'ye bile gitmiyorlar. Yemeye, içmeye bayılıyorlar da çalışmayı hiç sevmiyoruz. Dünyanın en büyük nimeti internet. Peki biz onu nerede kullanıyoruz? Gençlerimiz fındık kırmanın peşinde... Sen internetten kitap okuyan genç görüyor musun hiç çevrende? Nadir. “Canım, cicim, sevgilim, oy oy oy...” Sürekli böyleler. Çocukların da suçu yok. Önce aileleri eğitmek lazım.

Eğitim sistemini düzeltmeye nereden başlamalı?

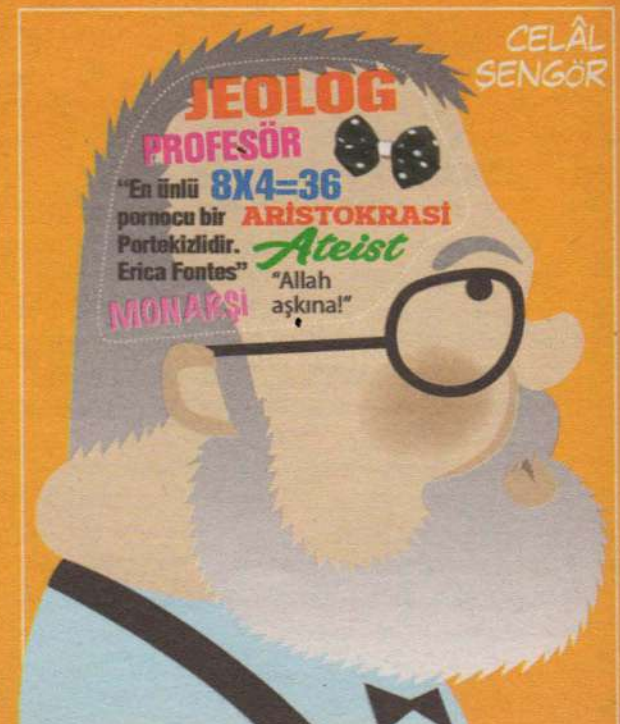
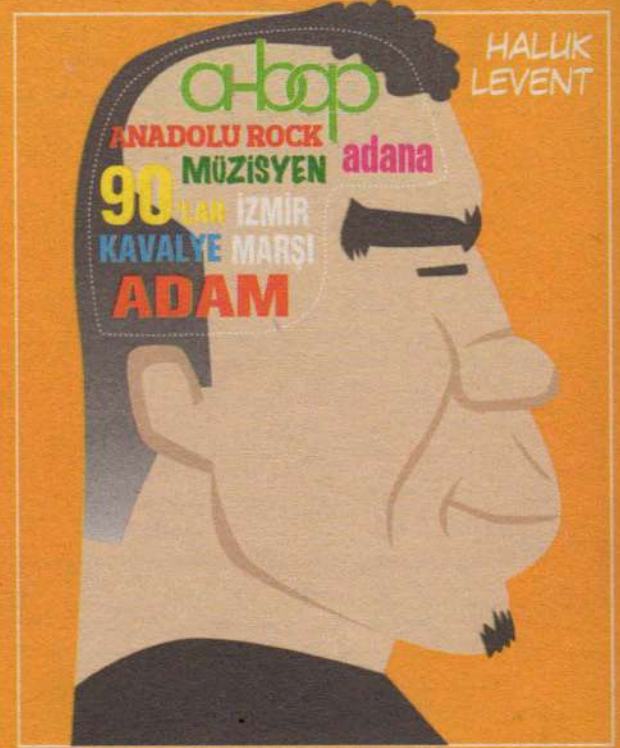
Öğretmenlere 10 bin liralık maaş vereceksiniz. Öyle başka bir işi gücü de olmayacak. Tüm mesaisini okuldaki öğrencilerine harcayacak, kendilerini eğitilmiş bir nesil yetiştirmeye adayacak. Bununla ilgili bir anımı anlatayım bak: Geçenlerde bir öğretmen arkadaşım beni yeni açılan bir öğretmen evine sohbete davet etti. İçeri girdim, 200 tane okey masası. Hepsisi de dolu! Her masada var 4 kişi... Etti mi 800. 200 de seyreden vardır. Nereden baksan içeride 1000 tane öğretmen var. Yazıklar olsun. Sarı 5 çekiyor, okey atacakmış. Senin ülkeneye okey attilar, haberin yok!

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Şu dönemde herkes dürüstlük arıyor. Yahu insan olmanın gereği dürüstlük. Dürüstlük aranır mı! O duruma geldik. Herkes “Ben insanım” diye ortada dolaşıyor ama horozlar, tavuklar bizden iyi... Pitbull bile bizden iyi, zarar vermiyor insana. Ama bizim insanımızdan her boku bekliyorsun. İnsanın insana verdiği zararı kimse vermiyor.

TOMOGRAFI

CAN BAYRAK

Metin Uca

bir müzikli koltuk zayi öyküsü

O, sadece mükemmel bir asker, Atatürk devrimlerinin savunucusu, Lozan'ın kahramanı, tecrübeli bir politikacı değil, aynı zamanda müziğin derinliklerine inmek için 50 yaşından sonra viyolonsel çalmaya çabalayacak önemli bir entelektüeldi.

Yıl 2005.

Hacettepe Üniversitesi konservatuvar binasının deposunda inceleme yapanların ilk başlarda gözüne çarpmamıştı bugüne kadar görmedikleri tarzda eski, yıpranmış koltuk. Berjer tipi koyu kahve-koyu kızıl karışıklı koltuğun baş yükseltisi delikli özel bir düzenekten oluşuyordu. Hoparlöre benziyordu.

Koltuğun çevresinde toplananlar ilk başta bunun, sesi 35-40 desibel yükselten özel bir koltuk olduğunu, hayatını klasik müzik sevgisine adanmış İsmet İnönü'nün iktidarla beraber kaybettiği konser koltuğu olduğunu hiç bilmiyorlardı. 1980 darbesi sonrası hoyrat günlerde Cebeci'deki tarihi konservatuvar binası, Mamak Belediyesi'ne devredilmiş, belediye de bu anıt binayı katledip nikâh salonuna dönüştürmüştü. Yağmalanan tarih, üstü açık belediye hurda kamyonlarıyla yakınlardaki Hacettepe Üniversitesi'ne taşınmış ama bu muhteşem koltuğun da arada kaynayıp gittiği gözden kaçmıştı.

Oysa o koltuk, konservatuvar binasına da hazin başka bir yolculukla geliyordu.

O, sadece mükemmel bir asker, Atatürk devrimlerinin savunucusu, Lozan'ın kahramanı, tecrübeli bir politikacı değil, aynı zamanda müziğin derinliklerine inmek için 50 yaşından sonra viyolonsel çalmaya çabalayacak önemli bir entelektüeldi. **O, sanata önem veren, sanatın aydınlanmasını tüm ülkeye yaymak için sanata ve sanatçıya destek olan, ülkenin ince ruhlu, romantik, aydın Cumhuriyet önderiydi.** Koltuğun öyküsünü anlamak için biraz gerilere, Şubat 1911'de Yemen'deki gerici ayaklanmayı bastırmaya giden ordudaki Türk subaylarının arasına karışalım. İsmet İnönü, Rauf Orbay, Saffet Arıkan, 3 yıl sürecek Yemen günlerinde hayatın tekdüzeliğini yenecek bir tutku arıyorlardı. İtalyanların Trablusgarp'a saldırısı sonrası Fransızlar San'a uzanan demiryolu inşaatını bırakıp kaçmışlardı. Genç subaylar, Fransızlardan kalan eşyalar arasında bir gramofon ve taş plaklar bulmuş, geceleri uzun klasik müzik konserleri maratonuna başlamıştı. Çok

"En çok iyi çello çalmayı arzu ederdim, çünkü insan sesine en çok yaklaşan odur."

uzak oldukları bu müziği her dinleyişte yeniden keşfediyorlar, anlayarak sevmeye başlıyorlardı. Batı kültürünü tanımak için uzun Yemen geceleri müziğiyle yeni bir köprü oluştuyordu. Tabii genç Subay İsmet Bey'in yıllarca peşini bırakmayacak duyma sorunları da savaş koşullarında giderek rahatsız edici olmaya başlamıştı. Genç İnönü, taş plaklardan sevdiği operayı ilk kez Berlin'de arkadaşı Kazım Karabekir'le izleyecekti. Klasik müzik öyle bir tutkuya dönüşecekti ki 3 yıl sonra evlendiği komşularının kızı Mevhibe Hanım'ı 21 günlükken bırakıp Kafkas Cephesi'ne sefere giderken bir piyano armağan edecekti. Müzik onun hayatında hep var olacak, cephe ve Lozan'dan Mevhibe Hanım'a yazdığı mektuplarda en önemli yeri yine klasik müzik eğitimi tutacaktı. Ne yazık ki İstanbul işgalinde piyano satılmak zorunda kalacaktı.

İnönü 90 yıllık ömrü boyunca sadece 1937 yılı Eylül'ü ve

1938 yılı Ekim ayları arasında yani siyasetten çekildiği tek dönemde müzik yapma şansı bulmuş, 14 ay boyunca Nazilerden kaçan ünlü müzisyen David Zirkin'den çello dersleri almıştı. Cumhuriyet tarihinde müzik aleti çalmaya çalışan ve hatta iddialara göre 6 eser icra edebilen yegâne siyasetçiydi.

Savaş sonrası son yıllarda İdil Biret, Suna Kan gibi yetenekleri Cumhuriyet'in yokluk günlerinde yurt dışında eğitime göndermiş, klasik müziğin köklenmesini sağlamıştı. Klasik müzik de onu sevmişti. Artık Talat Paşa Bulvarı'nda garın yanındaki Cumhuriyet'in ve başkent in andezit binalarında Cumhuriyet Senfoni Orkestrası Konser Salonu'nda cuma geceleri kendi adına ayrılmış en ön sıranın ortasında yer alan 1L ve 1N koltuklarında klasik müzik konserlerini izler olmuştur. Ama Demokrat Parti iktidara gelir gelmez

sadece başbakanlık koltuğunu değil, yıllar sonra Hacettepe

Üniversitesi'nde harabe halde bulunacak müzik koltuğunu da kaybedecekti. Demokrat Parti'nin iktidara geldiği gün birinci sıranın ortasında yer alan 1L koltuğu esrarengiz bir biçimde kaybolacaktı. Yeni iktidar hızını alamayıp Cumhuriyet'in ikinci adamını koltuğundan uzaklaştırdığı yetmezmiş gibi onun kültür ve sanat hayatındaki izlerini de silmeye çalışıyordu. Suikast girişimine uğradığı günün gecesi bile CSO'daki konserini ertelemeyecek kadar müzik tutkunu olan İnönü, ölümünden 15 gün önce de 25 Aralık 1973 günü son kez konser izlemek için dışarıya çıkmıştı. "Neyi iyi yapmak isterdiniz" sorusuna verdiği "En çok iyi çello çalmayı arzu ederdim, çünkü insan sesine en çok yaklaşan odur" yanıtıyla, sanatsever kişiliğiyle unutulmaz, derinlikli bir entelektüel portresi çiziyordu İnönü.

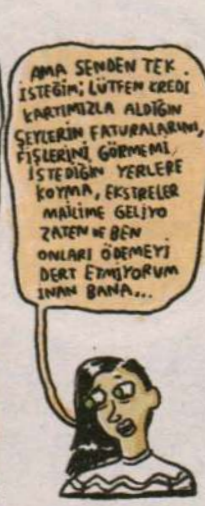
Şimdi diyeceksiniz ki bu yazı niye yazıldı?

Atatürk'e saldıramayanların, zorunlu moda Atatürkçülerin İnönü'ye saldıranın dayanılmaz hafifliğiyle ve yersiz Lozan tartışmalarıyla aklımızın karıştırıldığı bir dönemde genç Cumhuriyet'in ince ruhlu, romantik, batı kültürüyle yoğrulmuş aydın askerine hak ettiği içten bir selâmı gönderebilelim diye...

ikimize de bakarım

KUTAY: UMUT VARDIYKEN BİR YAZAR.
FUNDA: EVİ GEÇİNDİREN CEFKAR EŞ.

Uğur Meleke

muhteşem, nadirdir ve nixon'da x yoktur

Muhteşem, nadirdir. Hatta öyle nadirdir ki; son yıllarda dünyanın "muhteşem" olduğu konusunda birleştiği önemli bir keşfin, şoförsüz arabaların, o kadar da muhteşem olmadığı çıkabilir birden ortaya.

Amerikalı komedyen Louis CK, değerli kelimelerimizi günlük hayatta nasıl umarsızca harcadığımızı şöyle anlatıyor: "Süperleri, harikaları, muhteşemleri şeker gibi tüketiyoruz günlük konuşmalarımızda... Bir yemek yiyor ve onun muhteşem olduğunu iddia ediyoruz mesela. Sahi mi yahu? Emin misin onun muhteşem olduğuna? Peki ya çocuk sahibi olmak? Ya da sevgilinin gözlerinin içine ilk baktığın an? Bunları

hangi sözcüklerle açıklayacaksın? **'Muhteşem'**i sıradan bir hamburger için harcamıştın zira!" Ben de 37 yıllık naçiz ömrümde, üç ya da beş muhteşem şeye şahit oldum ancak. Dostoyevski'yle tanışmam muhteşemdi mesela. Ya da Van Basten'in 88'de Rusya'ya attığı golü izlemek... Çocukluğumda birkaç yılını palindrom (tersten ve düzden aynı okunan cümle) üretmek için ziyan edip, TÜBİTAK'ın düzenlediği yarışmaya bile katılıp, Mozart'ın muhteşem palindromik bestesiyle karşılaştığımda bu garip çabama son verebilmişim ancak! Çünkü "muhteşem" denen o büyülü sözcük, ancak Mozart'ın eseri için kullanılabilir.

Bir de **"NO X IN NIXON"** (Nixon'da X yoktur) cümlesi muhteşemdir mesela... O sihirli cümlenin, sadece soldan ve sağdan değil, yukarıdan ve aşağıdan da aynı yalanı söylediğini gördüğünüzde, siz bile artık Nixon'da X olmadığına yemin edebilirsiniz! Çünkü iyi bir yalana, soldan-sağdan ya da yukarıdan-aşağıdan nereden bakarsanız bakın, inanmaktan kurtulamayacaksınız.

Muhteşem, nadirdir. Hatta öyle nadirdir ki; son yıllarda dünyanın "muhteşem" olduğu konusunda birleştiği önemli bir keşfin, şoförsüz arabaların, o kadar da muhteşem olmadığı çıkabilir birden ortaya: Geçtiğimiz aylarda Teksaslı bir bisiklet sürücüsü, şoförsüz bir test aracıyla, Austin'de bir dört yol ağızda karşı karşıya geldi. Bisiklet, klasik sabit vitesli, yani pedalları geriye çevirdiğinizde geri giden türden... Bisikletli, ayaklarını pedallardan indirmeden sabit durabilmek için öne-arkaya kısa manevralar yaptı. Böylece bisiklet, 15-20 santim öne-arkaya giderek bulunduğu yerde kalmış oldu. Ama Google'ın o "muhteşem" arabası, kısa ömründe böyle bir manevrayla hiç karşılaşmadığı için bisiklet öne gittiğinde durdu, geriye gittiğinde hareket etti. Sonra bisiklet tekrar öne; araba tekrar kontağı kapattı... Ve bisiklet tekrar geriye gittiğinde, araba tekrar çalıştı. Teksaslı bisikletçi, bu dansın kahkahalar arasında 2 dakika sürdüğünü söylüyor blogunda. Ve Google aracının bu süre boyunca dört yol ağızda mahsur kaldığını.

Size belki de ilk anda sıradan gelmiş bu dört yol ağız paradoksu, Google'ın ürettiği arabadan daha fazla hak etmektedir bence "muhteşem" sözcüğünü. Ve matematik (yani aslında hayat), buna benzer muhteşem paradokslarla doludur: "Arthur ve Hector, bir gece yumruk yumruğa kavga edip tutuklanmışlar. İkisinin yat limanını soyma girişimlerinde bir aksilik çıkmış, bu yüzden de birbirlerine girmişler deniz kıyısında. Arthur ve Hector'u mahkemeye çıkarmak için yeterince delil bulamayan polis memurları, ikiliyi farklı odalara alıp sorgulama yoluna gitmişler. Polisler, her bir şüpheliye, diğerinin suçunu gammazlaması ve ortağının sessizliği halinde özgürlük vaat etmişler. Buna göre gammazlanan 10 yıl hapis yatacak, gammazlanmayan serbest kalacak. Her ikisi birbirini gammazlarsa hapse beraber girecekler ama her ikisi de susarsa, bedeli kavga ettikleri için aldıkları 1 haftalık hapis cezasından ibaret olacak."

Basit bir ikilem gibi gözükse "muhteşem" bir paradokstur

işte bu: İlk bakışta kazançlı yol, ihanet gibi gözükür. Çünkü siz partnerinizi gammazlarsanız ve o sessiz kalırsa özgürsünüz. Oysa siz sessiz kalmayı seçer ve o size ihanet ederse 10 yıl hapis yatacaksınız. İkinci de öterseniz, 10 yıl hapis durumu değişmeyecek. Dolayısıyla ihanet etmek bireysel olarak daha kârlı görünür en başta...

Bu kararda paradoksal olan durumsa şudur: Siz böyle düşünüyorsanız, ortağınız da aynı şeyleri düşünmektedir. O da, kendi bireysel çıkarı için ihaneti seçmelidir. İki taraf için de kârlı gözükse bu ihanetin sonucunun iki tarafın da hapsine yol açması ne acı değil mi? Arthur tüm bu muhasebeyi yaptıktan sonra, şöyle de düşünebilir: **"Hector, ikimiz de bu düşünce rotasından geçip ikimiz de gammazlarsak, birlikte hapse gireceğimizi fark edecek kadar akıllı bir adamdır. Öyleyse susacaktır. O susacağına göre,**

neden ben de susma riskini alayım ki? Ben konuşup kendimi tamamen kurtarmayı garantileyelim!"

Sabit vitesli bisikletliyle dört yol ağızda karşılaşan Google aracının yapay zihninde de benzer bir ikilem vardır aslında: "Bisiklet, 20 santim ileri, 20 santim geri hareketini üst üste iki kez yaptı. Sonsuza kadar bu dört yol ağızda kalmamak için bir karar vermeliyim. O durur-ben geçersen, her şey yolunda. O geçer, ben durursam da öyle. İkimiz de durursak trafik tıkanıyor ve vasat bir Türk köşe yazarına malzeme oluyorum! İkimiz de geçersen ve onu ezersem, muhtemelen hiçbir zaman seri üretimim olmayacak ve tarihe gömüleceğim!" Google arabası düşünmeye devam eder: "Benim aklımdan geçenler, bisikletlinin de aklından geçtiğine göre o durmayı seçecektir. Öyleyse ben neden durup medyaya malzeme olayım ki? Peki ya bisikletli de benim benzer şeyleri düşündüğümü varsayıp hareket ederse? Ve onu ezersem?"

Siz, Google'ın dâhi mühendislerinden biri olsanız ne yapardınız bu durumda? Muhteşem bir paradoks değil mi bu sahi? Keşke o **"muhteşem"** kelimesini, dün öğle yemeğinde yediğiniz spagetti için kullanmasaydınız değil mi?

Zeynep Miraç

yürekli yiğitlere hatırası kaldı

*Uğur Mumcu yaşasaydı
76 yaşında olacaktı.
Basının halini gördükçe
köpürecek, meslektaşlarını
yerden yere vuracaktı. Yalnızca
kendisine "gazeteci" diyenlerin
değil, bugünün siyasi iktidarının
işleri bu kadar kolay olmayacaktı.
25 yıl önce karlı bir Ocak sabahı
sona erdi yaşamı.*

Gazeteciliğin George Orwell'dan Katharine Graham'a birçok kişiye mal edilen, artık anonimleşmiş şöyle bir tanımı vardır: "Gazetecilik birilerinin yayınlanmasını istemediği haberleri yazmaktır; gerisi halkla ilişkilidir."

Birilerinin yayınlanmasını istemediklerini araştıran, soruşturan, yazan, yayınlayan bir gazeteciydi Uğur Mumcu. Karşılığında ödeyeceği bedelin farkındaydı. Kızı Özge'ye "Sen büyüyeceksin, araba kullanacaksın, evleneceksin ama ben yanında olmayacağım" demişti. Özge büyüdü, evlendi, çocuk sahibi oldu. Babası yanında değildi.

Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993 Pazar sabahı Karlı Sokak'taki evinden çıktı, arabasına yürüdü. Ardından gelen eşi Güldal Mumcu üç ayrı patlama sesi duydu. Ortalığı kaplayan duman biraz dağılınca karların üzerinde yatan bedeni gördü. Paltosu üzerinde, gözlükleri gözünde...

Cenazenin başında konuşma yapan Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İlhan Selçuk, "Kanı yerde kalmayacak demek bir anlam taşımıyor," diyordu; "onun savunduğu fikirlerin yaşatılması gerekir. Söz veriyor musun?" O anda "Evet" diye haykırmak ne kolaydı.

Dönemin Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ise "Bir daha böyle cinayetlerin işlenmeyeceğini göstermek devletin namus borcudur" demişti.

25 yıl geçti. 25 koca yıl... O borç ödenmedi.

Uğur Mumcu'nun oğlu Özgür Mumcu, 2011'de Radikal'den Ezgi Başaran'a verdiği söyleşide borcun faturasını hatırlatmıştı:

"Muammer Aksoy'un katili bulunsa babam ölmez, babamın katili bulunsa Hrant Dink hayatta olurdu."

"Geçmiş cinayetleri kolaylıkla unutan bir toplum bundan sonra dökülecek kanların da sorumluluğuna ortak oluyor demektir." Böyle demişti Uğur Mumcu. Ondan sonra çok kan döküldü...

Cinayetin aydınlatılması için Mumcu'nun ailesi devletten daha çok çaba gösterdi; vakıf kurdular, raporlar hazırlattılar, açılan davaya müdahil oldular. Ama karşılarındaki duvar mülki gibi çakılmıştı yerine, oynamıyordu bir türlü. O duvarın arkasına saklananların adresi belliydi: Uğur Mumcu'nun yazıları.

"Rabita"ları çözmeye başlamıştı

25 yıl önce karlı bir Ocak günü sona eren bu yaşam, 51 yıl önce sıcak bir yaz gününde başlamıştı. 22 Ağustos 1942'de Tapu Kadastro memuru Şinasi Mumcu ile Nadire Hanım'ın üçüncü çocukları doğdu, adını Uğur koydular. Babası mühendis olmasını istiyordu ama o ablası Beyhan ve abisi Ceyhan'ın yolunu seçti; Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Adaleti kalemiyle savunacağı o günlerden belliydi. Yunus Nadi Ödülü'nü kazanan "Türk Sosyalizmi" başlıklı makalesi, Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan ilk yazısı oldu.

Adaleti savunmak da yazmak da bu ülkede cezasız kalmıyor. Erkenden tanıştı mahkemelerle. 12 Mart döneminde sarf ettiği "Ordu uyanık olmalı" sözleri "orduya hakaret etmek" olarak değerlendirildi, gözaltına alındı. Yedi yıl hapse mahkum edildi, bir yıl Mamak Askeri Cezaevi'nde yattı. Cezası Yargıtay tarafından bozulunca serbest kaldı. Dışarıdaydı ama cezası son bulmamıştı. Askerliğini 1972-1974 arasında Ağrı'nın Patnos ilçesinde "sakıncalı piyade eri" olarak yaptı. Bu yıllardan geriye Ankara Sanat Tiyatrosu'nun efsanevi oyunu Sakıncalı Piyade kaldı.

Onun için gazetecilik siyasi mücadelenin bir parçasıydı, akademiyi bırakıp tamamen basına yöneldi. Altan Öymen'in teklifiyle ANKA Ajansı'nda çalışmaya başladı, ardından İlhan Selçuk'un çağrısıyla Cumhuriyet'e geçti.

1975'te Altan Öymen'le birlikte Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in mobilya yolsuzluğunu ortaya çıkardı. Böylece "hayali ihracat" Türkiye'nin lügatine girdi. 1980'ler boyunca terörün silah kaçaklığıyla bağlantısını araştırdı, PKK ve ASALA'yı inceledi, Mehmet Ali Ağca'nın Papa'ya suikast girişiminin ardından Ağca'nın mafya ilişkileri üzerine çalıştı. 1983 yılında Ağca'yla cezaevinde röportaj yaptı.

Bu
Uğur
kim des
sayab
Ha
varm
bir isir
m

ne Graham'a birçok kişiye mal edilen, artık anonimleşmiş şöyle bir tanımı stemediği haberleri yazmaktır; gerisi halkla ilişkilerdir."

araştıran, soruşturan, yazan, yayımlayan bir gazeteci idi Uğur Mumcu. zı Özge'ye "Sen büyüyeceksin, araba kullanacaksın, evleneceksin ama yüdü, evlendi, çocuk sahibi oldu. Babası yanında değildi.

ı Karlı Sokak'taki evinden çıktı, arabasına yürüdü. Ardından gelen eşi ıtalığı kaplayan duman biraz dağılınca karların üzerinde yatan bedeni

nhuriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İlhan Selçuk, "Kanı yerde rdu; "onun savunduğu fikirlerin yaşatılması gerekir. Söz veriyor musunuz?"

dal İnönü ise "Bir daha böyle cinayetlerin amus borcudur" demişti. denmedi.

011'de Radikal'den Ezgi Başaran'a verdiği söyleşide

am ölmez, babamın katili bulunsa Hrant Dink

toplum bundan sonra dökülecek kanların da demişti Uğur Mumcu. Ondan sonra çok kan döküldü... n ailesi devletten daha çok çaba gösterdi; vakıf kurdular, ldular. Ama karşılarındaki duvar mı gibi çakılmıştı sına saklananların adresi belliydi: Uğur Mumcu'nun yazıları.

n bu yaşam, 51 yıl önce sıcak bir yaz gününde başlamıştı. 22 Ağustos u ile Nadire Hanım'ın üçüncü çocukları doğdu, adını Uğur koydular. lası Beyhan ve abisi Ceyhan'ın yolunu seçti; Ankara Üniversitesi Hukuk ağı o günlerden belliydi. Yunus Nadi Ödülü'nü kazanan "Türk Sosyalizmi" yımılan ilk yazısı oldu.

ede cezasız kalmıyor. Erkenden tanıştı mahkemelerle. 12 Mart döneminde a hakaret etmek" olarak değerlendirildi, gözüne alındı. Yedi yıl hapse 'nde yattı. Cezası Yargıtay tarafından bozulunca serbest kaldı. Dışarıdaydı 1974 arasında Ağrı'nın Patnos ilçesinde "sakıncalı piyade eri" olarak yaptı. un efsanevi oyunu Sakıncalı Piyade kaldı.

delenin bir parçasıydı, akademiye bırakıp tamamen

ANKA Ajansı'nda çalışmaya başladı, ardından İlhan Selçuk'un çağrısıyla

an Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in mobilya yolsuzluğunu ortaya gatine girdi. 1980'ler boyunca terörün silah kaçaklığıyla bağlantısını Ali Ağca'nın Papa'ya suikast girişiminin ardından Ağca'nın mafya ilişkileri nde röportaj yaptı.

1987 yılında yayımladığı kitabının adı olan "Rabita", çalışmalarının ana tuğlalarından biriydi. Aslında geleceği okuyordu. 1962'de Suudi Arabistan liderliğinde kurulan Dünya İslam Birliği örgütü Rabita'nın, Müslüman Kardeşler eliyle Ortadoğu'daki İslamcılar ABD saflarına nasıl çektiğini belgeliyordu. Türkiye'de de İslamcı görüş, özellikle "faizsiz kazanç" sloganıyla kurulan İslami finans kuruluşları aracılığıyla Rabita'nın etkisi altına girmişti. Mumcu, 1980'lerde Diyanet'in yurt dışındaki imamlarının maaşlarını Rabita'nın ödediğini kanıtlamıştı.

İnsanlar arasındaki rabitayı kurcaladıkça yaklaşıyordu gerçeğe... Ölümünden dört yıl sonra Susurluk'ta bir kamyonu çarpan derin devlet de onun kitaplarında isim isim ortaya dökülmeye başlamıştı.

Araştırdığı konulardan biri de din-siyaset-ticaret ilişkisiydi. 1990 yılında Köy Enstitüleri'ne dair bir panelde bir konuşma yapmıştı. "Hukuk Fakültesi'nde okuyup da daha önce İmam Hatip mezunu olanlara burs veriyorlar. Burs verilen öğrenciler de sınavsız yargıcı ve savcı oluyorlar. 2000 yılına doğru baktığımızda, vali İlahiyat Fakültesi mezunu, emniyet müdürü İslam Enstitüsü mezunu, kaymakam İmam Hatip mezunu olacak" diyordu.

Haklı çıktı.

Aynı konuşmada "Hangi iktidar din sömürüsüne dayandıysa mutlaka yıkılmıştır. Halk din sömürüsünü affetmiyor" iddiasında da bulunuyordu.

"Bizde gazetecilerin çoğu okumaz"

1991 yılında Nadir Nadi'nin vefatından sonra Cumhuriyet'te bir yönetim krizi çıkmıştı. Siyasi görüşü genel yayın yönetmeni Hasan Cemal'le çatıştığı için istifa eden yazarlar arasında Uğur Mumcu da vardı. "Bir insan kendi ülkesinin devrimcisi olmalı" diyordu, "Ulusal bağımsız sol! Ben sosyalist eğilimliyim, işçi sınıfının, emekçi sınıf ve tabakaların demokratik yollarla iktidara gelmesini istiyorum. Bu görüşümden hiç ama hiç vazgeçmedim. Ama öte yandan da, Türkiye'de, bir, Kürtçülük, iki, silahlı eylemcilik, üç, yurt dışına bağımlı sosyalizm, yani benim 'kaçlılara sosyalizmi' dediğim TKP'çilik... Bunlara da karşı çıkıyorum. Ve Türkiye solunu da, bunların engellediğini sanıyorum."

Bir yıl süresince Milliyet'te yazdı, Hasan Cemal'in ayrılmasının ardından Cumhuriyet'e geri döndü.

Kaynakları önce insanlardı sonra da belgeler. Türkiye'de araştırma eksikliğini eleştiriyordu: "Bizde gazetecilerin çoğu okumaz, yazarlar. Daha çok kendi yazdıklarını okurlar."

Bir de ancak bu topraklarda yaşayacakların anlayacakları bir kavram atmıştı ortaya; "Yok abi" kavramı: "Diyelim ki Bulgar olayını tartışıyoruz, adam sol eğilimliyse 'Abi' diyor bana, 'Yapmazlar'. Niye yapmasınlar diyorum, işte belgeler ortada. 'Yok abi yapmazlar'. 'Abi' diye bir nazariye var Türkiye'de; ya da 'Yok abi' nazariyesi. Veya tersi geçerli. 'Yok abi yapıyorlar'. Ben, her konuda araştırma yanlısıyım."

Okumak, araştırmak, aklına takılanın sonuna kadar peşinden gitmek, söylenen her söze inanmamak, sorgulamak... Bugün Uğur Mumcu da yok, gazeteciliğin olmazsa olmaz bu ilkeleri de. Mumcu'nun ardından bavullarla gelen belgelerin hiç sorgulanmadan haber olmasını da gördük, yolsuzluk kanıtları karşısında gözünü kapatan "haberci"leri de, kendini hem savcı hem avukat hem de hakim yerine koyan gazetecileri de...

Bugünün Uğur Mumcu'su kim desek, kaç isim sayabilirsiniz?

Hatta... Dilim varmıyor ama bir isim sayabilir misiniz?

Yaşasaydı 76 yaşında olacaktı.

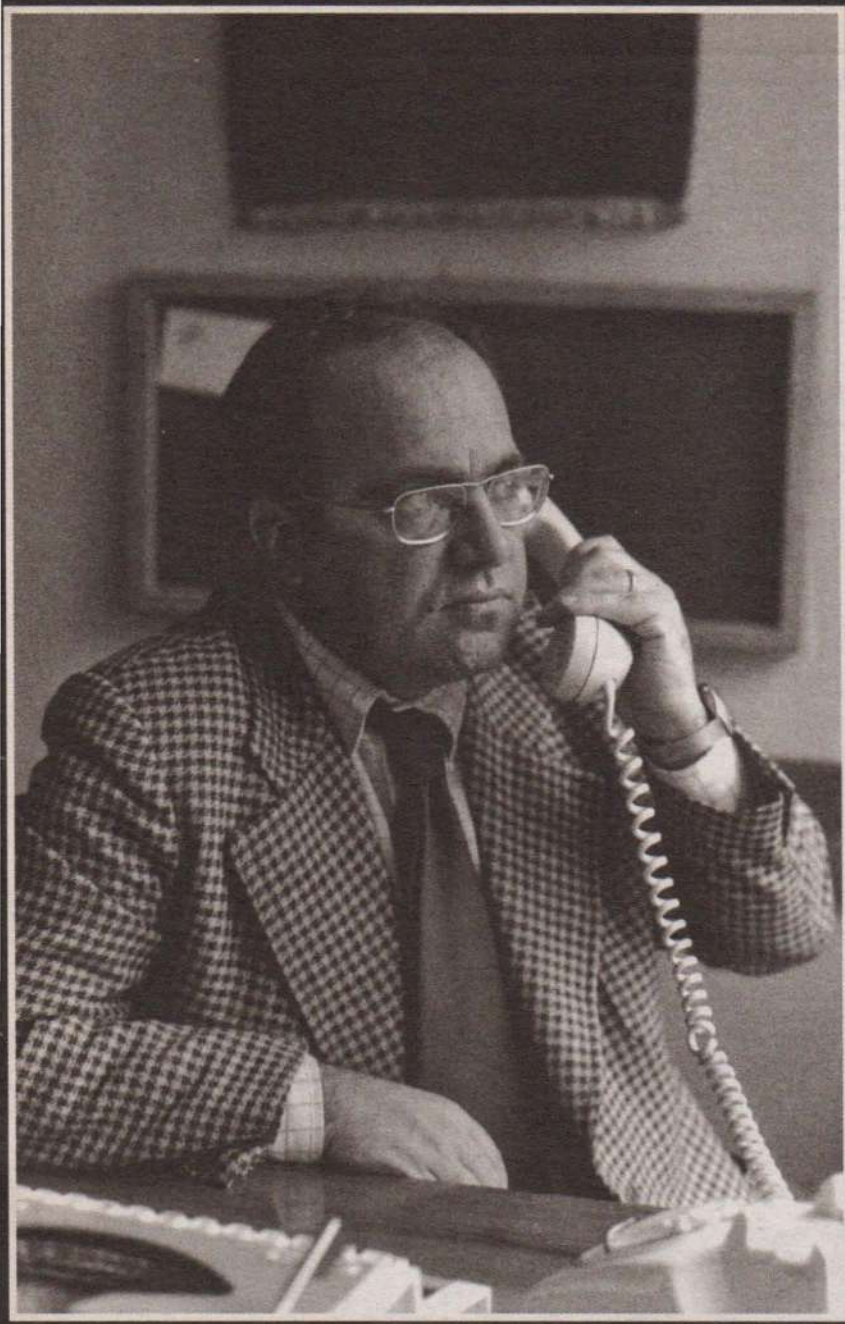
Başının halini gördükçe köpürecek, meslektaşlarını yerden yere vuracaktı. Yalnızca kendisine "gazeteci" diyenlerin değil, bugünün siyasi iktidarının işi bu kadar kolay olmayacaktı.

25 yıl önce karlı bir Ocak sabahı sona erdi yaşamı.

"Bir keskin kalem, bir kırık gözlük yürekli yiğitlere hatıra" kaldı.

Fotoğraf: 27 Ocak 1993, Ankara
Gazeteci Uğur Mumcu'nun cenaze töreni
(Depphotos)

Ahmet Tan

çeyrek asır sonra...

Karanlık güçlerin hedefinde hep aydınlar, aydınlatanlar, yazarlar oldu. Teselli sayılmaz belki ama yazar yok edilse de yazdıkları kalıyor.

Kafamıza ve yüreğimize kazınmış sözleri var.

Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olanlara ya da hafızası genellikle balıktan hallice olmayan ahalimize söyledikleri: "Vurulduk ey halkım, unutma bizi!"

Bu çağrı, 25 Ağustos 1975 günü Cumhuriyet'teki yazısının son satırıdır! 3 gün önce doğum gününü kutlamış, 33 yaşına basmıştı...

Şairin "yolun yarısı" dediği yaşa bile gelmeden bir insan neden böyle bir yazı yazar ki?

Aydınlatmayı kutsal bir görev sayan aydınlara bu topraklarda pek hayat hakkı tanınmayacağını bildiği için mi?

Yoksa, burçlara inanmasa da Aslan burcunda doğduğu için korkusuzca yaşarsa öldürülünce, ardından yakılacak "yiğidim aslanım, burada yatıyor" türkülerini hak etmek için mi?

Oysa, kendi canının derdinde hiç olmadı!

"Unutmayın beni" değil, "Ey halkım, unutma bizi!" demesi bundan.

Çünkü unutmanın öteki adı teslimiyet. Unutturmanın ise "teslim almak." Bunu çok iyi bildiği için unutmaya-uyutmaya karşı, betona çivi çakar gibi yazılar yazdı.

Dürüst, yetenekli, yetkin ve korkusuz çok özel bir aydın, müstesna bir kalem ve kelam adamıydı. Paramparça ederek öldürenlerin böylesine derinden kin beslenmesinin nedeni, elbette düşünceleri ve yazdıklarıydı.

Cinayetın gerçek nedeni de asli failler de ortaya çıkarılmadı.

"Kim öldürdü?"

"Neden öldürdü?"

Bu iki sorunun yanıtı da aslında yazdığı binlerce yazısının içindedir! Devleti yani halkı soyanlara, silah ve uyuşturucu kaçakçılarına, kara para tetikçilerine, siyasi döneklere karşı hayatı boyunca sürdürdüğü amansız mücadele ona sayısız yerli ve yabancı düşman kazandırdı!

Cinayetinin üzerinden tam çeyrek asır geçti.

Ama ülkemizde faileri bulup ortaya çıkartacak güçlü-kararlı bir siyasi irade bir türlü çıkmadı. "Asrın Liderliği" ya da "Güçlü Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" mi?

Rahmetli Erbakan Hocalarının dediği üzere "hepsi fasa fiso!"

Karanlık güçlerin hedefinde hep aydınlar, aydınlatanlar, yazarlar oldu.

Teselli sayılmaz belki ama yazar yok edilse de yazdıkları kalıyor.

Tam 25 yıl öncesinin 24 Ocak sabahında televizyonlar, radyolar ölüm haberini verirken Cumhuriyet'te çıkan o günkü yazısının konusu mu ne idi? - ANAP'lı 2 Bakan Yüce Divan'a gönderilsin!

Mumcu yaşasaydı, muhtemelen yine Yüce Divan'dan kaçırılan bakanları yazacaktı. Çeyrek asırda değişen, sadece sayın bakan sayısının 2'den çıkması, bir de muhterem bakanların "gerekirse rüşvetçinin önüne yatma kararlılığı" idi!

Sadece basında değil, siyasette de bıraktığı boşluk doldurulamıyor. Haksızlık, hukuksuzluk yolsuzluk her yerde. Ama onun gibi kararlılık bunları izleyen, ortaya çıkaran yok.

12 Mart 1971 darbesini izleyen dönemde askeri rejim birçok gazeteciye "sakıncalı" diye damgalamıştı. Yeni kurulmuş olan Anka Haber Ajansı yolsuzluk haberleriyle gündem yaratıyordu.

İslamiyet'in güzel tavsiyelerinden biri de ölüleri hayırla yad etmek. Ama bu pek mümkün olmuyor. Artık ikisi de rahmetli olan Süleyman Demirel ve yeğeni Yahya'yı ne yazık ki hayırla değil, "hayali ihracat" la anmak zorundayız.

O dönemlerin Rıza Sarraf'ı da Yahya Demirel idi. Amcasından habersiz işler çevirecek kadar becerikli olduğunu sonraki yıllarda kanıtladı. Sarraf'tan farkı, yerli ve milli olması bir de bakanları falan işin içine karıştırmaktan uzak durmasıydı.

Man Adası gibi, haritada yeri pek bilinmeyen Lihtenştayn Prenslığı'nde naylon şirketler kurarak "lüks mobilya" diye tonlarca suntaşı İtalya'ya ihraç etmiş gösterip devletten milyonlarca dolar "teşvik" desteği almıştı. Yahya'nın ipliğini ilk pazara çıkaran Mumcu oldu. Avrupalarda iz sürüp belgelerin sahteliğini ve mobilya yerine "işlenmiş odun" ihraç edildiğini, Altan Öymen'le birlikte ortaya çıkarmışlardı.

Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın aslında siyaset-ticaret-tarikat kışkırtıcısı alınmış bir yabancı ülke gizli servisi tetikçisi olduğunu mahkemelerden önce ortaya çıkaran o oldu.

Uyuşturucu ve silah kaçakçısı olan ve Bulgar istihbaratıyla çalışan Bekir Çelenk'in yıllarca izini sürdü. İtalyan mahkemelerinden elde ettiği tutanaklardaki İngiltere adreslerini birlikte araştırdık.

Londra'nın kuzeyinde zengin mahallelerinde kapı zilleri çalarak, sokak sokak "Mr. Chelenk"i sorduk durduk.

Karanlık basmıştı. "Abi ya, kapıyı bir adamı açar da kafamıza bir odun indirirse... Biraz tehlikeli bir iş yapmıyor muyuz?" diyecek oldum. "Onlar daha da tehlikeli iş yapıyorlar! Üç ev daha kaldı. Devam!" diye kestirip attı.

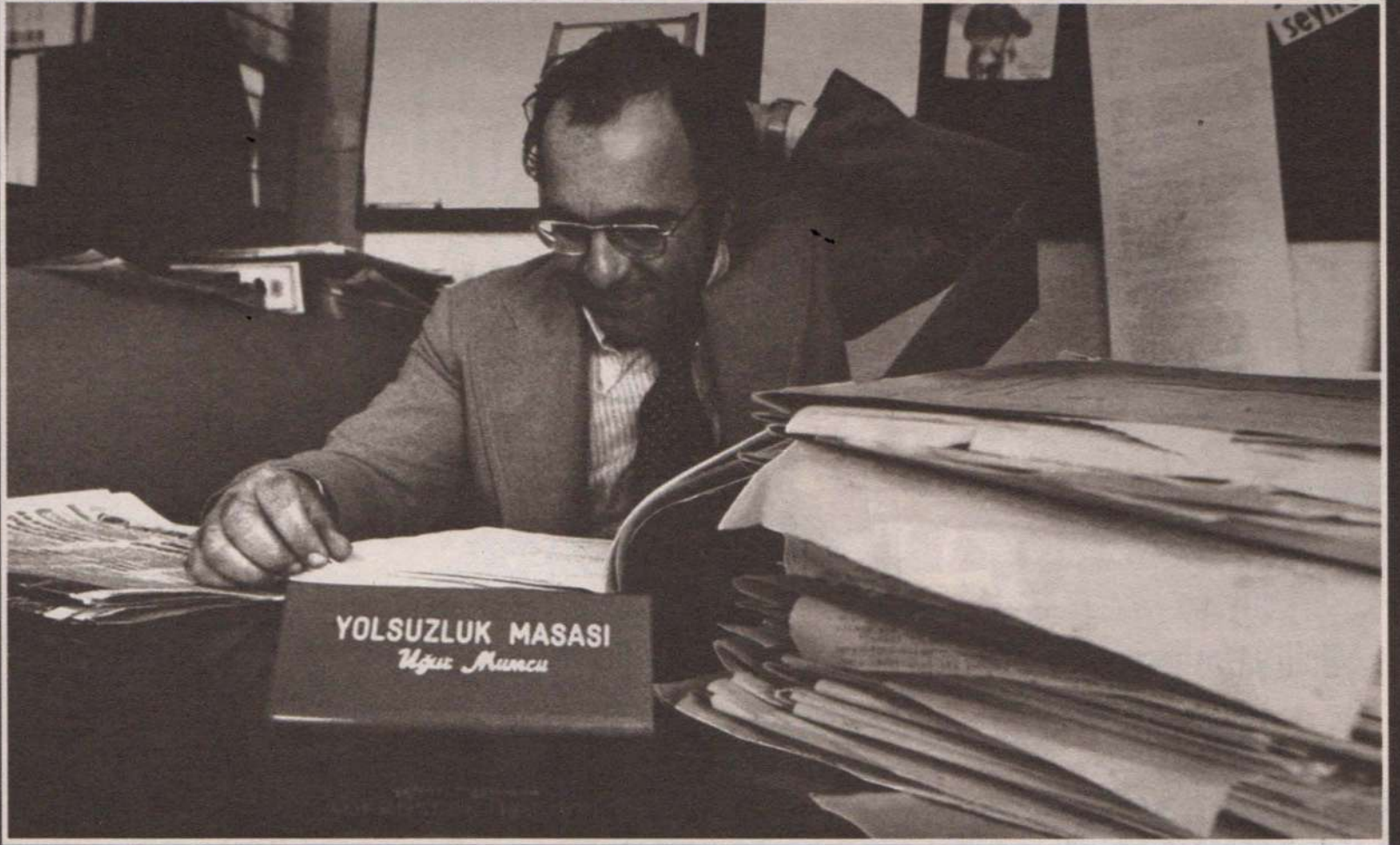
"İstiklal benim karakterimdir" diyen Mustafa Kemal gibi, Mumcu'un karakteri de "Fikr-i takip"le özetlenebilirdi. Amansız bir iz sürücüyü. Çünkü, hırsızın-uğursuzun "ipliğini pazara çıkarma"nın tek yolu iz sürmekti.

Şimdinin özeti ise izninizle; iz bırakmamak ve iz silmek...

**Kendi canının derdinde hiç olmadı!
"Unutmayın beni" değil, "Ey halkım, unutma bizi!" demesi bundan.**

Sedat Ergin

"uğrayacağı cinayeti aydınlatan ilk gazeteci"

"Uğur Mumcu'nun ölüm yıl dönümlerinde düzenlenen törenler çelişkili bir görüntüye sahne olur. Çelişkinin bir kutbunda, onu kaybetmiş olmanın üzüntüsü yaşanır. Diğer taraftan, açıkça dış vurulmasa da bir coşku havası vardır. Coşku, matem havasıyla bağdaşmaz. Ama coşkuyu besleyen önemli bir kaynak vardır. Bu, haklı olmanın inancıdır. Doğruyu savunmanın, er geç sonuç getireceğine olan kuvvetli inanç, bedeli ölüm de olsa coşku olarak dış vurur. Bu yılki törenlerde coşkunun daha derin yaşanmasının nedeni, herhalde haklı çıkmanın teyidiyle ilgilidir. Susurluk, Uğur Mumcu'nun haklı çıkmasının teyididir. Uyuşturucu kaçakçılığı-silah kaçakçılığı-terör üçgenindeki karşılıklı ilişkiyi, delilleriyle sağlam bir matematik denklemi gibi kuran ilk kişi, Uğur Mumcu'ydu. **Susurluk kazasıyla çoğumuzu dehşete düşüren garip ilişkileri, bundan neredeyse 20 yıl önce ortaya koymuştu.**

Yazdığı kitaplar, şimdi Susurluk kazasının ne anlama geldiğini anlamamız için referans olmuştur. Susurluk olayının aktörlerinin kimliklerini daha yakından tanımak istiyorsanız, Mumcu'nun çalışmalarına başvurmanız gerekiyor. Şimdi daha iyi anlaşılmaktadır ki Uğur Mumcu, Susurluk'u bizlere yıllar öncesinden haber vermiştir. Haber vermekle kalmamış, çözmüştür de... Artık Mumcu'nun katillerini teşhis etmek hiç de zor değildir. Sayıları tahmin edilenden çok. Onları teşhis etmek için, Uğur Mumcu'nun bugün hayatta olmasından kimlerin istifade ettiğine bakmak yeterlidir. Bunlar, vatandaşların devlete verdikleri vergileri yüzleri kızarmadan devletten teşvik olarak ceplerine atan utanmaz hayali ihracatçılarıdır. Mafya gruplarıdır. Uyuşturucu kaçakçılarıdır. Silah kaçakçılarıdır. En etkili deterjanların bile kirlerini temizleyemediği saygın hırsızlardır. Bunlar, 12 Eylül öncesi teröre karışıp, sonradan uyuşturucu kaçakçılarıyla işbirliğine giren cinayet hükümlüleridir. Hepsisi, bir şekilde birbirleriyle ilişki içindedir. Çünkü ortak paydaları kanun dışına çıkmaktır. Uğur

Mumcu'nun ölümüyle birlikte rahat bir nefes almışlardır. **Yaşasaydı, bunların kim bilir daha kaçının pisliklerini Türk kamuoyuna gösterecekti.** Bunların çoğu, Susurluk sonrasında projektörün ışığı altında suçüstü yakalanmışlardır. Evet, canilerin hepsi karşımızda duruyor. Oysa, Uğur Mumcu, onların çoğunu ölümünden önce bütün delilleriyle sergilemişti. Bekir Coşkun'un yazdığı gibi, uğrayacağı cinayeti aydınlatan ilk yazdı.

Uğur Mumcu'nun ölümü, bu bakımdan, doğruları savunmanın ölümden daha müessir olabildiğini gösteriyor. Bu, mutlak son olan ölümün de yenik düştüğü eşittir. Böylelikle, ölüm yıl dönümlerindeki çelişkiyi de tersyüz etmeyi başarmıştır."

Uğur Mumcu hakkında 26 Ocak 1997 tarihinde kaleme almış olduğum bu yazıyı tam yirmi yıl sonra yeniden okuduğumda, o tarihte isabetli bir değerlendirme yapmış olduğumu düşünüyorum.

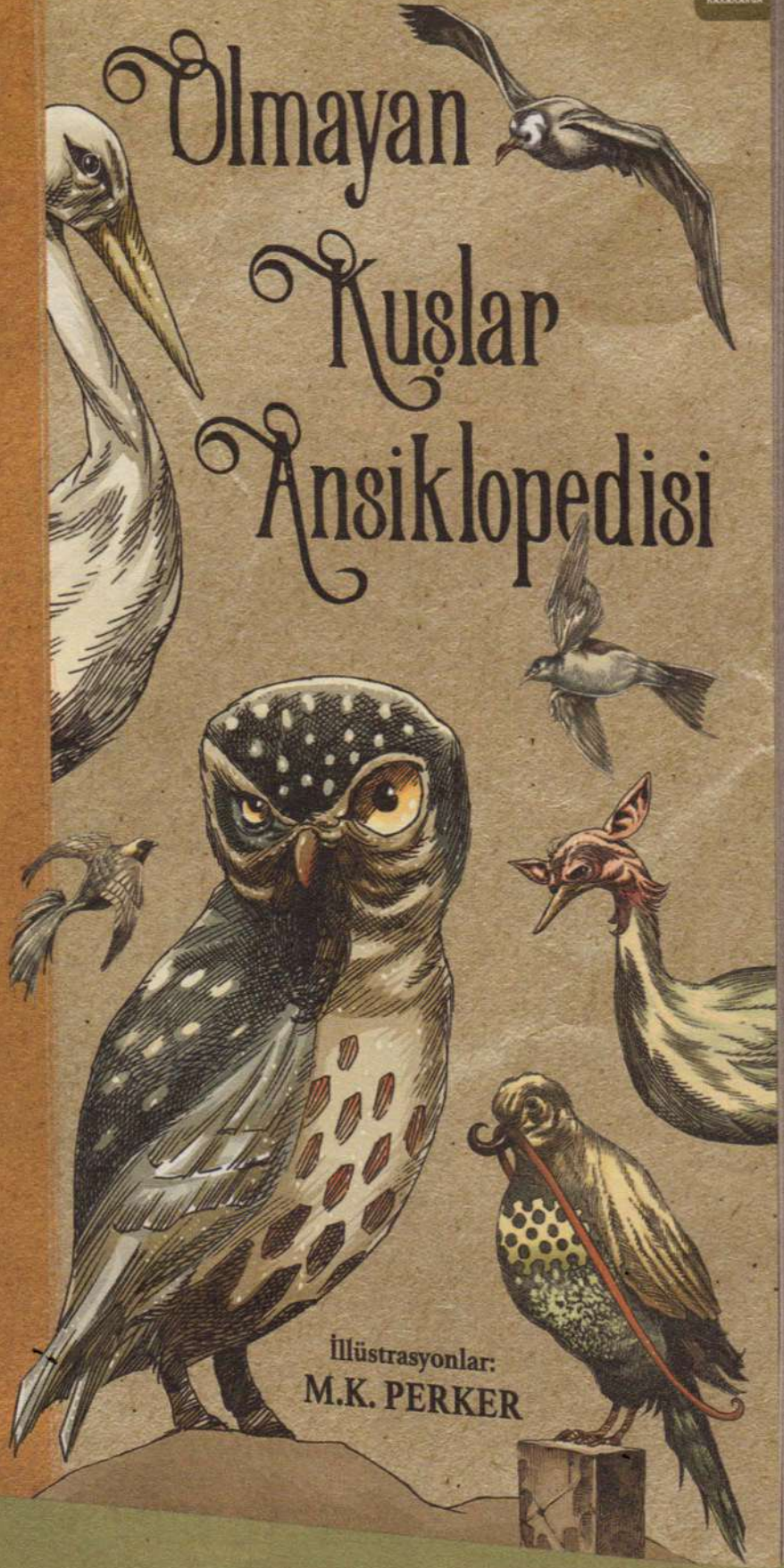
Gerçekten de 3 Kasım 1996 tarihinde meydana gelen

Susurluk kazasının yol açtığı büyük infial Uğur Mumcu'nun dördüncü ölüm yıl dönümü törenlerinin de çok kuvvetli bir atmosferde geçmesine yol açmıştı. Bunun nedeni, Susurluk kazası ve sonrasında ortalığa saçılan ilişkilerin Uğur Mumcu'nun söylediklerinin, yazdıklarının önemli ölçüde bir doğrulaması olarak karşımıza çıkmış olmasıydı. Ancak yazıyı yeniden okuduğumda kendi hesabıma Susurluk'un önemli bir boyutunun vurgulanmasının eksik kalmış olduğunu sonradan fark ettim. O da Susurluk'ta suçüstü halinde gün ışığına çıkan "kutsal ittifak"ın devlet ve siyaset boyutudur. Onu da gecikmeli olarak şimdi tamamlamış olayım. Bu arada, yazıyı kaleme alırken -hakkını teslim ettiğim üzere- Bekir Coşkun'un bir yazısından önemli ölçüde esinlendiğimi de belirtmeliyim.

Uğur Mumcu'nun ölümü, doğruları savunmanın ölümden daha müessir olabildiğini gösteriyor.

Dünyaca
ünlü yazarımız
ECE
TEMELKURAN'dan
büyülü bir gerçeklik,
yepyeni bir eser!

ECE TEMELKURAN

Başka Dünyalar Mümkün...

KARAKARGA
Yayınları

Nihat Sırdar

amorti

Muhtemelen yılbaşı sonrası aldığınız bilet sayısına bağlı olarak vaktinizin bir bölümünü bir şey kazanıp kazanmadığınızı öğrenmeye ayırdınız. Yine kuvvetle muhtemel ilk baktığınız amorti rakamları oldu. Hatta bileti alırken de son rakamına bakarak almışsınızdır tahminim. Hiçbirimiz büyük ikramiyenin hangi rakamla başlayacağını düşünerek bilet almayız. Amorti çıkma ihtimali üzerine düşünüp son rakama bakarız genellikle. Anneannem düzenli olarak piyango bileti alırdı. Gözleri çok iyi görmediği için kontrolünü yine piyangocudan aldığı liste üzerinden ben yapar, çoğunlukla bir şey isabet etmeyen bilet, koridordaki yolluğun altındaki yerini alırdı. Çıkmayan bileti asla atmazdı Fahire Hanım. **Ya bana güvensizliğinden, başka birine daha kontrol ettirmek için veya başka bir nedenle. O biletler yüzlerce oluncaya kadar atılmaz, evin orta yerindeki bir halının altında saklanırdı.** Bilet kontrol etme işi benim için çok eğlenceliydi. Bir şey çıkması ihtimalinden çok bilirdim ki işim bittiğinde anneannem benim çok sevdiğim bir şeyle yanımda bitecek. Belki bir çokomel, belki sıcak ekmek arasına döktüğü karabiberle kavurduğu yağ, belki Yugoslavya'dan gelen birilerinin getirdiği ve daha önce hiç yemediğim bir şekerleme. Ama en güzel kontrol işi hep yılbaşı sonrası olurdu. Bir kere yılbaşı yemekleri Fahire Hanım göçüp gidene kadar her yıl mutlaka Davutpaşa'daki evde yenirdi. Dayılarım, teyzem, dedem ve biz, geniş bir aile sofrasında buluşurduk. Bir hafta öncesinden ne yemek yapılacağı, kimlerin neyi alacağı kararlaştırılırdı. Annemin babama verdiği liste yılbaşından birkaç gün önce yapılan bir Eminönü seferiyle tamamlanırdı, son gün alınacak olan kuruyemiş işi İmren Kuruyemiş'in katkılarıyla Fazlı Abi tarafından tedarik edilir, babam işten dönmeden öğlen gibi Davutpaşa'ya gidilirdi. Fahire Hanım ve annem tüm maharetlerini döktürürlerdi akşama kadar. Gün boyu her dışarı çıkıp eve gelişimde başka bir yemeğin kokusunu duyar, içime çekerdim. Tutulan hamurdan açılan yufkalar ve ardı ardına fırına atılan kıymalı, patatesli, ısırganlı, ispanaklı börekler, böreklerden sonra fırında yerini alan tatlı hurmaşıtsa, kimse hindi sevmeyi için ortak olarak karar kılınan tavuğun içinin doldurulması ve pişirilmesi, akşam olup ev yavaş yavaş dolmaya başladığı zaman yapılmaya başlanan kızartmaların kokusu. Hepsini birleşince ortaya çıkan şey benim için yılbaşının kokusuydu. Elbette sofranın kurulduktan sonra yemek kokularına karışan rakı ve bira kokularını unutmamak ve formülün içine katmak lazım. Fazla kanal seçeneği olmaması ve tek kanal üzerinden

Yılbaşı sonrası kalanlardan kurulan sabah sofrası: Yılbaşının en büyük amortisi.

mecburen takip edilen yılbaşı eğlencesi sayesinde zap eziyeti olmaz, beğenilen bölümler ve şarkılarda ses açılır, diğer bölümlerde sohbet edilirdi. Gece 12 olduğunda erkeklerin çoğu Nesrin Topkapı'nın göbeği için televizyona yaklaşıma çalışmalarına başlarken ben hemen cama koşardım. Davutpaşa'da tren yolunun hemen kenarındaki evin önünde, tren yolu sonrasındaki eski Bizans surları ve Langa top sahası haricinde bir engel yoktu denizi görmeye çünkü. Yenikapı ve Samatya açıklarında demir atan gemiler saat 12 olduğunda işaret fişekleri atarlardı bol bol. Gökyüzüne atılan kırmızı ışıkların uzun süre orada asılı kalması ve yavaş yavaş alçalarak yok olmasını izlemek nasıl güzeldi. Henüz AB'yle müzakerelere başladık diye gündüz vakti bile havai fişek atacak kadar görgüsüz değildik o zamanlar demek. **Bugün yasak olmasına rağmen oğlumuzun pipisinin üstündeki derinin bir bölümünü kestik diye ortalığı inletip civardaki tüm kuşları kalp krizinden öldürtecek kadar çok atıyoruz maşallah.** Kırmızı noktalar bir bir Marmara'nın serin sularına kavuşurken sıra yılbaşı çekilişi kısmına gelirdi. Tüm biletler toplanır, canlı yayında çekilen numara bir yerlere not edilir, amorti bile çıkmayan biletlere küfürler edilerek yırtılıp kuruyemiş çöplerinin arasına karışırdı. Ben anneannemin biletlerine hemen bakmazdım. O da sesini çıkarmazdı. **Sanki ertesi gün ortalık sessizken bakarsak çıkma ihtimali daha çokmuş gibi gelirdi ikimize de.** Ahali içkinin etkisiyle sabaha karşı uyuduğundan uyanmaları epey bir zaman alırdı. Çocukluğun getirdiği temel görevlerden biri olan fırından sıcak ekmek almayı yerine getirdikten sonra gazeteyle gelen listeyi önüme alıp Fahire Hanım'ın biletlerine bakardım. Belki amorti, düşük ihtimal birkaç son iki rakam. Emekli maaşından epey bir pay ayırdığı yılbaşı biletleri en azından sermayenin bir kısmını çıkarmıştı işte. Sıra gelmişti benim amortiye. Yılbaşı yemeğinden kalanlardan kurulan ve başka hiçbir kahvaltılık sofrasında olmayacak yemekler. Bugün bile en sevdiğim şey. Yılbaşı sonrası kalanlardan kurulan sabah sofrası: Yılbaşının en büyük amortisi. Biz, piyango bileti alırken bile son rakamına bakarak amorti ihtimalini düşünenler... Masum hayaller kurmayı bile kendine çok gören, artık kuracağı hayal bile başına bir dert açar diye endişelenenler... Amorti bir hayatımız var hepimizin. Huzurlu, özgür, mutlu olmayı hatırlayacağımız bir yıl olsun...

Akgün Akova

kadınları ölümsüz kalan

belki bilmediğimiz bir yerlere gitmiştir ilkbahar nerede olduğunu haber edecektir bize zamanı gelince belki eski kocası Kış onu yirmi yerinden bıçaklamamıştır Buz Gibi Yalnızlık Sokağı'nın ortasında belki seyretmemiştir yoldan geçenler cinayeti bir macera filmi gibi belki herifi alaşağı edip kurtarmışlardır ilkbahar'ı dağılan çantasını toplayıp vermişler kanayan dizine mendil sarmışlar bir taksi çevirip yollamışlardır akrabalarının evine

belki güvenli bir yerlere gizlenmiştir ilkbahar nerede olduğunu haber edecektir bize günü gelince belki Yaz yakmamıştır küçük elini sigara ateşiyle çamaşır ipiyle boğmamıştır eski sevgilisi, kezzap dökmemiştir yüzündeki çiçek tarlasına belki biriktirdiği iki kuruş parası için öldürmemiş yakıp ormana atmamıştır onu zorba Sonbahar kuru yaprakların üzerine kupkuru yaprakların üzerine

belki biletini gidiş dönüş almıştır ilkbahar saati gelince çıkagelecektir birden belki dalgın dalgın otobüste otururken şort giydi diye yüzüne dirsek vurup kaçmamıştır korkak mı korkak bir adam belki onu kurşun yağmuruna tutmamıştır sevgilisi barışma bahanesiyle çağınp çocuğunu kucağından almamıştır kayınpederi bir ekmekten parça koparır gibi belki peşine bir manyak takılmamıştır satmamıştır onu babası on dört yaşında belki kimse laf atmamış, sarkıntılık etmemiştir bugün üç karaltı bir köşeye sürüklememiştir belki pompalı tüfikle vurmamıştır onu bir ruh hastası arkadaşlarıyla tren istasyonunda beklerken

ilkbahar bilir saklanan çok daha acı verici söylenenden gerçek anlatılardan çok daha korkunç bu derin sessizliğin içinden yine de çıkıp gelir kanayan bir kırlangıç gibi sanki gökyüzünü kanatlarıyla biçen bir terzi özgürlüğü prova eder zalimlere inat uçtukça uçar kurar çamurdan yuvasını yapayalnız belki de budur kadınları ölümsüz kılan bunca kirden pislikten söküp çıkarmak yaşamı bir süt damlası kadar beyaz

Feyyaz Yiğit

biz şimdi nasıl yapalım?

Bir evin tam olarak neresi bize de ev? Bir yolun tam olarak neresi bize de yol?

Biz şimdi nasıl yapalım? Biz, yani işte böylece; bu yaşamın neresine gidelim? Neresinde yanm değiliz? Neresinde duralım? Haddimizi aşmadan, hak

yemeden, kalp kırmadan, çok fazla dönüp dolaşıp kimsenin kafasını şişirmeden; nasıl yapalım da yaşayalım? Biz şimdi nasıl yapalım? Bir evin tam olarak neresi bize de ev? Bir yolun tam olarak neresi bize de yol? Bir koltuğun tam olarak neresi bize de rahat? Bizim onca cevabımızın, sorulan nerede? Aşkla beraber gelen hastalıklar, sevdiğe büyüyen haksızlıklar, istedikçe çoğalan yoksunluğu da kabul ederek; biz şimdi nasıl yapalım? Perdeleri karanlığa sıyırdıkça, duygulan yalnızlığa ayırdıkça, kaygının sıcak kucağında uyudukça serpiyen, derinleşen ve sağlamlaşan yalanlanmıza artık biz dahi inanamıyorsak; biz şimdi nasıl yapalım? Hayalimde huzur var, fakat onu hak etmediğimi söyleyen bir huzur. Hayalimde rengarenk bulutlar, özellikle benden uzaklaştıklarını söylüyorlar. Hayalimde, henüz zaman anlaşılabilirliği yokken, evimdeyim, gülüyorum. Fakat aklımda anlamadığım bir cümle, fısırt fısırt yankılanıyor. "Çok geç" diyor, müstehzi bir sesle. Binlerce işaret parmağı, hepsi de benim için bir yönü gösterirken başımı çeviriyorum. Meğer o zamanlar, orada işaret edilen bu soruya bir cevabım varmış. "Biz şimdi nasıl yapalım?"

Hayalimde bilenlerin, ancak bildiğini bilmeyenlerin yanındayım. Yani bilenleri, ancak bildiğini bilmeyenleri hayal ediyorum. Bildiklerini biliyorum lakin neyi bildiklerini bilmediğimden, söze bir türlü giremiyorum. Hayalim böylece yaşanıyor, artık hayalimde huzur yok. Artık hayalim manasız, üstelik bu hayalin en başında kurulma niyeti de buymuş gibi bir his var. Başını kaçırdığım onlarca, binlerce -artık- cümlesi duyuyorum. Artık; yani başka bir şeyden geriye kalan, başka bir şeye fazla gelen. Sonsuz sayıda bir başka şeylerin, geride bıraktığı sonsuz sayıda artık, artık bana aynı şey. Onlar artık tek, onlar artık bir, onlar ilk defa bu kez bana tamam geliyor.

Gözlerim minik, sevimli artık arıyor ama bulamıyorum. Artıksız ve tamam hayalimde artık huzur da var. Fakat benden bir şeyler gizleyen, yalancı bir huzur. Anlıyorum ki insan en çok tamamlıkta yanm hissediyor. Bunu bildiğimi biliyorum. Bu sebeple bildiğini bilmeyenlerin yanında daha fazla duramam. Müsaade istiyorum. Böylece hayalim gençleşiyor. Ardı sıra hatalar, peş peşe saldırganlık, uç uca bağlı pişmanlık... Yol bitti sanıyorum.

Gençlik bu ya; bir koşu kaşıyorum her şeyi bilenlerin arasına. Varlığımda kör edici parlaklık, sesim ışıktan bile hızlı. Artık huzur saklanmıyor benden. Belki de arzulamadığım için. Öyle hızlı geçiyorum ki yanından, huzur bile huzursuz oluyor. Hayalimde bir balta veriyorlar elime, kapat gözlerini diyorlar. Bu balta hayatı tanımaz, bu balta yalnızca ona sanlı eller ister ve sadece gönüllü ellerde keskinleşir. Bütün hisler taptaze, yepisyeni, biliyorum. Ancak gözlerim kapalı ve elimde bir balta, cehaletimle gerçek, derin duygulara bölüyorum hepsini.

Anlıyorum ki insan değişmeyen şeyleri hissedemiyor. Anlıyorum ki insan, en ufak değişikliği bile son seviye bir coşkuyla hissedebilmek için bu denli rutine bağlı. Anlıyorum ki rutin, insanın duygularını sergilediği boş bir tuval. Anlıyorum ki hayalimde çok gencim ve her şey biraz daha yanıltıcı. Gözlerimi açıyorum, anlıyorum ki hayalimdeyim. Bilmeyenler, doğruyu söylediğimi de bilmiyorlar. Benim de ne söylediğim belli değil ama hepsi doğru. "Biz şimdi nasıl yapalım?" diyoruz aynı sesle ve birlikte. "Bu soruya benim verebileceğim en kısa cevap bu," diyorum.

GÖKÇE BAHADIR

*İhsan Oktay Anar
Puslu Kıtalar Atlası*

En sevdiğim yeri:

Ona göre hayat, artık, insanın büyük bir eğlenceyle çok şey öğrendiği bir oyundu ve içinde herkesin yaşamaktan korktuğu şu dünya, gerçekten en eğlenceli oyuncaktı.

BAŞAK DAŞMAN

*Italo Calvino
Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu*

En sevdiğim yeri:

"Bu kadın için," diyor Arkadian Porphyritch, ağzından çıkanlar senin nasıl yutarcasına dinlediğini görerek, "okumak demek, kendini her türlü amaçtan, geçmişteki her türlü varğıdan anndırmak, insanın hiç beklemediği bir anda kendini duyuran bir sesi, bilinmez bir kaynaktan, kitabın ötelereinden, yazann ötelereinden, yazma göreneklerinin ötesinden gelen bir sesi, yani söylenmemiş olanın sesini, dünyanın henüz kendisi için söylemediğini, nasıl söyleyeceğini de bilmediği şeyin sesini yakalamaya hazır olmak demek."

SEDA TÜRKMEN

*Søren Kierkegaard
Meseller*

En sevdiğim yeri:

NEŞELİ BİR YANGIN

Çağını uyarmak isteyenlerin başına ne gelir?

Tiyatronun kulisinde bir gün yangın çıkmış. Palyaço haber vermek için sahneye gelmiş. Herkes bunun bir şaka olduğunu sanıp alkışlamaya başlamış. Palyaço uyarmaya devam ettikçe alkışlar daha da hızlanmış. Sanırım dünyanın sonu her şeyin bir şaka olduğunu sananların yükselen alkışları arasında gelecek.

Hazırlayan: Pınar Aksel

Enis Batur

rasathane notları

Dükkâna girdiğimde “merhaba” dedim, yanıt alamadım. Alacağımı aldım, ödememi yaptım, “iyi günler” dedim, yanıt alamadım, dayanamadım: “Cevap vermek ağırınıza mı gidiyor?”

BİLEKTE BİR KURŞUN

Paul Verlaine, 10 Temmuz 1872 günü, Brüksel’de bir otel odasında Arthur Rimbaud’ya beylik Lefaucheux tabancasıyla iki el ateş etti, mermilerden biri sol elinin bileğine isabet etti Rimbaud’nun ve orada kaldı. Verlaine tutuklandı, yargılandı, iki yıla mahkûm edildi, bir yıl sonra “iyi hal”den salıverildi. Tabanca mahkûmiyet sonrası Emniyet’ten Emanet’e gönderildi, bir yüzyıl sonra kapanan emanetçi kuruluşun tasfiyesi sırasında av meraklısı bir koleksiyoncunun eline geçti. Tabancanın da yer aldığı bir müzayede satışının filmini izledim: Kıran kırana bir kapişmanın ardından, 360 bin euro’ya, telefonla katılan ve isminin açıklanmasını istemeyen bir başka koleksiyoncunun fetiş dünyasına katıldı. En sıkı Rimbaud koleksiyoncularından Alain Borer’e sordular ne düşündüğünü: “Tabanca değildir, seks âletidir” dedi arkadaşım. Aklıma takıldı: Sol elinin değil de sağ elinin bileğine gelmiş olsaydı kurşun, Cehennemde Bir Mevsim’i yazabilecek miydi — sıcaklığı sıcaklığına?

REİS

Kelimelerin zamanla anlam alanlarının şişmesi beni her vakit oyaladı. Özellikle de kavramsal boyutları resmi ve gayriresmi yollardan büyüyen, giderek çeperinden taşanlar. Son, kimi gelişmeler “Reis” üstünde yoğunlaşmama yolaçtı. Osmanlıda, Turgut Reis örneğinde olduğu gibi, başka bir anlam çatısı kurmuştu kavram. Cumhuriyet ile birlikte, “Reis-i Cumhur” ünvanı ona tehlikeli bir semantik alan açtıysa, bunda dönemin siyasal terminolojisinde yaşanan gelişmelerin payını gözardı edemeyiz, ki oradan daha da ürpertici niteliklere geçildi: Önder ya da Milli Şef türü. Başkan, bir adım sonrası, görünüşte daha yansız bir kullanım biçimi doğurur gibi olduysa da, rahat durulmadığına tanık olduk: Bu kez Başbuğ geri getirildi. Bugün, Cumhurbaşkanı yeniden yerini Cumhurreisine bırakmış görünüyor. Gel gör ki yerinde duramıyor yandaşlar: “Reis” farklı anlam katsayısıyla dillere pelesenk bir süredir. “Reis”in, oysa, negatif yüklemeleri de oturmuş yılların içinde: “Çete Reisi”ni sanırım kimse -çete üyeleri dışında- olumlu vurguyla kullanmıyor. “Aile reisi” tamlaması hâlâ geçerli, erkek-kadın eşitliği yanlıları neyse ki epey sarstılar o konumu. Bir dönemde, Anadolu Hımanistleri pek benimsemişti “Reis” ünvanını;

Halikarnas Balıkcısından Bedri Rahmi’ye, dillerinden düşürmüyorlardı. Tabii bütün bütüne bir üst ünvan olarak kullanmıyorlardı “Reis”i, daha çok sevecen bir yakınlık gösterme belirtkesiydi. İşin içinde teknelerin, mavi yolculuğun payı da sözkonusuydu; Attilâ İlhan nasıl “kaptan”ı yeğliyorduydu, onlar da “Reis”i aynı minval seçmişlerdi.

Dostum Samih Rifat, bana arasına “reis”, arasına “usta” diye hitap ederdi ya, biri ya da ötekisi olduğumdan değil, Hımanist geleneği sürdürdüğü içindi bu. İtalya’dan aldığım mektuplar “maestro” diye başlar, bizimkilerin “üstâd”ının eşi benzeridir. Son zamanlarda “hocam” hitabı iyice yaygınlaştı, eski öğrencilerimden gelmedikçe hoşlanmıyorum bundan. Küçük İskender’in hitap zorluğu çektiği iki kişiden biri olduğumu yazısına değineli çok olmadı; duruşumdan mı, oluşumdan mı, biraz kafa karıştırıyorum anlaşılan. “Bey”i severim, benden EB diye sözedilmesini de; “ağabey” diyenler olur arada, bir emekli yakınım “Baba” diye yazardı bana, sonra gözümü oydu.

Uzattım, “Reis” içimi ürpertiyor, bunu diyecektim asıl: “Malûm kralları tırmalayan kedi”lerle yaşamayı sevdik biz. Reis’in içinde Re var.

SORU GÜNCESİ

Dükkâna girdiğimde “merhaba” dedim, yanıt alamadım. Alacağımı aldım, ödememi yaptım, “iyi günler” dedim, yanıt alamadım, dayanamadım: “Cevap vermek ağırınıza mı gidiyor?”. Bakışları yerde, bu kez yanıtladı: “Oruçluyum”. Bilmiyordum, orucunu böylece bozduğum için üzüldüm, çıkıp gittim. Yolda, devasa bir bez pankart asılmış, yazılanı üstüste iki kez okudum: “Biz kan sevmeyi seven bir millet değiliz, ama sözkonusu olan vatan ise, dünyanın şahdamarını keseriz — Muhsin Yazıcıoğlu”. Vatandaşları, diğer deyişle yerliler için söylenmiş olamayacağına göre bu sözler, yabancı dilde sunulmalıydı diye düşündüm, yürüyüp gidedurayım, az sonra, bu tehditin yerli yabancılar için pankarta geçirildiğini anladım — neyse ki kanım zaten donmuştu. Çeyrek saat geçmedi, bu defa gözüm bir reklâm afişine ilişti: Pascal Nouma’yı tanıdım hemen. Kaç yıl olmuştu futbolu bırakalı? Geçimini hâlâ Türkiye üzerinden mi sağlıyordu? Yanıtsız sorular. Peki, burada bunca sevilmesinin asıl nedeni, ‘ezeli rakib’e gol attıktan sonra bir elini şortunun içine sokarak tribünlere dönmesi olabilir miydi? İnsan sokağa çıkmaya görsün.

Başar Başaran

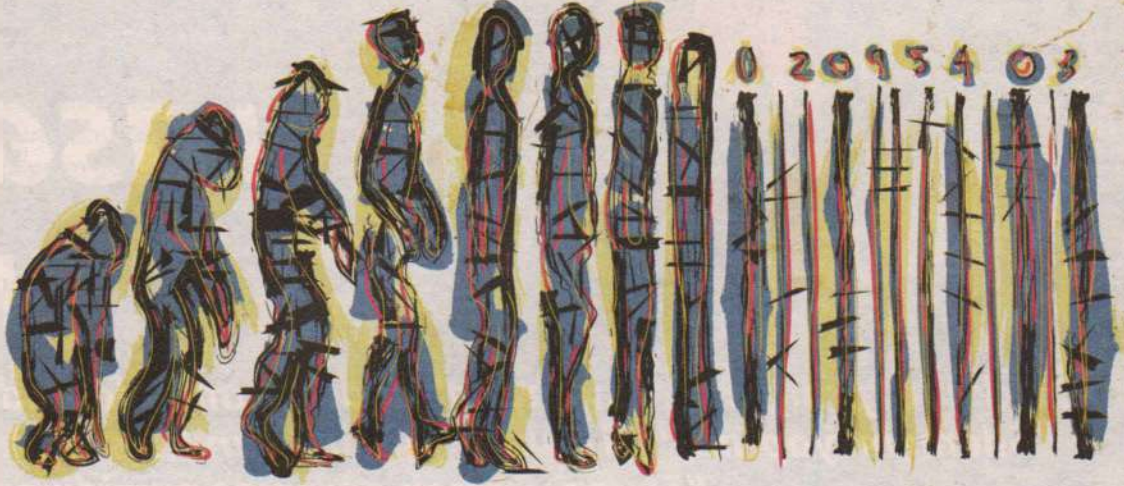
sanat sepet fikret

Bak iki adam aynı şarkıyı söylüyor. Neden birine sanatçı diğerine şarkıcı diyoruz? Sanatçıda ruh kendisini açığa çıkarıyor da ondan. Ruh görünür olduğunda sanat var.

Sanat diye bir şey kalmadı memlekette dedi. Sadece sanat üzerine konuşmalar var. Dünyada diye sordum. Yok dedi. Orada da bitti. Bedenin ruhu yendiği yerde sanat mı kalır? O ne demek dedim. Dur dedi, önce sanat nereye gitti, ona bakalım. Harbiden usta nerede ki? Ticaretin emrinde dedi. Spekülasyon, tablo, banka falan anlatacak sandım. Öyle değil dedi. Sanatın misyonu artık sanayiye estetize etmek. Ürünü güzelleştirmek için var. O işe yarıyor. Endüstri ve teknoloji, kapitalist medeniyeti sırtladılar götürüyorlar. Bu ikisi de yetiyor artık ibnelere. Sanatı da kendilerine payanda etmişler. İlk başta sol sağ dengesi varken, bu kapitalizm için felsefesine de ihtiyaç duyuyordu. Ondan bir fikriyatı vardı. Tezi antitezi bir şeyi. Yok aydınlanma yok iktisat teorisi Adam Smith, Keynes falan.

Şimdi gerek yok. Öbür türüsünü soran eden de kalmadı. Alternatif bir yaşam öneren de. At ağının göt ağının derdi babam. O hesap. Yükletiler dünyayı hurda arabasına doğru pazara. Değişim umudu demiyorum bak değişimin bir teklifi bile yok. Bundan söz ediyorum. E o vakit sanat neyi muştulayacak? Teslim etti ırzını anlayacağını. **Sanat bir arifedir oğlum, bayramın öncesinde durur. Sürekli bir beklentiyle yaşar.** Yarın sabah bayram olacak. Sen onun adına devrim de, kavga de, Fransız gibi ihtilal de. Ama değişimin şafağında söküyor işte. Eskiler barıkay-ı hakikat derler. Hakikat güneşi yani. Yalanların ardından gerçek parladıkça sanatçı devinir. Gökyüzünü düşün. Yıldırımlar, kayan yıldızlar, şimşekler. Rahim işte. Rahmet yağar ya rahmet-i vasia. İşte öyle gebe kalacak sonra doğuracak sanatçı yoksa geçmiş olsun. Tüp bebeğe kesti ortalık.

Yani dedim abicim nerede bu sanat. Oğlum mal mısın sana diyorum diye dişlerini sıktı. İşte insanlığın estetik adına ne kadar kazanımı varsa sanayiye çalışıyor. Estetik bordrolu oldu. Şu iPhone kutusuna bak dedi. Aha bak Rembrandt gibi. Curve televizyonu gördün mü mübarek Goya gibi kıvrılmış. Nereye gitti sanat diyor. Bundan ala sanat mı olur. Binalar yapıyoruz, arabalar, uçaklar, mobilyalar, tasarım dediğin şey yani komple sanatın kendisi oldu. Ama sanat değil usta zanaat o diyecek oldum. İkisini ruh ayırır, ruh nerede oğlum diye ağızımı tıkadı lafi. Ruhun ortada olmadığı yerde sanatla zanaatın ne farkı kalır? Beden kazandı, ruh gitti derken onu diyorum işte. Bak iki adam aynı şarkıyı söylüyor. Neden birine sanatçı diğerine şarkıcı diyoruz? Sanatçıda ruh kendisini açığa çıkarıyor da ondan. Ruh görünür olduğunda sanat var. O halde hem ruh görünecek hem de onu görmeye yatkın gözler olacak, etrafta ikisi de gittiğinde ne olur? Ne olur. Elinin körü olur. Ne diyorum sana bu yeni endüstrinin soğuk tasarımlarında sanatın bugüne kadar edindiği her türlü estetik normun bilgisi var ama sanatın kendisi yok. **O halde insanlık ne yaptı, kendisini geliştirecek, dönüştürecek, belki de başka bir yaşama imkanı sağlayacak yegane kudretini aldı, gitti düşmanın eline verdi.** Medeniyet böyle dondu işte. İnsanlık ne biliyorsa ne öğrendiyse topraktan doğadan yaşadıklarından harplerden acılardan hepsini götürdü mega machine'e teslim etti. Derdi günü ürettiğini güzelleştirmek. Neden, daha çok tüketebilmek için. Asıl tükettiği kendi tanrısal yaratım

Yalanların ardından gerçek parladıkça sanatçı devinir.

kabiliyeti aslında. Görüyor musun intiharı? Ört ki ölem! Hâlbuki açıdan, geometriden, simetriden yahut harmoniden, notadan, en olmadı uyaktan, aruzdan delirmek de var ya. Ya da bir reklam yazıp çeker oynarsın. Hepsini içinde olur. Heyt be dedi şu Japon jiplerini gördün mü, Osman Hamdi bokyesin. Kırtasiyeden değil, nalburdan boyasını alan Cihat Burak geldi aklıma. İçim sızladı. Asmalımescit'te tel ızgarada uskumru pişiriyorlar. Kokusuna imrenerek eskizler çiziyor Cumhuriyet Meyhanesi'nde. Fikret dedim. Mualla'yı kastederek, çektiği sefaleti düşününce falan diyecektim. Usta Fikret Enisi sandı. Aktedron Fikret, gerçek adıyla Fikret Enisi Andoğlu, Türkiye'nin "alaylı" ilk ekspresyonist ressamı. Aktedron niye kaldıramamış bu dünyayı düşün dedi. Ümit vardı bizim Bayazoğlu o anlatırdı. Annesi bu

Fikret'i Elmadağ'da bir garsoniyerde bulduğunda, yaşayan bir ölü gibiymiş. Yüzü, gözü, ağzının içi cılk yara. Neresini kaşısa kanıyor, yaraları hiç kapanmıyormuş. İkide bir kara-yeşil safra kusuyormuş. Anası ölümün eşiğinden aldığı çocuğunu bir küfeciye yükleyip evine taşımış. Sonra çarşıdan bir sandık alıp içine yerleştirmiş. Altına ördek verip, başında kırk gün kırk gece tespah çekmiş. Fikret'in "Delirium"u geldi mi sandık takır tukur evin içinde geziyormuş. Kırkinci günün sonunda Fikret Enisi ağlaya ağlaya sandıktan çıkmış. İşte biz o sandıktayız şimdi bildin mi? Deliriumumuz da gelmiyor, öyle mal gibi duran sandıklarız. Ha insan ha eşya.

Ne için delirdi bu adam sormaz mısın? Bir insan niye delirir oğlum. Diş değil, tırnak değil. Delirmek bile güç artık diyordu Ece. Böyle böyle azalıyor voltajı insanlığın.

Ulan bunu bize yine Almanlar yaptı biliyor musun, geçen yüzyıl başında tutturdular bir Bauhaus Akademi diye bir şey kurdular. Sanatı galeriden, heykelden çıkarıp sokağa taşıyacağız. **Bir ürün sadece faydalı değil, aynı zamanda güzel de olacak dediler. İş terse döndü. Ürünler aynalı ama galeriler boşaldı.**

Fakat usta mesela her yer galeri her taraf tiyatro müze İstanbul'da, her ay üç bin yeni kitap geliyormuş kitapçılara diyecek oldum. Kaşını kaldırdı. Şekil şükül dedi. Başka bir şey değil. Okuduğun o kitaplardan aklında tek bir söz kalmıyorsa, açılan sergilerden bir tek sanat akımı doğmuyorsa bu trafikten kimseye bir hayır gelmez dedi. Ne peki bunlar o zaman dedim. Yar bana bir eğlence dedi. Yani dedim. Yani dedi. Ben sana hayran sen cama tırman! Ne diyordu Ulus Baker; "Akşam biraz fazla içmişiz ama ne maceraydı." Al sana vaziyet.

Gökhan Dağıstanlı

unutma beni

**Senin bu gözlerinin
arkasında ne var?
Bir düşünceden
beklenmeyecek kadar
çirkin, irinden yeşil, kinden
kırmızı ne var? Göğsünü
sıçratan kabuslarda
benim suçum ne kadar?**

Şu gökyüzünün denizinde gördüğün martı kuşlarıdır. Böyle karaya vurmazlar güzel havalarda. Eli kulağındadır; tüy tüy yağar birazdan yağmur. Çözülür tek çekişte gemici düğümleri. Ağlar çoktan toplanmıştır. Saçak altları dirsek temas aralığı insan dolar. Arnavut kaldırımlı sokaklarda seyrelir topuk sesleri. Kimi pencerelerin perdeleri aralanır kimi baca gibi tüter efkardan. Şehir hatları vapurları sigara kokar. Kalbi olmayan yağmuru bilmez. Bilir bilmesine de böyle bilmez. Haybeye ıslanır hazırlıksız bir akşamüstü. Ayakkabıları hiç yoktan su alır. Sabah çekilmiş fönü dalga dalga dökülür saçlarından. Gözlük camlarının buğusundan, önce akan rimelini temizlemeye koşar ilk damın altındaki aynaya. Bilmeden ruhunu alır bir pamukla yüzünden. İki parmağının arasından bir çöp kutusuna bırakır. Görmesem de bilirim bunu. Çok kez üzölmüşlüğüm var telaşesinden hayatı kaçıranlara. Rakı sofralarında, kahvaltı masalarında, Ortaköy'de bir bankta ya da Kuruçeşme Parkı'nda ağlamışlığım var...

Tamam bırakıyorum şu niyetini tutuklayan konuşmaları. Bir şarkı söyleyelim de yağmur dinsin. Sonra belki bir şiir mırıldanırım, bitene kadar sabredebilir misin? Ama önce martıların denize kavuşmasını beklemeliyiz. Sonra bu sessizliğimiz bitecek. Bir kulağım sendeyse diğeri sağır; fısıldasan yetecek.

Düşünüp taşınıp benden vazgeçen bu bakışı tanıyorum ben. Yaşadığım bütün güzel anlara bir kefarete hazırlığı bu. Öyle yavaş bir gidiş ki üstüme bütün ağırlığını vererek basıp geçiyorsun.

En hüznü şarkıların eşliğinde kapılarım yalnızlık korkusundan çatırdıyor. Ama artık acılardan korkmayı bırakıp açık konuşmalıyız. Böyle devam edersek göğümüzde ne kadar kuşumuz varsa göçecek. Emmeyecek yağın yağmuru topraklarımız, denize doğru avuç avuç sürüklenecek. O toprak ki çıplak ayaklarımızdan kavramıştı sıkıntılarımızı. Hatırla o el ele uzandığımız parkı. Şimdi aramızdaki denizde bütün balıklar ölürse bu suç kimin? Gökyüzünün böğründe açılmış bu yara, şu kanayan çiçekler, biçimi asla çizilemeyecek ölüm, yuvasını kaybetmiş karınca, ağacın güneyini tutmuş yosun kimin eseri? Senin bu gözlerinin arkasında ne var? Bir düşünceden beklenmeyecek kadar çirkin, irinden yeşil, kinden kırmızı ne var? Göğsünü sıçratan kabuslarda benim suçum ne kadar? En basit haliyle sevmeyi öğrenemeyen kalbinin çıkmaz labirentlerinde kaç sevdalı aşkıktan telef oldu? Kaç sokak duvarında adının yarısı kanla yazar? Yaşamakla yontulmamış bir ruhu hangi el şekillendirebilir? Seviştikçe benden dışa uzayan bakışlarını hangi testere budayabilir? İyi niyetini baltalayan düşüncelerini hangi demirden yürek dizginleyebilir? Belki de sen haklıydın. Bak işte, farklılıklarımız çoktan vurdu karaya.

**Biliyorum,
dermansız bir
hastalıktan
bahsediyorum. Sana,
artık sevdiğimiz
şarkıları yalnız
dinleyeceğimizi
anlatıyorum.**

En son, konuşmaya bile değer bulmadık yaşadıklarımızı. Biliyorum, dermansız bir hastalıktan bahsediyorum. Sana, artık sevdiğimiz şarkıları yalnız dinleyeceğimizi anlatıyorum. Gölgesinden bile korktuğum ayrılık değil mi şu karşımda duran? **Bütün öpüşlerime duyarlı dudakların suskun şimdi. Binlerce kahkahayı kelimelerle yoğuran yüzün sessiz. Kalbim bir ağlamak tutturmuş. Yanaklarım sırlıklam, gözlerim suçsuz.**

Şimdi yüzünü yastığıma serpiyor bütün şiirler. Bu gözleri açık uyuyan kimin bedeni? Bir silahtan fırlamış gibi gecede ki bakışlar. Rüyaların ayağında pranga hasretin ama yenmekten kötü değildir yenilmek. Bu yüzden yüreğimin koca kalkanını soyunma odasında bırakışımı. Peki, bir budanmış ağaç gibi tüm gücümle yeşermeyi beklerken köklerle zar zor tutunduğum bu umut kimin? Yaşamak içgüdüyle bu kaçınıcı kendimi aldatışım?

Bir tabutta doğar insan ve asıl gözlerini kapatınca görmeye başlar. Son nefesi verince bırakır cayır cayır yanmayı. Toprakla bir olup yaşama karışır. Unuttuğu ne varsa hatırlar. Bu yüzden bir cenazede ne yapacağını cesetten daha iyi bilen yoktur. Acının ve özlemin bileşkesinde, omurilik soğanının garantisinde boş

bakan yüzler görürsün. Geride kalmayı yaşamak saydıklarından değil sessizce evlerine dönüşleri.

Yaşamayı boklayıp ölmeyi aklar insan, solunca sevinçleri. Dün gece sevgimi umuduma sarıp gömdüm. Saat üçtü. Unutulmuş bir cesaretle, yalnızlığı kuşandım. Ölüler mezarlıktan döner, biz bu ayrılık yolundan dönmeyiz artık.

Bundan böyle soğuk olur gecelerin elleri. Ne kadar hayalim varsa sensizliğe ekiyorum. Gözyaşarımla sularım geceleri.

Bir gün yine bu yollardan geçerken kuş seslerini duyarız. **Bu kış da biter merak etme. Azala azala üzülmürüz. Sonra üzüntümüz azalır.**

Azalmamız da... Bir yanımız eksilirken diğer yanımız tamamlanır. Sıcaklığımızı ilkbahara hatırlamayız. Ellerimiz görmez seneye kış. Dudaklarımızın olsun olsun iki senesi. Gözlerimiz... Onlar için bir şey söyleyemem. Bilmiyorum çünkü ne kadar ömrün süresi. Başkalarını da severiz belki, hayat bu. Deniz seyrelir kıyılarımızda. Bu şehir bitmez gözümde ama azalır. Kısınarız; görmeyelim sakın birbirimizi... Altından tabure çekilmiş bir idam mahkumu gibi nefessiz kalırız. Toprak bile kabul etmez yapraklarımıza yabancılaşan köklerimiz.

Çok da sözyok anlatmaya senden kalan yalnızlığı: Kırık bir kadeh, boş bir şişe, paslı bir kilit... Bir ocak gecesinin alacakaranlığında, susayıp da uyandığında hatırla beni. Uyurken uzattığın dudakların kurduğunda ya da sevdiğimiz bir şarkı geceleri yaktığında hatırla. Ben seni ölsem de unutamam, sen de beni unutma...

ANADOLU EFES

TİYATRO KAFASI

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

BİNDE BİR GECE
DİYALOGLARI

6 OCAK CUMARTESİ - 20.30
14 OCAK PAZAR - 16.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

19 OCAK CUMA - 20.30
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

ANKARA SANAT TİYATROSU

BİR VALİZE
NE SİĞAR Kİ!

6 OCAK CUMARTESİ - 19.00
10 OCAK ÇARŞAMBA - 20.00
13 OCAK CUMARTESİ - 19.00
14 OCAK PAZAR - 15.30
20 OCAK CUMARTESİ - 19.00
ANKARA SANAT TİYATROSU
/ANKARA
GİŞE: 0312 417 76 76

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

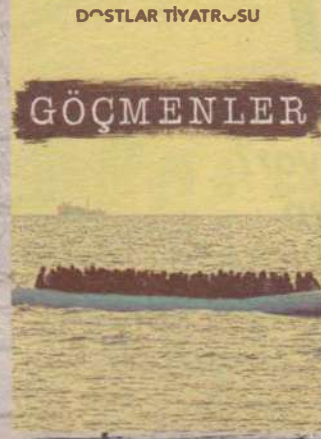
FRANKENSTEIN

13 OCAK CUMARTESİ - 20.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

DOSTLAR TİYATROSU

GÖÇMENLER

8 OCAK PAZARTESİ - 20.00
KÜLTÜR VE SANAT SARAYI
/ ESKİŞEHİR
GİŞE: 0222 230 89 44

9 OCAK SALI - 20.00
SABANCI KÜLTÜR MERKEZİ
/ KOCAELİ
GİŞE: 0262 322 44 04

12 OCAK CUMA - 20.30
13 OCAK CUMARTESİ - 20.30
KENTER TİYATROSU
GİŞE: 0212 246 35 89

29 OCAK PAZARTESİ - 20.30
30 OCAK SALI - 20.30
SABANCI KÜLTÜR SARAYI / İZMİR
GİŞE: 0232 441 90 09

OYUN ATÖLYESİ

HANSEL VE GRETEL'İN
ÖTEKİ HİKAYESİ

12 OCAK CUMA - 20.30
13 OCAK CUMARTESİ - 20.30
14 OCAK PAZAR - 16.00
25 OCAK PERŞEMBE - 20.30
26 OCAK CUMA - 20.30
27 OCAK CUMARTESİ - 20.30
28 OCAK PAZAR - 16.00
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

OYUN ATÖLYESİ

KUNDAKÇI

10 OCAK ÇARŞAMBA - 20.30
11 OCAK PERŞEMBE - 20.30
18 OCAK PERŞEMBE - 20.30
19 OCAK CUMA - 20.30
30 OCAK SALI - 20.30
31 OCAK ÇARŞAMBA - 20.30
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU

TAMAMLA BİZİ EY AŞK

5 OCAK CUMA - 20.30
KOZZY GÖNÜL ÜLKÜ
GAZANFER ÖZCAN SAHNESİ
GİŞE: 0216 658 00 15

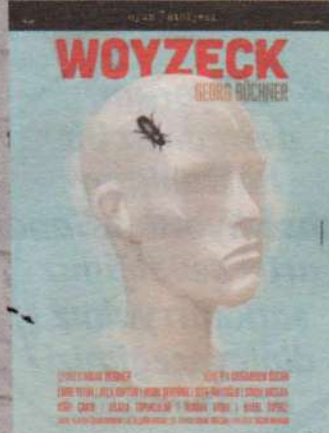
9 OCAK SALI - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR
MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

13 OCAK CUMARTESİ - 20.30
MALL OF İSTANBUL MOI SAHNE
GİŞE: 0212 801 10 00

21 OCAK PAZAR - 20.30
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 467 25 68

OYUN ATÖLYESİ

WOYZECK

6 OCAK CUMARTESİ - 20.30
7 OCAK PAZAR - 16.00
20 OCAK CUMARTESİ - 16.00
20 OCAK CUMARTESİ - 20.30
21 OCAK PAZAR - 16.00
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

DOSTLAR TİYATROSU

YAŞAMAYA DAİR

15 OCAK PAZARTESİ - 20.30
SİSLİ KENT KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 231 39 16

16 OCAK SALI - 19.30
KARTAL HASAN ALİ YÜCEL
KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 353 37 78

17 OCAK ÇARŞAMBA - 20.30
TRUMP KÜLTÜR VE GÖSTERİ
MERKEZİ
GİŞE: 0212 216 00 55

25 OCAK PERŞEMBE - 20.30
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 467 25 68

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

YATAK ODASI
DİYALOGLARI

7 OCAK PAZAR - 16.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

15 OCAK PAZARTESİ - 20.30
BSB ŞEHİR TİYATROSU / ADANA

16 OCAK SALI - 20.30
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ AKM
/ GAZİANTEP

22 OCAK PAZARTESİ - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR
MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

Cem Davran

palyaço'nun günlüğü (6)

Şimdiye dair söz söylemek istemem çünkü içim yanar, yüreğim kanar. Tepebaşı Dram Tiyatrosu yangını gibi ruhum. Ayakta kalması en büyük dileğim.

Bütün savaşlarımız içinde, iyi kalabilmek için gösterdiğimiz çaba elbette en zor, en yorucu, biktirici olanı. En çok yaralayanı hatta yok edeni. Yine de ona bir savaş gözüyle bakmamalı. İronik, metaforik ya da her neyse, yakışmıyor o güzelim "iyi"nin yakasına savaş kelimesi. Çocukların adındaki masumiyete de konduramam ya, yine neyse. İyi başlıyoruz ama kötü bitiriyoruz kesin bu. Yaşamının tarifi neredeyse. Bütün iyiler usulca kötüye dönüşüyor. Al bu cümleyi, sabaha kadar, sonuna kadar tırtıkla. Kötüye direnenler diplerde kalıyor, boğulmamak için sanata sarılıyor. Yine de savaş değil bu! Belki kavga, kardeş kavgası. İyi kalabilmek önü sonu bir gölge oyunu.

Sayıklarken.

(Yıllar önce kısa bir süre notlarımı sayıklarken adını vermişim, sonra vazgeçip yine palyaço'nun günlüğü başlığını kullanmışım. Neden bilmiyorum!) Vasfi Bey kapıdan girdi ve nerede o çocuk dedi. Sen Mehmet'in oğlu musun? Evet efendim. Seni oyunuma aldım, Aynaroz Kadısı. Teşekkür ederim efendim. Benden önce seni stajyer kadroya almışlar, herhalde bir bildikleri var. Üç küçük rol oynayacaksın, üçünü de istediğim gibi oynayamazsan asal kadroya giremezsin. Çalış, çok çalış. Tamam efendim. İki ay sonra ilk oyun günü; hemen kadro işini halledin. Efendim daha küçük, önceki yönetim stajyere almış ama yasal değil, reşit olması lâzım. Sanat Kurulu kararı çıkarın, özel yetenek diye. Herkese imzaya açın, en son bana imzalatın sonra da bakanlığa yollayın ki çocuğun maaşı başlasın. Bizden önce yapılmış efendim, öyle bir rapor var zaten. Aklın yolu bir, hemen halledin sonra da oturup çocuğu izleyin. İzlediler, izliyorlar hocam.

Basit yaşamaya çalış derdi. Çok genç öldü, bu muydu basit olan? Ortaköy'de buluşup en az beşer tane çay içer birbirimizin lâfını keserdik hep. İkimiz de konuşmayı çok severdik. İçimizdeki yangını söndüremez, cümlelerle alev saçardık. Benden on yaş büyüktü ama yakın arkadaş gibiydik. Travmatik hayatını hangi renge boyasın bilemezdi. Bazen yardım isterdi kendine

kızarak. En çok kendiyi savaşırdı ve en çok kendine yenilirdi. Sadece türkü söylerken sakinleşir, göz göre göre aynı hataları tekrarlardı. Bir aşiret çocuğundan kala kala tertemiz yüreği kalmıştı, onu da hep sonraya sakladı. Evet, basit yaşadı ama yeteri kadar zamanı hiç olmadı. Var mıydı yok muydu? Bana sorsan, hiç doğmadı! Sırf bu yüzden, erkenden ölmesine gerek yoktu. Biraz daha kalsa, dolansa şuralarda, belki de anlardı. Basit yaşamak bir aslana yakışmazdı.

Sayıklarken.

Kız çocuğu olmak çok zor. En güzel ailede bile zor. Öyle bir gelenekler, alışkanlıklar silsilesi bastırıyor ki sobalı evin ortasına, yürekler katılaşiyor bir anda. Ablam benim; her şeye rağmen yürüyor yarınlara. Çok şanslıyım, çok. O var ya, şırmamak kaldı bana.

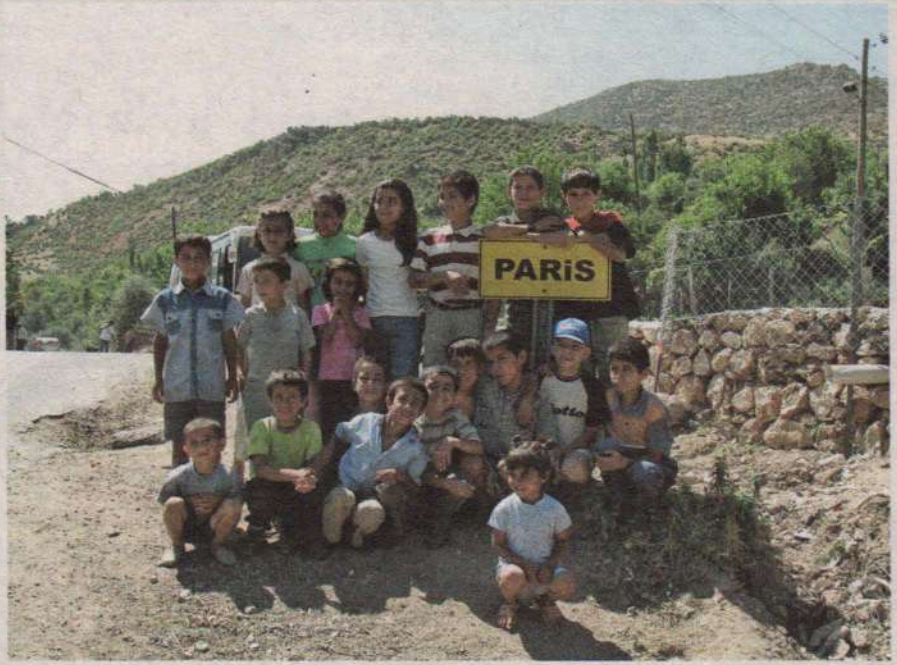
Kötüye direnenler diplerde kalıyor, boğulmamak için sanata sarılıyor. Yine de savaş değil bu! Belki kavga, kardeş kavgası.

Sayıklarken.

Hırçın Kız provası var. Tek bir replik, "işte efendimin buyurdukları şapka." Rolüm şapkacı. Bir sürü sahnede var ama bir defa konuşuyor. Okulda sınavım var, yönetmenden (Engin Uludağ) izin aldım azıcık gecikmeli katılacağım. Başrolde Nedret Hanım (Güvenç). Replikli sahneye ucundan yetiştim. Anlamadım neden Nedret Hanım tersledi beni. Heyecanla cevap verir gibi oldum ama sustum. Şartlar ne olursa olsun ustaya söz söylenmez. Kenardan provayı izleyen Feridun Ağabey (Karakaya) çıkışta yakaladı, sağlam bir fırça da ondan yedim. Nedret Hanım'a cevap

vermeye yeltendim diye. Galiba seviyorlar beni, önemsiyorlar. (İki üç yıl önce BKM kulisinde birisi seslendi, Nedret Hanım. Oyun izlemeye gelmiş, içeride ağırılıyorlar. Hemen koştum ellerinden öptüm. Hâl hatır soracaktım susturdu. Kulisteki herkese "beni dinler misiniz" dedi. "Yıllar önce bir provada genç, yetenekli, yolun başında bir aktöre haksızlık yaptım. Yönetmen Engin Uludağ'dan sınavı için izin almış olmasına rağmen, aceleyle de olsa sahnesine yetişmişti. Nahak yere ona geç kalmış muamelesi yaptım ve o sesini bile çıkarmadı." Aman ustam ne olursunuz yapmayın diyecek oldum. "Hayır oğlum, bu benim içime dert olmuştu." Efendim otuz yıl geçti nasıl olur da diyecekken, "dur bitireyim" dedi. "Benim yüzümden bir de Feridun onu üzmüş, bunu da biliyorum. Şimdi ondan özür diliyorum. Gözümüz üstündeydi, bu çocuk başka diyorduk. Yıllar çabucak geçti, o artık sevilen, beğenilen bir aktör. Aklımda tutmaya çalıştım, bir gün bu hatamı telafi edeceğim dedim. Kismet bugüneymiş." Ağladım gizlice, ağladım. Feridun Ağabey bu dünyadan göçmeden son bir röportaj verir. Sorulardan biri şudur; yeni nesil oyuncularını nasıl buluyorsunuz, var mı beğendiğiniz? Benim de içinde olduğum birkaç isim söyler gazeteci. Efsane Cıralı İbo güzel şeyler söyler yeni dönem oyuncular için ve sonuna ekler. Hepsinin değişik özellikleri var ama Cem başka. Gerisini yazmayayım. O röportajı kesip sakladım.)

Darülbeydi'de doğdum, büyüdüm, yetiştim. Yıllar içinde not aldığım ya da hafızamda sakladığım her şeyi masanın üstüne koyuyorum, neredeyse hayatımın tamamı o asil çatının altında geçmiş. Şimdiye dair söz söylemek istemem çünkü içim yanar, yüreğim kanar. Tepebaşı Dram Tiyatrosu yangını gibi ruhum. Ayakta kalması en büyük dileğim. Belki bir gün sadece Darülbeydi anlatırım. Behzat Butak'ın eşi Lamia Hanım'ın öyküsünü paylaşırım. Ya da Yeni Komedi Tiyatrosu'nu unutanlara hatırlatırım. Aktör Kafası ya cümlemiz, belki de sadece kendime saklar, günü gelince oynarım.

öfkeli balık paris'te...

Aralık ayında yolum doğup büyüdüğüm Siirt'e düştü yine. Ülkemizde terörün 1984'ten itibaren esir aldığı Eruh'a bundan 15 yıl önce çok farklı bir etkinlik için ünlü ressam Ahmet Güneştekin ve kalabalık bir ekiple gitmiştim. Benim gibi bölge insanı olan Güneştekin'le birlikte, yayın kaygısı olmayan, sorunları imece yoluyla çözme amaçlı "Bilgi Otobüsü" diye adlandırdığımız bir projede Anadolu'nun dört bir yanını ziyaret ediyor ve etkinlikler yapıyorduk. **Kürtçe dilinin resmi olarak kullanılmadığı bir dönemde, Paris adlı köye ismini iade edip Paris çay evine çekidüzen vermiş ve onu bir yol üstü kahvesine dönüştürmüştük.** Altından çay akan köye su getirmek ve gelen geçenin ihtiyaç gidereceği bir tuvalet inşa etmek de planlarımızdan biriydi. Malum ülkemiz dokularında sık seyahat edenler bilir; yollarda temiz tuvalet bulmak epey zordur.

Dönemin valisi Nuri Okutan'dan aldığımız moral desteği, Siirtli hemşehrilerimin maddi katkıları, ustam Cumhuriyet Kılıççıoğlu, ekipteki arkadaşlarım ve en önemlisi o dönemde sanat yönetmenim Ahmet Güneştekin'in inanılmaz desteğiyle derme çatma çay mekanını dört günde dört dörtlük bir kahve ocağına çevirmiş; içine bir kitaplık koymuş; en önemlisi altyapısı olmayan köye çaydan su getirip, inşa ettiğimiz tuvalet için kanalizasyon künkleri döşemiştik. Bu etkinliğin en göz alıcı tarafı bugün dünyanın dört bir yanında sergileri açılan Ahmet Güneştekin'in tuvaletin yola bakan yüzüne yaptığı, bölgede yaşanan olumsuzluklara başkaldıran "Öfkeli Balık" adlı

yağlı boya çalışmasıydı. Herhangi bir galeride sergilense büyük ilgi görecekti bu muhteşem çalışmanın akıbetini merak ediyordum. O nedenle bu gidişimde Paris'e uğramaya karar verdim. Siirt'ten Eruh'a yol değişmiş. Paris'e ulaşabilmek için şoför arkadaşşı ikna edip, atıl

olan eski yoldan gittik. Yakın bir gelecekte baraj nedeniyle sular altında kalacak muhteşem Botan Vadisi manzaralı birkaç saatlik yolun ardından "öteki Paris"e ulaştık. İnşaatlar süresince bize destek olan Parisli çocuklarla birlikte hatıra fotoğrafı çektiğimiz sarı plakanın yerinde yeller esiyordu. Elden geçirip Paris Kafe'ye dönüştürdüğümüz kahveyse kapalıydı. Tam karşısındaki Ahmet Güneştekin'in yaptığı tuvalet ve üzerindeki öfkeli balık tablosu hafif solgunluğuna rağmen dimdik ayakta idi.

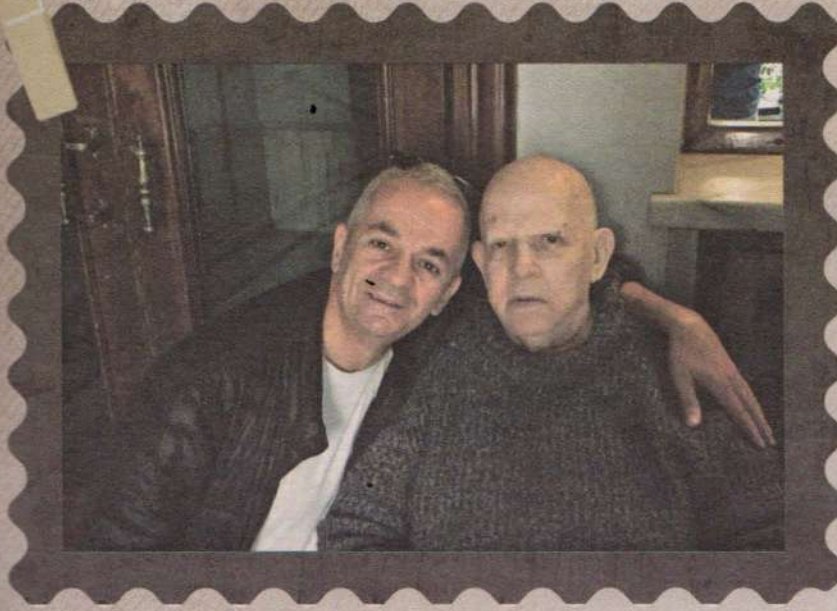
Fotoğrafı çekip gönderdiğim eski dost Güneştekin, akıbetini bilmediği eseri üzerine uygulandığını ve duvardaki resmin hala bıraktığı gibi duruyor olmasının, insanların inancının ne kadar haklı olduğunu bir göstergesi olduğunu Instagram'dan yazdı. Bu mesajın ardından Instagram hesabıma Yekta Ünal isimli kardeşimden gelen başka bir yorum beni daha da düşündürdü: "Paris Köyü ismi yüzünden arkadaşım hocadan dayak yemişti. Öğretmenimiz dışarıdan gelmişti, hepimizin köyünü sordu, hepimiz Kürtçe, Türkçe, Arapça isimlerle köyümüzün isimlerini söyledik. Sıra Aydın arkadaşşıma geldi. Hoca sordu, Aydın cevap verdi, ben Parisliyim. Öğretmen önce kızdı. Dalga geçme köyün ismini söyle döverim dedi. Bizim Aydın, yahu öğretmenim Kur'an çarpsın Parisliyim dedi ve hoca buna bir girdi. Al sana Paris bu da Londra..."

**"Yahu
öğretmenim
Kur'an
çarpsın
Parisliyim!"**

Zafer Algöz

büyük doktor

Çok zor yürüyor olmasına rağmen kapısına kadar gelen insanları asla kırmaz Cemil Hoca. Gece yarısı alır götürürler bir garibanın evine. Oraya gider, hastaya bakar, ilacını reçetesini verir, 5 kuruş istemeden evine geri döner hep.

70'li yıllarda bir televizyon reklamı vardı. "Yetiş Elmor donuyoruz ya da pişiyoruz!" Her işe koşturan ve yetişen insanlara da Elmor derlerdi. Çağımızda bu unvanı gururla taşıyan tek bir adam kaldı; Cemil Cahit Sözer.

Kimdir Cemil Cahit Sözer önce onu tanıyalım. Cemil Cahit Sözer, öncelikle benim apartman komşumdur. 30 Ağustos 1923 doğumlu bir büyük adamdır o. Şu anda tam 94 yaşında, hala 7/24 çalışan ve Hipokrat yeminine sonuna kadar sadık gerçek bir doktordur. Zamanında babası Bulgaristan Filibe Belediye Başkanlığı yapmış. Kendisi Tekirdağ'da doğmuş. Çocukluk ve gençlik yıllarına ait hatırladığı en kıymetli anıyı hep gururla anlatır: Trakya manevraları sırasında Atatürk, Tekirdağ Saray'da konaklamış, teyzesinin evinde 1 hafta misafir etmişler.

O zamandan hatırladığı en büyük tavsiyeyi hiç unutmamış; "Bu çocuklar memleketin dışına gitsinler, orada ilim öğrensinler ama mesleki yeterlilikten sonra memlekete dönsünler, ileride onlara bu ülkenin ihtiyacı var." Abisi Kemal Sözer hiç vakit kaybetmeden Amerika'ya, Michigan'a gitmiş. Kız kardeşi Vildan ise İngiliz filolojisinde okumuş ve o da Amerika yolunu tutmuş. **Cemil Cahit Sözer henüz 3 yaşındayken bir gün denize gideceğim diye evden çıkmış, sağ ayağı kırılmış. O kırık ayak yüzünden ömrünün büyük bir kısmı hep hastanelerde geçmiştir.** Ailede tıpla ilgilenenler olunca onu da bir heves almış ve bu mesleğe gönül vermiş. Cerrahpaşa'da talebe asistan olarak göreve başlamış. Göreve başladığında herkesin takdir ve saygıyla eğildiği hocalara asistanlık yapmış. Atatürk'ün doktoru Neşet Ömer İrdelp, Akil Muhtar ve Afife Cenani'nin yanında asistanlık yapmış. "Bu muhteşem hekimler sadece ülkemizde değil Avrupa'da bile saygı uyandıran büyük hekimlerdi," diyor anlatırken.

Zamanında Mısır'dan Kral Faruk'un kızı gelmiş Türkiye'ye. Kızın kalbinde bir sorun varmış. Dünyanın birçok yerinden çok önemli doktorlar bakmış, ilgilenmiş ama derdine derman olamamışlar. Sürekli kızın kalbinde bir sorun var ve ne olduğu belli değil... Atatürk'ün misafirlerine Dr. Cemil Cahit Sözer'in de içinde olduğu bir tıp ordusu bakmış, ilgilenmişler. Prof. Neşet Ömer İrdelp, kendi geliştirdiği tedavi yöntemiyle kralın kızını yeniden hayata döndürmüş. Dünyada ilk defa damardan kristalize penisilin vererek kızın hayatını kurtarmış. Sonrasında okulda büyük bir tören yapmışlar. **Yabancı basın da var ama onlar bu mucizevi tedaviyi öğrenmeye gelmişler, Kral Faruk'un kızı umurlarında değil...** Neşet Ömer kürsüye çıkıp uyguladıkları tedavi yöntemi hakkında herkese detaylı bilgi vermiş. Konuşmasının sonunda Mısır Kralı Faruk'un kızı ona teşekkür etmiş

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

sağlığını ve hayatımı size borçluyum diye. Neşet Ömer İrdelp de salonda oturan genç asistanını göstererek "Cemil Cahit'e de teşekkür edin çünkü benim talimatlarım doğrultusunda her gün iğnenizi o yaptı," demiş. Herkes Kral Faruk'un kızından teşekkür beklerken şok olmuş; "Amaann ne teşekkür! Bu adam kollarıma her gün soktuğu iğnelerle iki kolumu da mosmor yaptı, ben ona teşekkür etmem," demiş. Salonda teşekkürü bekleyen Cemil Cahit Sözer ağlayarak salonu terk etmiş. O anda karar vermiş; dahiliyede ihtisas bitti, artık çocuk doktoru olacağım... Yıllarını çocuklara adanmış. Bunun sebebini de çok güzel anlatıyor: "Bundan sonra çok bilmiş, çok konuşan hastalara bakamam, uğraşamam. Ben çocuk doktoru olacağım." Çocuk doktoru olarak ün yapmış ama bilmediği konu yok. Her alanda bilgili bir doktor.

Yıllar önce kızım henüz bebektir. Bir akşam ne olduysa birden vücutta kaşıntı ve döküntüler çıktı. Ağlamaya başladı. Gecenin o vakti hastane dolaşmaktansa iyileşecek hastanın doktor ayağına gelir hesabıyla doktoru beklemeden ayağına gittik. Cemil Hoca daha kapıdan girip tek kelime etmeden kucağımdaki kıza baktı. (O zaman kızım 2,5-3 yaşlarındaydı) "Ooo gel bakalım kuzu. Ne yaptın çilek mi yedin?" dedi. Daha muayene etmeden teşhisi koydu, iki tane hap verdi. "Birini şimdi diğerini yarın için hiçbir şeyi kalmaz," diye buyurdu. Dediğini aynen yaptık. **"Hocam nedir borcumuz?" deyince "Ne borcu hadi işinize bakın," diyerek uğurlamıştı bizi.**

Cemil Cahit şu yaşında hala hastalara bakıyor. 24 saat hazır ve emrinizde. Bazı geceler yoksul mahallelerden araçlar gelir onu almaya. Evde sağa sola dalga görmüş duba gibi sallanır ama tek kuruş için takla atmaz. Çünkü Cemil Cahit'in bu yaşta tek bir ideali vardır; ne olursa olsun hastalara şifa vermek. "Eğer zamanında 14 yaşındayken Atatürk'ün söylediklerini işitmeseydim belki de şu anda hala Amerika'daydım," demişti bir sohbetimizde. Çok zor yürüyor olmasına rağmen kapısına kadar gelen insanları asla kırmaz Cemil Hoca. Gece yarısı alır götürürler bir garibanın evine. Oraya gider, hastaya bakar, ilacını reçetesini verir, 5 kuruş istemeden evine geri döner hep. Yazın hava ısınca kapının önünde oturur genellikle. Eskiden zor yürüyordu şimdi ise "walker" yardımıyla adım atabiliyor. "Bak evlat, doktorun iyisi az ilaç yazar ve şartlar ne olursa olsun kolay kolay ameliyat demez." Çok müthiş tespitleri vardır Cemil Hoca'nın. "Bizim bir sözümüz var biliyorsun, ameliyat olunacaksa en az 3 doktora soracaksın derler. Peki neden biliyor musun? Doktorun ben bile olsam başka doktora da soracaksın. Şimdi, doktor çok iyi kolay kolay ameliyat demiyor ve az ilaç yazıyor ya da hiç yazmıyor diyelim. Kendini iyi hissetmedin, güvendiğin doktora gittin. Sorunun basit, ne derdin olduğu belli. Nezlesin, derdin bu... O çok güvendiğin doktor seni bir anda ikna edip burun ameliyatına sokabilir. Çünkü ya kızını oğlunu Avrupa'da Amerika'da okutuyordun ya da Şehrizar Konakları'ndan aldığı konağın iki taksitini ödeyememiştin. Adam babası gelse masaya yatırarak, seni hiç affeder mi?"

"Bak evlat, doktorun iyisi az ilaç yazar ve şartlar ne olursa olsun kolay kolay ameliyat demez."

Uzun yıllar önce Sakıp Sabancı'yı muayene etmiş. Karaciğerinin üstünde küçük bir kitle var. Ne olduğu belli değil ama ömrünün sonuna kadar kimse dokunmasın sorun olmaz demiş. Sonunda Sakıp ağayı bir gün apar topar ameliyata aldıklarında "Eyvaah inşallah sıçramaz vücuda," demişti ama o ameliyattan çıkamamıştı Sakıp ağa ve vefat etti...

Geçenlerde yine walker'la yürürken apartman önünde karşılaştık. Hazır böyle bir üstad bulmuşum, ne öğrensem kar... Düşünün,

1970'li yıllarda insanın kendi iç organlarının yedeğini yapmak ve insan kopyalamak konusunu tez olarak ilk sunan adam. Tokyo'da bir tıp kongresinde tezini savunmuş, ortalık yıkılmış. Peki Cemil Hoca 94 yaşında, prostat kanseri. Buna rağmen hala sabahlara kadar internette tıp kongrelerini takip eden üstad nasıl oluyor da hiç enerjisini kaybetmiyor dersiniz? "Oturursan ölürsün, hep çalışacaksın evlat... Un, tuz ve şekerden uzak dur. Portakal yeme çünkü onda sadece şeker ve asit var; C vitamini falan yok. Kivi, soğan, sarımsak, maydanoz; işte bunlarda C vitamini var. Onun dışında, hiç tavsiye etmem ama eğer sigara içiyorsan şunu bil; içtiğin tek bir sigara 25 mg C vitamininin vücuttan gitmesi demek. Günde 10 sigara içiyorsan 250 mg C vitamini alman lazım." Peki bu kadar tecrübeli ve ömrünün insanlığa adanmış, parayla pulla işi olmayan 94'lük Cemil Hoca'ya sormasak olmaz; "Hocam, insanlığa tavsiye edeceğin en büyük mucize nedir?" "Allah'ın insanlığa hediye ettiği en büyük nimet yumurtardır. Yumurtanın sarısının da beyazının da faydaları saymakla bitmez. Beyazında insana faydalı amino asitler, sarısında ise hücreleri yenileyen mucizeler vardır. Yumurtanın sarısından civciv çıkıyor, içinde milyonlarca genç hücre var." "Ama hocam bazı hekimler sarısını bazıları da beyazını yiye diyor, ne yapacağız?" Cemil Hoca oturduğu koltuktan güldü; "Bak evlat, karşımda 30 yıldan beri prostat kanseri olan bir hekim var. Bazen günde 8-9 yumurta yediğimi bilirim. Bak bu yaşında bile doktorluk yapıyorum. Allah'a şükür aklım fikrim yerinde. Ya bana güven yumurtaya devam et ya da güvenmiyorsan başka bir doktora git, iyi olamasa da adamın Şehrizar Konakları'nın ödenmesi gereken bir taksitine katkı olur!" Hipokrat yemininin sonuna kadar arkasında olan büyük doktor Cemil Cahit Sözer'e saygıyla... Allah'ın sana verdiği bir günlük fazla ömrü bile insanlık için feda edeceğinden kuşum yok. Elllerinden öperim.

CAFÉ CROWN ACTION

— GİNSEGLİ —
— VE GUARANALI —
%20 KAFEİNİ
— ARTIRILMIŞ —

ÜLKER

Nilay Örnek

"bu koleksiyonun temeli annemdir"

Türkiye'nin en önemli illüstratörlerinden Gürbüz Doğan Ekşioğlu'yla 80'li yıllardan bu yanailmekilmek ördüğü, her birine gözü gibi baktığı ve etkileyici bir biçimde sergilediği emaye koleksiyonunu konuştuk. O, çok yönlü bir sanatçı. Ortaya koyduğu eserlerin, zekâsının, yaratıcılığının yanı sıra mütevazı kişiliğiyle de pamuklara sarıp sarılsı bir kişilik. Türkiye'dekilerin yanı sıra New Yorker'dan Forbes'a, The New York Times'tan The Atlantic Monthly'ye pek çok önemli dergide karikatür ve illüstrasyonlarıyla yer alan, onlara kapak çizen Gürbüz Doğan Ekşioğlu, pek çok ulusal ve uluslararası ödülün de sahibi. İnsan onun emaye koleksiyonuna bakarken renklere, desenlere, emeğe hayran olmak bir yana sobadan peçeteliğe ne kadar çok eşyanın emayesinin yapıldığına şaşırıyor. İşte sanatçının evinde başlayıp atölyesine uzanan röportajımız.

Eserlerinize bakınca bile objelere ilginiz sezilebiliyor, evinize gelince bu his daha da baskın. Emaye koleksiyonu nasıl başladı?

Ben bir koleksiyoner olarak ortaya çıkmadım. Eski fotoğraflar, afişler, camlar, eski saatler, bazı güzel objeleri biriktirdim mesela... 80'lerin başında Topkapı bit pazarından çok güzel bir demlik alarak başladım; hep demlik alıyordum. Biz Karadenizliler çayı çok severiz malum... Bulgaristan'dan falan gelme sıfır emayeler vardı. Aldıkça dekor oluşturdu bunlar. Çoğaldıkça raf yaptırdım. İnsanlar da beğeniyor, soruyor. İnsanoğlu beğenilen şeyle tepki toplamak ister, hoşuna gider. Emayelerim sevildikçe o hissi de sevdim sanırım. Resimde de öyledir, sevildikçe yaparsınız. Ya da birileri "Beyaz size çok yakışıyor" dedikçe daha çok beyaz giyersiniz. O emaye duygusuyla yaşadığım tatmin hissi bana iyi geldi sanırım, biriktirmeye başladım. Eşim Sumru da sanatçı; aynı güzel sanatlardan mezun olduğumuz için kültürel değerlere yaklaşımımız da aynı, o da çok seviyor, böyle geliştirdi.

Emaye üzerine yoğunlaşmanızın renklerle de ilgisi olabilir mi?

Bu emayeleri biriktirmemin nedeni bilinçaltında annemdir; Ordu'daki evimizdeki tereğimize. Terek bir raf sistemi, kapalı ve açık bölümleri olan, mutfak dolaplarının duvardan duvara olan hali. Tereğin güzelliği, temizliği o dönem evin ve evin hanımının göstergesiydi. Bayramların öncesinde terekler dökülüp temizlenirdi. Ben de çok severdim anneme yardım etmeyi. Emayelerimiz vardı ve annemin "Çıtlamış kaptan yeme, su içme" dediğini hatırlarım hep. O bilinçaltında gelişiyor her şey. Bu emayelerin renklerini sevmemin etkisi de çok. Sumru'yla kültür birliği, aynı şeylerden zevk almanın da etkisi var.

Tabii sizdeki örneklerine, desenlerine, renk ve kullanıldığı alanlara bakınca bir kültürel taşıyıcılığı, tarih anlatıcılığı da var sanki...

Bu bir kültür. Ülke ülke farklı desen ve tarzları, büyük koleksiyonerleri var. Hepsini farklı ülkelerde yapılmış, arkalarında yazar. Macaristan'da Türk motifleriyle imal edilip Türk pazarına sunulmuş ya da İngiltere'de aynı motifle yapılmış. Mesela şurada develi ya da horoz desenli var. Horozlu emaye tabakları damat sandığına koyarlarmış; "Erkek ol, horoz gibi ol" mânâsında. Antikacıdan aldığım sertifikalı iki örnek var; bir pilota verilen ödül ya da bir hediye niteliğinde. Üzerinde uçak, model, pilot, Osmanlıca yazılar...

Aynı tuttuğunuz, "Şu var ya çok özel" dediğiniz bir parça var mıdır?

Bu bana "En çok hangi çocuğunu seversin?" gibi geliyor. Desenleri, renkleri çok güzel hepsinin ve sağlamlar...

Koleksiyonerler için bazen ya ilk "tetikleyici parka" ya da "en zor elde edilen" özel olabiliyor ya...

Tabii öyle özellerim var benim de. Bir gün Amerikan Hastanesi tarafında Nişantaşı'na arabayı park edeceğim, yanımdan bir eskici geçti. O arabaya zar zor yer buluşum, sonra eskiciyi yakalayışım, o çaydanlığı alışımı unutamam mesela. Koşuyolu'nda annemin evinde bir raf yaptırmıştım. Annemin bir gözü doktor hatası yüzünden görmüyor, diğeri de yüzde 15 görüyordu. Anneme "Hangisini seviyorsun?" dedim, benim de çok sevdiğim bu sarılı-yeşilliği seçti. Aynını sevmek ilginçti. Seramik, toprak üzerine yapılan bir sır; emaye ise metal üzerine... Bunu yapan kişi, bu desenli örneklerde her rengi tekrar tekrar pişiriyor. Mesela önce beyazı pişiriyor, sonra püskürtme yöntemiyle sarıyı şablon olarak atıyor, sonra serigrafi gibi kırmızıyı ve ardından siyahı atıyor. Yani 4 kere fırına girip çıkma sonucunda bu ürün oluşuyor. Ama düştüğü zaman da emaye anında sır atar, metal ortaya çıkar ve yiyecek kabı ya bunlar, kullanılmaz olur. Büyük emek var.

Çok isteyip sahip olamadığınız parçalar olabiliyor mu?

Kınalıada'da bir arka balkonda çiçek sulama kabı gördüm. Kışın kaldırıp yazın tüm güzelliğiyle balkona koyuyorlar. Sanatçı ve eczacı arkadaşım Ohannes Şaşkal (Ohan) var, o sordu ev sahibine, vermediler. Tatlı tatlı onda aklım kalıyor mesela.

Sizden başka bu koleksiyonu yaptığını bildiğiniz kişiler var mı?

Ahmet Özel adlı bir ressam var. Onda o kadar çok emaye var ki depo tutmuştu. Çukurcuma'da bir antikacı vardı -pahalı bir antikacı- ona 3 bin adet gelmiş bir yerden. "Bu sefer bunları kendime saklayıp koleksiyon yapacağım" diyordu. Ama bence koleksiyon olması için bir şeyi tek tek emekle toplamak, sevgi ve ilgi göstermek, arkeolog gibi çalışmak lazım...

Sizden sonra ne olacak bu koleksiyon?

Babalar koleksiyonları yapıyor, oğulları satıyor, torunlar tekrar yapıyor... Şimdi ben oğlum Efe'ye gittiğim zaman oradaki emayelerin bakımsızlığını ya da dizilişindeki yanlışları görüyorum. Efe de şikâyet ediyormuş "Annemle babam eve geldiklerinde hep emayelerini düzeltip tozunu alıyorlar" diye... Sevgi emektir, emek vermeyince bir şeyi yaşatamıyorsunuz. Benim bunları satmak vesaire aklımdan geçmez, bağışlamak geçer. Rahmi bey (Koç) konuştuk bir dönem; Ankara'daki özel müzeye koymak istediklerini söyledi ama ben Ankara'ya hiç gitmiyorum ki... Benden sonra...

Devrim Erbil'in Balıkesir'de bir müzesi var, burada Barış Manço Müzesi var, orada olabilir belki. Ya da ben Orduluyum, Ordu Belediyesi ya da yerel yönetimi bir müze yapsa bu emayeleri ve resimleri de bağışlarım tabii... Ama o kültür bizde gelişmiş değil maalesef. Müze kurmak önemli değil, onun yaşaması lazım.

Bedia Ceylan Güzelce

insan neyle yaşar?

İsmail kısa bir süre önce kalpten kaybettiği babasının adıyla çağrılmaktan bıkmıştı. Siz hiç ölen babasının adıyla çağrılmaktan bıkmış bir çocuk gördünüz mü? Ben gördüm.

Köyün en güzel kızı Safiye, Çanakkale gazisi yiğit İsmail'i yalnızca bir kez, kapı aralığından gördü. İsmail de Safiye'yi aynı anda. Göz göze geldiler yani. İsmail bir kapı aralığından Ayhan Işık'a, Safiye'ye aynı kapı aralığından Türkan Şoray'a benzerdi, onlar da bunu fark etmiş olacaktı ki hemen evlenmek istediler. O tek bakış, bir ömür onları bir arada tuttu. Tek bir anıyla yaşar insan, belli belirsiz bir bakışla eski püskü, puslu bir kapı aralığında buluşmuş, birbirini -daha önce hiç görmediğinden- ancak bir şeye benzeterek sevebilen o bakış, insan bununla yaşar. Bir anıya tutunarak geçer hayat, tek anı bir insanı ömür boyu avutmaya yeter de artar. Bir bakış, merdivenlerin orada bir duruş, senaryocu bayanın oturduğu bank, Karaköy köprüsüne yağmur yağarken kendini ikiye bölen gökyüzü, doğru zamanda çalan bir telefon, yere düşen bir iğnenin eğilip alınışına kadarki zaman, birbirini geçip gidene kadarki yolculuk, bir cenazede birlikte saf tutmak, bir kır yürüyüşü, kafalar güzelken edilen dans, aynı anda aynı şarkıya takılmak ve ne olursa olsun tanıdık bir şeye benzetme arzusu insanın birbirini. Annesine, babasına, kardeşine, bir film artistine, bir masal kahramanına, bir hayvana, bir dağa, işte ne bileyim, bir dağa... bir dağ'a...

Köyün en güzel kadını Safiye, Çanakkale gazisi yiğit İsmail'in her akşam masasına aslan sütüne varana kadar koyardı. Kimi gün tavuk keser doldurur, kimi gün bulgur pilavını et suyuyla çektirir, yanına da kendi kuruttuğu nanelerden, kendi yoğurdundan cacık yapardı. Beş de çocukları oldu. Atiye, Mühibe, (Mübeccel) Şenel, Tülay ve Halil. Mübeccel 24 yaşında sebebi bilinmez bir şekilde öldü. İçlerinde en küçüğü, tek erkek evlattı Halil. Kapkara kıvrık saçlı, iri kara gözleri, yanağında belli belirsiz bir gamzesi, belki benleri vardı. Hemen yorulur, hemen nefes nefese kalır, hemen oturur bir bardak su içerdi. Bir amcasını bir de annesini çok severdi. Ailesinde neden herkesin kara gözlü olduğunu çok düşünse de bir cevap bulamazdı. Halil geldiğinde kızlar çoktan büyümüşü. Halil'in bir babası ve sanki dört annesi vardı. Hepsinin de gözleri kara. Halil büyüüp dağ gibi bir adam olunca, vakit tamamdır deyip şehre indi ve bir kıza aşık oldu. Boyu kısa, huyu güzel ve ahh gözleri mavi bir kıza. Ona da sordu aynı soruyu, "Sizin ailede neden herkesin gözleri kara bir seninki mavi?" Mavi gözlü kız o an ya da ondan bir önceki anda aşık oldu Halil'e.

O akşam eve vardığında kendi kendine sordu, "İnsan neyle yaşar?" Halil'in o kocaman bakışlarıyla yaşayacağını düşünmüş olacak ki hemen evlendiler. Halil, 20 yıl Atatürk'ten başka mavi gözlü insan görmemişti, onu da anca fotoğraflardan tanıyordu. Gördüğü ilk çift mavi göz aklını başından aldı. O mavilik, ona bir ömür yetecekti. **Uyanacaktı mavi, uyuyacaktı**

mavi, sevgilisinin gözlerini gökyüzü gibi örtecekti üzerine Halil.

Köyün en güzel anası Safiye, kırk gün kırk gece düğün yaptı tek oğlu Halil'e. Uzun boyuna yakışan bir elbise seçmişti. Çanakkale gazisi yiğit İsmail'le oğullarının şerefine karşılıklı çiftetelli oynadılar. Safiye dönüyor, İsmail dönüyor köyün aklı başından gidiyordu. Gelinin mavi gözleri dışında bir şeyi yoktu ama Halil için bu kafiye. Düğünü takip eden yıllarda üç çocukları oldu, Gözde, İsmail, Gökhan. Gözde ve Gökhan'ın gözleri masmavi, İsmail'se babası Halil'in kopyasıydı. Kıvrık saçlı, koca kara gözlü, işte öyle. İyi günleri oldu, kötü günleri oldu. Uyudular mavi mavi mavi, uyandılar masmavi, en çok da İsmail

Safiye Nene'sinin kıymetlisiydi. **İnsan, nenesiyle geçirdiği bir anıyla yaşar. Tek bir anı, insanın hayattaki rehberi olabilir, ona yol gösterebilir.**

Tek bir anı, insanı bir ömür avutur, avutur. Bir daha başka bir anın olsun istemezsin. Bir daha başka bir anın olsun istemezsin. Tek bir anı, insanı bir ömür avutur, avutur. Bir daha başka bir anın olsun istemezsin, onun güzelliğinden vazgeçemezsin, İsmail de öyle yaptı. Safiye Nenesi'nin kıymetlisi İsmail. Babası Halil'in ona aldığı kamufraj kıyafetini neredeyse bir yıl hiç çıkarmadı üzerinden, bir sabah köyün çocuklarından kendine "komutan" demelerini istedi. Köyler güzel yerlerdir, bazen bir isteğiniz kolayca gerçekleşir. O günden sonra Komutan İsmail oldu adı.

Köyün en güzel yaşlısı Safiye Nene, toprak yolda oyun oynayan ve kamufrajının paçalarını düzelterken Komutan İsmail'i gördü uzaktan. "Haliiiiiiil, Haliiiiiiil, gel buraya Haliiiiil" diye bağıırıyordu. Çanakkale gazisi İsmail dede çoktan ölmüştü, köyün ortasındaki musalla taşında çoluk çocuk bir arada kılınmıştı cenaze namazı. Safiye Nene, bir müddettir elinde ince uzun bir sopayla gezer olmuştu. Bu incecik sopa köyün tüm yaramaz çocuklarının bacaklarına isabet etti zaman zaman. O sopa değil de, İsmail'e "Haliiiiil, Haliiiiil" diye seslenmesi inmişti aslında tüm köyün yüreğine. Nasıl desem, öyle bir çığlık ki aslında sadece yemeğe çağırıyor İsmail'i ama "Halil" diye çağırıyordu işte. Öyle bir çığlık, sazlıklardan havalanan ama gerçekten havalanan yaban ördeklerinin can havli gibi, öyle bir çığlık boydan boya keserdi ahalinin kalbini. Amca ne zaman Halil İbrahim türküsünü duysa ağlar olmuştu. Çocukların yas tutma sırası gelmişti. İsmail kısa bir süre önce kalpten kaybettiği babasının adıyla çağrılmaktan bıkmıştı. Siz hiç

ölen babasının adıyla çağrılmaktan bıkmış bir çocuk gördünüz mü? Ben gördüm. Oğlunun ölümünü kabullenemeyen ve mezara oğluyla birlikte aklını da gömen köyün en güzel nenesi Safiye, torununu "Haliiiiil, Haliiiiil" diye çağırıp duruyordu. Yalnız gözleri değil, bahtı da karaydı bu ailenin. Uyudular kara, uyandılar kapkara. İnsan neyle yaşar? Bir an ile yaşar. Bir çığlık ve sonrasındaki sessizlik, insanı avutmaya yeter de artar. Mavi gözler yas tutarken, geri kalanlar karalar bağlar. İnsan bununla yaşar, bu bağ ile. İsmail şarkılar söylüyor şimdi, Adana'da.

Tek bir anı, insanı bir ömür avutur, avutur. Bir daha başka bir anın olsun istemezsin.

Otobüs Yolcuları, 1961 Yönetmen: Ertem Göreç
Senaryo: Vedat Türkali Oyuncular: Ayhan Işık, Türkan Şoray

Levent Erden

gençprem

Devir hız devridir. Mobil devridir. Hız her şeydir. En kısa zamana en çok şeyi sıkıştırmak marifettir. Bir emoji tek tuşla yirmi küsur vuruşun yerine geçirir.

İnsan bildiği kelimelerle düşünür, düşler; daha aزیyla konuşur! Dil, anlam ve düşünme zenginliğinin de ifadesidir. Gelişmek zorundadır. Çünkü hayat her gün gelişir, değişir, farklılaşır. Dil zamanı yakalamayıp evrilmezse yok olur. Yavaş yavaş... Ve boyunduruk altına girer, buharlaşır. Hızlıca!

Endüstri 1.0'dan 4.0'a evrildikçe, ayak uyduramayan dil güdükleşir; "lingua franca" teknoloji ve ona dayalı günlük gelişimini takip edebildir. Son yirmi otuz yıldır, dünyanın her yerinde özellikle iş ve yönetim dünyasında pek çoklarının İngilizce kelime ve kavramları, kadavra dibi pamuğu gibi her cümlemin içine tıkmak zorunda kalması havalı olduğu kadar zorunludur da. Kendi dilinde karşılayacak kavram ya yoktur, üretilmemiştir ya da çok kalıcı geneldir; nüansları, dile getirmekten acizdir. Ya da iyi niyetli çabalar, anlam yetersizliğine rağmen yaşatılmaya gayret edilse de anlatmaya çalışıldığının dışında anlam kazanır. "Bilgisayar" başka dillerde en az üç kelimeyle ifade edilmiş, inceltilmiş bilgi ve "saymak" eyleminin başkalaşmış halidir.

Teknoloji ve ona dayalı hayat geliştikçe yeni kelimelere, daha da önemlisi yepyeni kavramlara olan ihtiyaç tavan yapıyor. (Yenisini üretmek için eskilerden tamlamalar yapılıyor, kesip biçip eklemeler yapıp yeni Frankenstein'lar yaratılıyor.) Milyar dolar değer kazanacak start-up (yukarı doğru başlangıç) "tekboynuz" (unicorn) olarak adlandırılıyor. Pek romantikçe! Biyolojik ekosistem lafı apayrı bir etkileşim sistemini anlatır hale geliyor.

Her kavramın da teknoloji sektörlerinde model ve alışkanlık olduğu şekilde "yeni sürümü" var. Kavram değişmeden de evriliyor! Teknolojinin global üretiminin merkezlerinin dili, farklı millet ve kültürden insanların o merkezlerde toplanmasından dolayı İngilizce olunca, dilin gerçek mal sahibi gelişmeyi de kontrol etmek durumunda. Onun için dilin kadim yakın koruması "Oxford sözlüğü" kontrolü elde tutmaya çalışıp her sene yılın kelimesini seçiyor. Son yıllarda seçilen kelimeler aslında bütün dünyanın gidişatı hakkında net bir fikir veriyor. **2013'ün kelimesi bir modayı değil, insanın başkalarının değil kendi tarafından beğenilip onanması gereğinin günlük hayata yansımalarının karşılığı idi: Selfie.** (Bizdeki enayi özçekim karşılığını, eski usul körüklü makinelerin pelikülün fiziki çekiminden gelen fotoğraf çekmek yerine "cazibe" anlamındaki çekim olarak oluşturursak belki anlam yerine oturur! Özcazibe!)

2015'in kelimesi acayıptır. Pek çok dilde dört – beş kelimeyle ifade edilen, "gözlerinden yaş gelene kadar gülmek" kavramı tek bir ve her lisan kültürden kabul görececek bir emoji ile anlatılır. Emoji koca Oxford sözlüğü tarafından dil unsuru olarak kabul görmüştür! Devir hız devridir. Mobil devridir. Hız her şeydir. En kısa zamana en çok şeyi sıkıştırmak marifettir. Bir emoji tek tuşla yirmi küsur vuruşun yerine geçirir. Az zamanda çok ve büyük laflar etmek gerekmektedir.

2016, Trump'ın gelmesinin şokudur. Kampanya unsurları ve vaatleri

akıllara ziyandır. Son yüzyılda ölçülebilir gerçeklere dayalı akıl tutulmuştur. Gerçek kavramının gerçek anlamı artık çok tartışmalıdır. Gerçek görecedir. Gerçek tartışılır. Sonuç "gerçek"ten çok ötedir. Yılın kelimesinde "gerçek-sonrası"dır (post-truth). İnsanlık gerçekten sonrasının olabileceğini görmüştür. Tokat gibi. Çerçevesizce.

"Gözlerinden yaş gelene kadar güleceğini" zannederken! Gerçeğin sonrasına Alis'in kuyusuna bile düşmeden geçilivermiştir. Diyar da pek harika değildir.

2017'nin kelimesi ise sarsıcıdır. "Gençprem" (youthquake) Değişim, dönüşüm kavramlarının kapsama alanı genişledikçe arkadaki gücün anlam ve önemi gözle görülür hale geliverdi. Genç olmak sadece biyolojik bir yaş göstergesi değil, bir anlayış ve dünyayı ele alış biçimi.

Zaten kelimenin ortaya ilk çıkışı 1965! O dönemlerde savaş sonunda doğanların, tutucu, korumacı hatta korkak ve yetinmeci anlayışını devirmesinin sonucu. Doğum kontrol hapının çıktığı, müziğin, sinemanın, plastik sanatların kökten değiştiği, savaş karşıtı, çiçekli böcekli, hayatı umursayan, dünyayı umursamayan dönemin itici gücü. Yetmiş dört petrol krizi dünyayı çökertene, on yıl içinde yüzyıl geçerli olacak şeyler yaratmış dönemi bitirene kadar! Beatles, Kubrick, Pollock, Monty Python, Woodstock dönemi...

Bugün "gençprem" terimi, öncelikle İngiltere ve Yeni Zelanda seçimlerinde genç oyların, sonucu tahminlerin çok ötesinde etkilemesinden dolayı yeniden hatırlanmış da benimsenmesinin asıl nedeni olanın farkına varılıp kabul edilmesi. **Bugün gücü elinde bulunduran kırk beş - altmış yaş neslinin pek azı yeni döneme ve değerlerine ayak uydurabiliyor.**

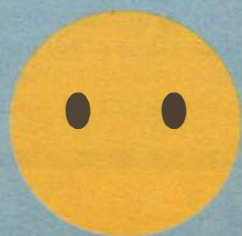
Genç olmak sadece biyolojik bir yaş göstergesi değil, bir anlayış ve dünyayı ele alış biçimi.

Yeni tür ilişki ağları, paylaşmanın hayatın pek çok alanına yayılmasının normalleştiği bir ömrün sahip olunanlar üzerinden değerlendirilmesi yerine ait olunan ve paylaşılanlar üzerinden anlamlandırılması... Sahip olmanın anlamını koruduğu her kafa, dönüşüm karşısında ağrımak zorunda!

İnsan ömrü uzadıkça, bir dönem aldığı öğretim ve eğitimin bugünü kavramaya yetmeyeceği ama yeniden eğitilip yontulmak yerine, öğrenilmişin, aşınmışın korumacı dayatılmasını yapma eğilimi artıyor. Olanın geçici olduğunu varsayarak. Var olan mesleklerden yaradan fazlasının üç beş yıl içinde kalmayacağı; şu andaki makam veya kanunları korumayı sağlayan birikim ve tecrübenin de anlamını yitirmekte olduğu dönemde depremi yaşamak kaçınılmaz.

Depremden kaçınılmadığı zaman onunla yaşanması, uyum sağlanması önerilir. Genç depreminde de konu bir yaş, yıllara dayalı birikim ve tecrübe (ya da eksikliği) değil adapte olabilme, sürekli yenilenme, uyum, açık fikirliktir. Bunu hala nesil farkı zannedenler anılarıyla yaşamaya devam edebilir.

Yılın kelimesi "gençprem" aynı zamanda kişisel bazda da pek çok depremi tetiklemiştir. Artçıları daha da yoğun olacaktır. Herkes depremlerle yaşamayı öğrenmek zorunda. Gençlerle yaşamayı da.

Murat Meriç

angara bağlarından değil, bizzat bağrından...

Ritim üzerine iliştirilmiş ruhsuz sözleri söylemek suretiyle yapılan şarkılar, onun elinde bambaşka tınıyor. Şarkılara kalbini katıyor.

Son aylarda ortalıkta dolanan bir şarkı hepimizi hareketlendirdi: "Yine günlerden bir gün ben kaldım harman / Boş kafayı kaldıramam lazım sarmam" dizeleriyle başlayan, varoştan geçen, içine polis kaçan, "ekşin" bol bir şarkı bu. Altında "Angara bebesi" Ezhel'in imzası var. Şarkı değil esasen, roman. Tıpkı diğer Ezhel şarkıları gibi. İlk dinlediğim gün dün gibi hatırlımda. Bozcaada'da, Tamirane tarafından düzenlenen festivalin açılış gününde, yüzünde muzip bir ifadeyle Muhsin Akgün çalmıştı bu şarkıyı. Göksu'yla birbirimize bakmış, büyülenmiş gibi telefonlarımıza sarılmıştık. Daha o gün bulduk, dinledik, kopamadık.

Sonrasında Zeynep de dahil oldu ekibe. Okula giderken, evden çıkmadan önce dinlediği şarkılardan biri oldu bu. Sadece bu değil, "Şehrimin Tadı"nı da seviyor. Hatta galiba onu biraz daha fazla seviyor...12'den 42'ye iki kuşağı aynı anda aynı şarkıyla yakalamak büyük marifet. Çoğu insan yapamaz bunu. Ezhel yaptı. Memleketin yükselen yeni yıldızı. Belki ana artere hiç çıkmayacak ama şimdi bile çoktan Oğuz Yılmaz'dan Ankaralı Namık'a hemşehrilerinin ulaştığı geniş kitleyi yakaladı. Yanlış anlamayın, aynı insanlara seslenmiyor, neredeyse aynı sayıda insana sesleniyor. Şarkıları biraz "kirlili", bu yüzden televizyonlara çıkmıyor belki ama konserleri tıklım tıklım. Biletler çıktığı anda bitiyor, nerede konser verirse versin hayranları ortalığı "yıkıyor". Ezhel, 1991 doğumlu. Söyledim: "Angara bebesi". **Cebeci'de yetişmiş, şehrin göbeğinde. Tedrisatı, Demirlibahçe - Çamlık hattındaki sokaklardan. Haylazlık peşinde koşarken okuma yazma faslını ihmal etmemiş, okula gitmeden öğrenmiş.** Bu yüzden "parlak çocuk" addedilmiş, burslu olarak TED'e girmiş ama o işi

(kendi deyimiyle) serseriliğe vurmuş. Anneanesi ve teyzesi, eğitim masraflarını karşılamış, devlet okuluna gönderilmiş ama orada da yapamamış. Liseye başlamış, bitirmemiş. Sokaklara geri dönmüş. Yaşadığı apartman, memleketin ilk kentsel dönüşüm ürünlerinden biri. "60"lı yıllarda (henüz bu afili laf ortada yokken) marifetmiş gibi bir gecekondu mahallesinin dibine dikilmiş. O dönem her yere dikilen "desenli" apartmanlardan... Ezhel, daha o yaşta sokakta iki farklı dünya görmüş -ki kendisi de apartmandaki konumuna rağmen gecekondu oturanların yanında aslında. Dertlerini şarkıya bu denli içten döküşü bundan. Yaşadıklarını anlatıyor. Beslendiği kaynaklar sınırsız, sonsuz. Bir şarkısında Gencebay ve Tupac'a art arda selam çakıyor oluşu tesadüf değil. Meraklı. Mahallesinde olana bitene kulakları açık ama tek türe saplanmıyor, reggaeden Latin Amerika müziklerine uzanıyor, oradan Uzak Asya'ya yöneliyor. En çok dinlediği, memleketin bağrından kopup gelen türküler. Bunu her fırsatta söylüyor ve ekliyor: "Ozanlar, söz ustalığını rap çıkmadan çok önce aynı hislerle yapmış." Reggae, hip-hop dışındaki sevdası -ki hip-hop'un kökünün burada olduğunu savunuyor. **Topluluğu "Kökler Filizleniyor"la yaptığı çalışmalarla işin kökenine iniyor. Bir yandan kendi şarkılarını reggae sosuyla sunarken diğer yandan sevdiği şarkıları yorumluyor. Sahnede harikalar yaratıyor.** Bu yüzden ki katıldığı festivallerde, hangi saatte sahneye çıkarsa çıksın hep kalabalıklara çalıyor. Bu sene memleketi dolaşan MilyonFest'in Ankara ayağında bunu tecrübe ettik. İlk gün küçük sahnede, ikinci konserinde büyük sahnedeki "meşhur"lardan daha fazla insana hitap etti. Kitlesi vefalı. Şarkılarını ezbere söylüyor, tek başına çıktığı sahnede onu yalnız bırakmıyor. **Tek başına demişken, sahnede ona eşlik eden yoldaşı Bugy'yi anmamak olmaz. Ezhel başlama vuruşunu yapıyor, Bugy yürüyeceği hattı çiziyor. Adımları birlikte atıyorlar.** Mayıs sonunda piyasaya verilen 12 şarkılık albümü "Müptezhel"in prodüktörü de Bugy. Kayıtlı şarkılar ve şahit olduğumuz sahne

performansları, birlikte yapacakları şeylerin habercisi. Bu bile bizi heyecanlandırmaya yetiyor. Gereksiz bilgi ama vereyim; gerçek adı Sercan İpekçioğlu. Bunu çoktan unutmuş durumda. Başta onu Ais Ezhel olarak tanıdık ama sonradan Ais gitti Ezhel kaldı. "Bana kaotik gelmeye başlamıştı" diyor. "Pratik olsun" diye tek isim istemiş, Ais'a yol vermiş. Ais'li yıllarında yaptığı en büyük "iş", Gençlerbirliği'nin resmi şarkısı "Kırmızı Kara". 2012 - 13 sezonunda tribünleri coşturan şarkı, hâlâ çalınıyor, söyleniyor; "Kırmızı kara / Burası Ankara!" Ankara sevdası bambaşka.

Şarkılarında, yaşadığı ve sevdiği şehri bütün yönleriyle anlatıyor. Samimi. İstanbul'a şarkı yapanların onu sürekli övmesinden rahatsız. "Ankara'yı çok sevmeme rağmen kötüleyebilirim" diyor. Bu, yaptıklarının özeti aslında. Sözünün devamında ağzından çıkanlar, onu sevme sebeplerimizden sadece biri; "Ankara, dikeniyile sevdiğimiz bir gül gibi. İstanbul'u anlatanlar o gülün sadece kırmızısını görüyorlar, öyle seviyorlar ve şarkıyı ona göre yazıyorlar. Şehrimin bana hissettirdikleri bambaşka. Sadece güzel tarafını görürsem, gösterirsem, kendimi kandırılmış olurum." Ezhel, birkaç yıldır hayatımızda. Şimdiden merkeze oturdu ama bununla yetinmeyecek, belli ki daha da yerleşecek. **Neşet Ertaş, sazına ve sözüne hayran olduğu isim. En çok onu dinliyor ama katıldığı bir söyleşide "ne dinliyorsunuz" sorusuyla karşılaşınca "ters köşe yapmak için" Frank Zappa yanıtını veriyor.** Ters köşe dediğine bakmayın, bunda da samimi. Zappa'ya da en az Neşet Ertaş kadar aşına. Müziğindeki çeşitlilik, biraz da bundan. Çok çalışıyor, hakkını alıyor. Bu ara çok konser veriyor, küçük salonlardan geniş katılımlı festivallere uzanıyor. Dinleyicisi, her

geçen gün daha da artıyor. "Şehrimin Tadı"ndan "Alo"ya, oradan (şaşırtıcı dizi "7 Yüz" ile hayatımıza giren) "İmkânsızım"a uzanan yürüyüş rotası, yeniliklere, güzelliklere gebe. Her yeni şarkısıyla bizi heyecanlandıran az sayıda isimden biri. Bir dönem "Afra Tavra" adını verdiği topluluğuyla barlarda "cover" söylediği için nabız ölçmeyi iyi biliyor. "İnsanların duymak istedikleri hikâyeleri, onlara, onların istediği gibi anlatıyorum" diyor. Bunu yaparken bir an olsun samimiyetten uzaklaşmıyor oluşu, şahaneliğinden. Bugüne kadar memlekette yapılagelen rap şarkılarıyla aynı hatta olmama sebebi, bu. Ritim üzerine iliştirilmiş

ruhsuz sözleri söylemek suretiyle yapılan şarkılar, onun elinde bambaşka tınıyor. Şarkılara kalbini katıyor. **Ailesiyle alakalı bir eksik bilgiyi burada tamamlayayım; Her biri müzisyen. Gitardan klarnete uzanıyor, pek çok enstrümana can veriyor oluşu aile geleneği. Gitarı akustik seviyor ve bu durumu, "elektrik kesildiğinde bile bana eşlik ediyor" cümlesiyle kutsuyor.** Şarkılarını halk huzuruna çıkartırken özgür olmak istemiş. Bunun için kendi plak şirketini kurmuş, albümünü oradan yayımlamış. Küçükken kurduğu hayaller, hep bu yönde. Tek beklentisi, sahnede iyi şeyler yapmak. "Endüstrinin içine gireceksem ona da kendi yolumla girerim" diyor ve ekliyor: "Bir şirketin kalıbına girmem mümkün değil. Şarkım benim çocuğum, onu başkasına emanet edemem, yabancıların yetiştirmesine izin vermem. İçimden çıkan bir parça bu ve ben onu istediğim gibi büyütemeyeceksem onu çıkartmamın bir manası yok." Ezhel, şarkılarıyla aramızda. Dipten ve derinden gelen, kendi kitlesini yaratan rap, onun sayesinde yeniden ortalığa çıktı, görünür oldu. "Yeraltı"nda yeşeren, ciddi bir kitlesi olan, yoğun emekle bugünlere gelen bu akım, sayesinde yeniden revaçta. 2018'e adımızı attığımız şu günde, geçtiğimiz yılın en iyi albümünün "Müptezhel" olduğunu yineleyeyim ve naçizane şunu tavsiye edeyim: Yeni sürprizleri için antenlerinizi "Angara bebesi"ne çevirin. Dinlemediyseniz dinleyin zira önümüzdeki yılların "yıldız"ı o olacak. Hemşehrim diye söylemiyorum, gerçek bu.

"Ankara, dikeniyile sevdiğimiz bir gül gibi."

sadece 6 kelime

bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir
misin?

Bu ay yazarlarımızın 6 kelimelik hikayelerini yayınlıyoruz!

Siz de 6 kelimelik hikayenizi

altikelime@kafadergi.com'a yollayın

ya da #6kelimelikhikayem etiketiyle paylaşın,
şubat sayısında yayınlatalım!

ADALET

Berkin Elvan Fırını'nda
taze ekmek kokusu.
Sunay Akın

Altı kelimelik
bir cümleydi
öznesini sakınan.
Buket Aşçı

Ateşkes ilan edilse de
yaralarımız hala kanıyordu.
Simge Fıstıkoğlu

Hayat bir senaryo.
biz hep figüranız.
Zafer Algöz

Altı, beş, dört, üç,
iki bitti...
Kerimcan Kamal

Plak dinlerken duyduğu
çıtırtılara hayatını sığdırdı.
Murat Meriç

Urperdi akşamlar,
omuzuna şal aldı yaz.
Melih Anık

Pis burun vurdu, bacak
arasından yedim.
Gökhan Dağıstanlı

Aramızdaki dağların adı;
oğulları ve karısıymış.
Dilan Bozyel

Yanımdayken doyamadım,
ayrı kalmaktan şikayetim yok.
Erhan Karadağ

Ve kendine yeni bir
kalem aldı.
Kaan Koç

Kendimi yanında
ev ilanlarına
bakarken buldum.
Bedia Ceylan Güzelce

Ağlayarak sordu:
Kalbe yapılan dövmeyle
silebiliyor musunuz?
Can Yılmaz

Çizdikçe kaybolan bir
tenhalık var içimde.
Çiğdem Canım Yayan

O, şehirden giderken,
gözleri hala buğuluydu.
Meral Işık

"...Aramayacağım,
aramayacağım,
arıyorum, niye aradım,
aramayacağım..."
Cem Guventürk

Şişman bir çingenenin
lanetlediği kadın
gulemiyor.
Ezel Sadıker

Nedendir bilinmez;
öleceği aklına geldikçe
sakinleşiyordu.
Feyyaz Yiğit

Çünkü, Beşiktaş bana
hiç ihanet etmedi.
Celil Nalçakan

BERKİN
"16'sıydı vurdular,
ekmek alamadan.
Unutmam! Unutturmam."
Can Baytak

Telefon çalana kadar
güzel bir gündü.
Zeynep Miraç

Gittiğinde evi,
kaldığında yolu
gözleyenlerin
karduşumundayım.
Gökhan Cınar

Kapıyı çaldım... Yoktu.
Belki hiç olmamıştı!
Levent Erden

İçime taş atıyorsun,
gece kuşları çıkartıyor.
Aslı Alpör

KAFA Dergisi'nde bugüne kadar yayınlanan okuyucu hikayelerinden ve yazarlarımızın özel olarak yazdığı 6 kelimelik hikayelerden derlenen "Altı Kelimelik Hikayem" kitabı çıktı!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
kafa.com.tr'de satışta...

Kaan Koç

insana karşı duruş

Konuştüğüm herkese, her sözcükte bir şeyler borçlandığımı hissediyorum. Bu his, bazen beni öyle bir uçurumun kenarına getiriyor ki, kendi hayatımı yaşayamaz oluyorum.

Ohrid'den Üsküp'e giden otobüste sağ çaprazımızda bir adam oturuyor. Kar, büzüşmüş dağ yollarındaki karanlığı ısıtmak ister gibi süratle yağarken, içimde işleyen ritim bir saatin tik taklarından biraz daha aralıklı ve vurgulu; aracın silecekleri her aşağı inişte bir patırtı koparıyor kulaklarımda. Ağır aksak ilerleyen otobüste, sağ çaprazda oturan 40 yaşlarındaki adam, yanındaki kadınla usul ve gösterişsiz şeyler konuşuyor. Dillerini bilmiyorum ve belki de bu, onları daha iyi anlamamı sağlıyor. **Günlük hayatın dile uyguladığı soykırım ve dilin bu soykırıma karşı intikamı. Sözcükleri gelişigüzel kullandığımız her saniye kolektif zihni iğdiş ediyoruz.** Sözcükleri gelişigüzel kullanmazsak da sıradanlaştırdıkça işleyen modern yaşamlarımızı yoluna koyamıyoruz. Kadın, adamın annesi. Adam, annesinin sol kolunu pek oynatmayan oğlu. Çünkü adamın kolunu görüyorum bir ara, üstündeki eski kazağı bileğine kadar indirmiş, fakat o kol, adamın kucağından hiç kalkmıyor. Parmaklar oynamıyor. Hiçbir yere uzanmıyor. Plastik, rengi yeryüzündeki hiçbir insanın ten rengine uymayan bir yapaylıkta, çakmak tutsanız kararip eriyecek bir kol. Kurgulara girmesin diye aklımı iki elimin arasına alıp sıkıştırıyorum. Kurgulara girersem çünkü, tek bir imkan kullanabilirim bunun için; iç dilim. Onu da yok etmek istiyorum. Dil aradan çıktığında, zifiri karanlıkta hiç bilmediğim bir dağ yolunda, gerçeği daha iyi görüyorum. "Kolum yukarı kalkar olgusunu, kolumu yukarı kaldırırım olgusundan çıkarırsak geriye ne kalır?" diye soruyordu Wittgenstein. İçi boşaltılıp gösteriş için duvarlara asılmış av hayvanlarına çevirdiğimiz sözcükler olmasa bile, bir kol olmasa dahi ortada, gerçek önümüzdedir. Sizin cevabınızı bilmiyorum. Wittgenstein kendi sorusunu yanıtlamıştı; "İnsan kalır." Bir kolumuzun olması için kolumuz olması gerekmez. Dili gerçek anlamıyla bulmak için sık sık dilsizliğe sarılıyorum. Anlama sahip olalım diye konuşmak zorunda değiliz. Bakın, tüm ölümler ve Tanrı da aynı şeyi yapıyor.

Otobüs Üsküp yolunda bir yerde mola verdi. Ufak bir börekçi, 300 metre ileride bir benzinci. Herkes ya karın doyuracak bir şeyler almak ya da tuvalet ihtiyacını gidermek için börekçiye giderken adamlar kadın benzinciye yöneldi. Buna anlamlar yükleyebiliriz. Bunu yeryüzündeki insan sayısı kadar farklı hikayelerle okuyabiliriz. Fakat yüklediğimiz her anlam ve yapacağımız her kurgu, o adamlar kadının gerçeğinden fersah fersah uzakta, kendi saklı gerçeklerimize ise bir o kadar yakın olacaktır. Anlamak için oluşturduğumuz bilinç, bizi anlamamaya itti. Tıpkı durmadan, kat kat verniklenen bir ahşabın, önce dal budak izleriyle daha bir ortada ve güzel, sonraki vernik katlarıyla yok olup gidişi gibi. Bilmek için, her şeyi unutmali. **Yoksa bilmek, inanmak ve anlamak arasındaki farklar zamanla yok olup geriye kendini korumaya çalışırken anksiyetesinden**

intihar etmiş bir beyin kalıyor. Beyin, plastikleşiyor.

Peki insanoğlu kendi zihnine de inanamayacaksa, neye bel bağlayabilir? Üzerinde yüzyıllarca çalışılması gerekiyor gibi duran bu soruyu yanıtlamaya davranmayacağım. Fakat şimdilik savunduğum fikir, bu sorunun bir yanıtı muhtaç olmadığı.

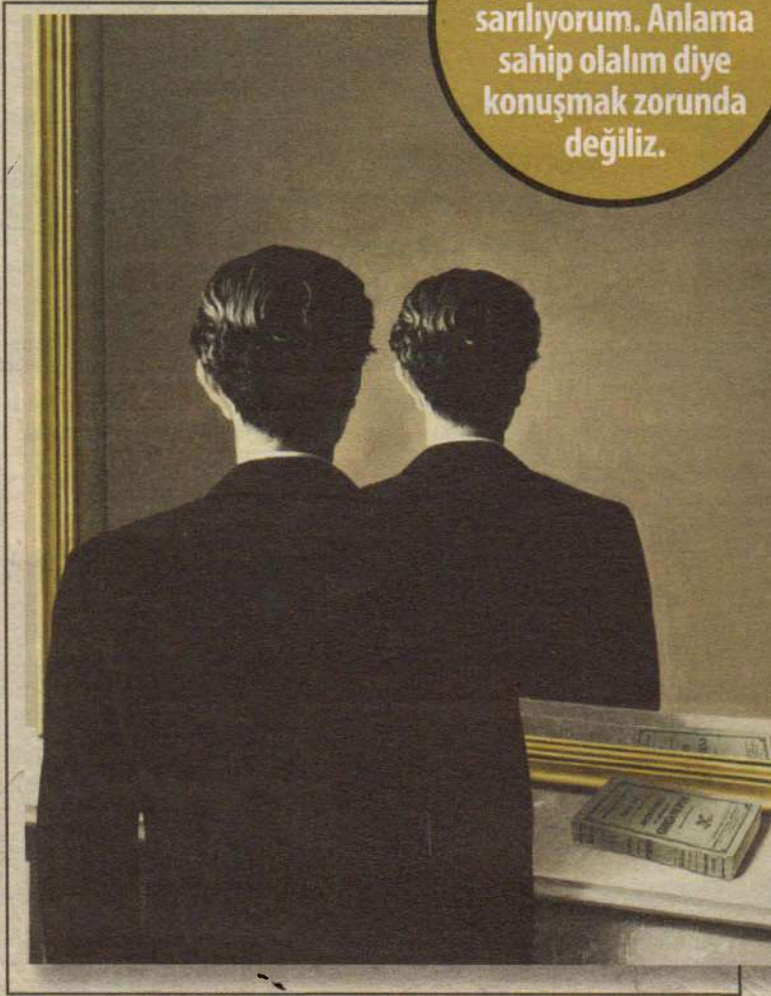
Dili gerçek anlamıyla bulmak için sık sık dilsizliğe sarılıyorum. Anlama sahip olalım diye konuşmak zorunda değiliz.

Çünkü bu soruya bir yanıt arayan da benim zihnimdir. Öyleyse? Bir silahı, başka bir silahla vurabilseniz bile, bu sizin bir silahı ortadan kaldırmış olduğunuzu söylemez. Hatta ziyadesiyle tam tersi.

Kahrolası anlam arayışı. Şükredilesi anlam arayışı. Büyük İskender'le benimki arasında hiçbir fark yok. Fethedilecek yeni bir dünya kalmadığında ağlayan o, fethedilecek yeni bir sözcük bulamadığımda ağlayan ben. İskender olmasaydım Dijoyen olmak isterdim diyen İskender, "Bir adamın zekasını nasıl anlarsın?" diye sorulduğunda "Konuşmasına bakarım," diyen Dijoyen. O yanıtına karşılık "Peki ya hiç konuşmazsa?" denildiğinde ise "Henüz o kadar akıllısına rastlamadım," diyen Dijoyen'le, bunları anlatmak için yine bir tür konuşmaya başvurmak zorunda kalan ben. **Elimde olsa hayatım boyunca susmak isterdim. Çocukken başardığım gibi. Fakat Allah kahretsin, belki de en zor itirafım olarak, insanları ve evrenin geleceğini kendi inançlarımdan daha çok seviyorum.** Ve bu yüzden bazen susmayı beceremiyorum.

Konuştüğüm herkese, her sözcükte bir şeyler borçlandığımı hissediyorum. Bu his, bazen beni öyle bir uçurumun kenarına getiriyor ki, kendi hayatımı yaşayamaz oluyorum. Biliyorum ki bu yeryüzünde, şimdilik biricik sandığımız hayatlarımızda, her saniyenin bir bedeli

var. Şairin dediği gibi; bir dokunuşun, bir sözcüğün, bir hareketin... Peki bunu nereden öğrendim? Bedel bilgisi bana nasıl iletili ve bilincim bu bilgiyi süzüp içselleştirirken ne tür filtreler uyguladı? Sanıyorum ki bu taşıdığım borçluluk hastalığı, yeryüzünün tarihinden kaynaklanıyor; türümüz, başka hiçbir türün görmediği katliamları, yoksullukları, felaketleri ve acıları tattı. Aynı zamanda türümüz, başka hiçbir türün hayal edemediği sevinçleri, ilerlemeleri, incelikleri ve sayısız-görkemli aleti icat etti. Tüm bunlar, nasıl olduğunu hiç mi hiç hatırlamadığım seçkin bir saniyeden beri dipsiz bir küfeye dolar gibi içime işliyor. Bu yüzden döşeginde nöbetler geçiren bir Raskolnikov ya da hasta yatağında herkesin kaderi adına kendini parlayan Vergilius gibi kıvraniyorum. Bilincimin sesi ne denli yükselir, ona karşı tezler sunan, adına karşı-bilinç demek istediğim o "şey" ne kadar coşarsa, bedenim o denli ağırlaşıyor. İnsanoğlunun bir mensubu ve tür devam ettiricisi olarak, atalarımın bıraktığı külfet, torunlarımla yarattığı sis bulutu karşısında susabilmek akıl kadar sarhoşluk da gerektirirdi. Kendi adıma susmaya ant içmiştim, onu tutuyorum. Türüm adına ve türümün karşı konuşmayı dava edinmiştim. Saçmalıyorsam bile, bu tercihin bir anlamı olacak yine de.

Kerimcan Kamal

ya devlet başa ya kuzgun kesin terörist

Ahmet Bey öğretmendi. Bütün semtin çocukları ona emanetti. Sement kendisine sevgisi saygısı da bu yüzdendi. Ama şimdi neredeyse tüpçünün küçük oğlundan dayak yemek üzereydi.

"Sonradan ilahi adalet diye adaleti göklere çıkardılar ki, yeryüzünde ondan söz edilmesin."
Ali Şeriatî

"Eeeeehhh yeter ulan yeter... Konuşacağım ulan ben artık" diye bağırdı Ahmet Bey. Ahmet Bey'in feryadı daha yeni bitmişti ki karısı atladı eliyle ağzını kapadı. "Aman bey sus ne yapıyorsun?"

Ahmet Bey kendi fevranının heyecanını atlatamadan eşinin müdahalesiyle kaldırımdan caddeye düşerken ahalinin de gözleri şaşkınlıktan yuvalarından oynamıştı. "Hanım bir dakika, Ayşe bi' dur..." Ahmet Bey düştüğü yerde karısının elinden kurtulmak için debeleniyordu ki 12 yaşındaki oğlu atladı üstüne. **"Baba dur, aman yapma." Çırpınan Ahmet Bey'i susturmaya çalışan ana oğul epey komik görünüyordu izleyenlere ama ahali işin aslının bayağı ciddi olduğunu da farkındaydı.**

"Hırsızlar, yolsuzlar, utanmazlar be yeter ulan yeter artık."

Ahmet Bey oğlunu bir yana savurdu, eşini şöyle tersten koltuğunun altına alıp dikeldi ve bağırıyordu devam etti. "Susmayacağım ulan susmayacağım, sus sus nereye kadar, bunca rezilliğe halen ne susuyorsunuz?"

Sokak adeta donmuş kalmıştı. Karısı gözyaşları içinde bağıırıyordu. "Ahmet Allah aşkına sus yapma." Oğlu annesinin perişanlığını görünce bir kenarda ağlamaya başladı. "Dur Ayşe, bunca yıldır sustuk, nool..." Ahmet Bey sözlerini tamamlayamadı. Karşısında 5 yaşındaki küçük kızı kocaman gözleriyle ona bakıyordu. "Baba neden annemi üzüyoysun, neden böyye yapıyoysun" dedi küçük kız yarım yamalak konuşmasıyla. Ahmet Bey duraladı. Küçük kız bile ona karşıydı.

Anlamıyorlardı.

Ayşe Hanım atıldı. "Söyle kızım, konuşmasın baban, başımız belaya girecek baba de." Ahmet Bey sinirlendi. "Ne belası Ayşe? Daha ne olacak? Asıl sustukça başımıza gelmeyen kalmadı." Kızına döndü. "Güzel kızım, canım yavrum, susmamamız lazım, senin için, sizin geleceğiniz için."

Anaları çocuklarına sarılıp bağırıyordu. "Komşular yetişin, kocam delirdi, konuşmaya çalışıyor, yakacak bizi." İlk koşan mahallenin babacan bakkalı Nurettin Amca oldu. Bütün mahallenin yükünü o taşırdı. Ahmet Bey'in verisiyesi de epey kabarık.

"Ahmet, oğlum ne yapıyorsun, neye bağıırıyorsun uluorta? Alır götürürler yeminle, yatarsın yıllarca. Vallahi keserim bak sonra verisiyeyi." Ahmet Bey'in kararlılığı gördüğü tepkilerle kınlmaya başlıyordu. "Bu ne ya" dedi. "Niye susuyorsunuz, niye beni susturuyorsunuz, görmüyor musunuz olanı biteni, kör müsünüz?" derken birden tüp bayisinin genç oğlu Cem fırladı dükkândan. "Anarşist misin lan sen? Ne karıştırıyorsun ortalığı" diye bağırdı çocuk. Babası Süleyman Amca kolundan geri çekti oğlunu: "Geç lan içeri."

"Baba dur ya, baksana konuşacağım diyor. Neyi konuşacaksın, terörist misin lan sen?" Babası oğlunu arkasından dükkânın içine doğru itti. "Geç dedim içeri oğlum geç, skirme teröristini, meröristini. Süleyman Amca makul biriydi. "Ahmet kardeş sen de sus. Bak çoluğun çocuğun ağlıyor. Hadi biraderim yürü evine," dedi.

Ahmet Bey öğretmendi. Bütün semtin çocukları ona emanetti. Sement kendisine sevgisi saygısı da bu yüzdendi. Ama şimdi neredeyse tüpçünün küçük oğlundan dayak yemek üzereydi. Üsteik çocuk eski öğrencisiydi. Her şey birden konuşmaya karar vermesiyle başlamıştı. Ama artık dayanamıyordu Ahmet Bey. Konuşmalıydı. Herkes için isyan etmeliydi. "Süleyman Abi, Cem evladım lütfen, bakın konuşmamız lazım, susmamalıyız, hatta bağırımalıyız, olana bitene sessiz kalmamalıyız."

Süleyman Amca makul bir adamdı ama biliyordu ki dönem o kadar makul değildi; ağzının içinde küfrü şöyle bir çevirip oğlunu dükkâna soktu. "Dur oğlum dur, ne bok yerse yesin pezevenk. Sksinler de görsün gününü." Ahmet Öğretmen yediği küfürlerin şokunda, ellerinde alışveriş torbaları, soğukta beresi yana kaymış, kalbi heyecandan küt küt atıyordu. Karısı ve iki çocuğu üç adım ötede sanki yabancıymış gibi ona bakıp ağlıyordu. Tüpçü Süleyman vakit kaybetmeden dükkânın vitrinine bayrak astı. Bayrağı gören Bakkal Nurettin koştu, bir bayrak da o astı girişine bakkaliyenin. Börekçi durur mu o da yapıştırdı bayrağı. Bir anda bütün mahalle bayraklarla donandı. Ahmet Bey sokağın ortasında bir başına kalakalmıştı. Sanki mahallenin düşmandan kurtuluşu canlandırılıyordu, temsili düşman askeri de Ahmet Bey'di. Manav Turgut yanaştı yanına usuldan Ahmet Bey'in. "Ahmet oğlum, bak bağırıyorsun orta yerde ama yerin kulağı var, duyarlar, atarlar bak şak diye işten, aç kalırsın, aileni perişan etme." Ahmet Bey artık bağırıyordu.

Yalvarır bir sesle manava döndü. **"Turgut Abi ben kendim için değil ki... Ben... Bizim için çocuklarımız için... Ülkemiz için..."**

"Manav Turgut kızdı. "Sana mı kaldı lan ülke... Al çoluğunu çocuğunu git evine." Ahmet Öğretmen'in süngüsü iyice düşmüştü. Nasıl olabilirdi bu körlük? Neyi bekliyordu bu insanlar?

Daha fazla ne görmeleri, ne duymaları, ne öğrenmeleri gerekiyordu; konuşmak, bir tepki vermek, yeter demek için? Herkes doğruyu öğretmesi için çocuklarını ona emanet etmişti ama şimdi kimse doğruyu duymak istemiyordu. Bilmediklerinden mi? Bal gibi biliyorlardı. Ama kimse kendi sessizliğinin suçunu hissetmemek için kimsenin konuşmasını istemiyordu.

Ahmet Öğretmen beresini düzeltti, soğuktan buz kesmiş burnunu çekti, "Ya ne oldu öyle birden" dedi, "Valla kafa da artık kalmadı ha, bağırıp çağırıyoruz durduk yere." Eşi Ayşe Hanım gayrı ihtiyari ellerini çırttı, "Ey Allah'im sana bin şükür, kocam iyileşti." Çocukları sevinç içinde bacaklarına dolandılar Ahmet Bey'in.

Yine ilk koşturan babacan bakkal Nurettin Amca oldu. Sirtına okkalı bir şamar yapıştırdı Ahmet Öğretmen'in. Zaten sıkı, çelimsiz bir yapısı olan Ahmet Bey'in ciğerleri ağzına geldi. "Korkuttun oğlum bizi lan" dedi Nurettin Amca, "Bir ara bayaa gitti çocuk dedim."

Ahmet Öğretmen eline sarıldı Nurettin Amca'nın. "Abi ne oldu ben de anlamadım" dedi kendi de kendine inanmayarak. Ama belli etmedi. Nurettin Amca tüpçüye bağırdı. "Süleyman tamamdır bu iş, asayiş berkemal, Cem gel sen de öp Ahmet Abi'nin elini, mahallede dargınlık olmaz." Babasının da itmesiyle oğlan yalpalayarak istemsizce gitti Ahmet Bey'in yanına. "Hocam, biz genciz ama devlet millet hassas insanız, sen de öyle birden konuşacağım diye şey yapınca, vatansever damarımız kabardı yani."

"Haklısın oğlum..."

"Konuşacak ne var ki, saçma işte milletin de huzurunu kaçırdım gereksiz yere." Cem imtinalı beklerken Ahmet Bey'in sözleriyle gevşedi. "Ver hocam öpeyim elini," dedi. Derken Manav Turgut bastı kasetten halayı. Bütün mahalleli oynamaya başladı. Ahmet Öğretmen'in boynuna bir bayrak astılar. Çocuklar kucaklarda bayram yeri oldu. Hadiseyi ilk saniyesinden itibaren, uzaktan ellerinde telsizlerle izleyen görevliler rahatlamış, güleraklara bindiler, "Halk tam da istediğimiz gibi olmuş" dedi biri. "Merkeze bildirecek bir şey yok. Baksana bunlar kendi kendilerine hallediyorlar zaten her şeyi. Valla yakında işsiz kalacağız" diye kahkaha attı diğeri.

Motoru çalıştırdılar. Dünyanın en pahalı benzini dünyanın vergisi en yüksek motoruna girdi. Gittiler.

Ya devletti başa ya da kuzgun zaten kesin teröristti.

Murat Özer

sevgisizliği öldürdüğümüz gece

Andrey Zvyagintsev'in Oscar adaylığına koşan filmi "Sevgisiz"den süklüm püklüm çıkmışken, üzerine bir de Bruce Willis'li "Öldürme Arzusu"nun "intikamcı" doğasına hapsolacağız. Robert De Niro ve Jessica Lange'li "Gece ve Şehir" de merhem olmayacak sanki ruhumuza!

SALONLARDA

Sevgisiz

23 Ocak'ta açıklanacak Oscar adayları arasına, "yabancı dilde en iyi film" dalında girmesine kesin gözüyle bakılan, hatta ödülü kazanması beklenen "Sevgisiz" (Nelyubov), Rus sinemasının zirvedeki ismi Andrey Zvyagintsev'in şimdilik son harikası. Aslında, filmin ismiyle vadettiğinden ötesini gösterme iddiası taşıyor yönetmen; "sevgisizlik" in kışkırtıcı cehennemine doğru yürüyen insanoğlunun fotoğrafını çekmeye çalışıyor. Yüzleşmek zor bizim için, ama böylesi "ayna" tutan filmlerden kaçış yok ne yazık ki! Çağımızın sayısız hastalığı arasında başa gürşen "sevgisizlik" e teslim olmuş üç kişilik bir ailenin "kayıp çocuk" temelli resmiyle karşılaşırız filmde. Anne ile baba boşanmak üzereyken kayıplara karışan oğul belirliyor hikâyenin rotasını. "Arayış" sırasında anne-babanın da "bulma" çabasını izliyoruz, ancak bütün hücrelerine nüfuz etmiş "sevgisizlik" in hâkimiyetinde vücut bulan bir çaba bu. Kendilerine ağır bir "yük" olarak gördükleri çocuğun kaybı, onlar için bir "çıkış yolu" belki de. Bir an olsun samimiyetlerine inanmadığımız anne-baba, yeryüzüne hâkim olan "bencilik" le belirledikleri yol haritalarındaki "tümsek" ten kurtuluyor olmanın "heyecan" ını yaşıyorlar bir yandan da...

Andrey Zvyagintsev, küçük bir pencereden bakarak bütün bir insanlığı lanetlediği filmiyle, muhababını yargılayıp mahkûm etmekten de kaçınmıyor. Böylesi bir yöneme başvuran filmler çoğu zaman "itici" olurlar, ama "Sevgisiz" de bu türden bir handikap göze çarpmıyor. Ahlaki bir sorgulamanın rahatsız ediciliğinden ziyade, yönetmenin "umutsuz" bakışı hırpalıyor sizi, süklüm püklüm çıkıyorsunuz salondan...
"Sevgisiz", 26 Ocak'ta salonlarda.

EV SİNEMASI

Gece ve Şehir

1950 tarihli Jules Dassin başyapıtı "Gece ve Şehir" in (Night and the City) "kara film" külliyatına katkısı yadsınmaz. Anti-kahramanların cirit attığı bu türün örnekleri arasında özel bir yeri vardır bu filmin. Richard Widmark'ın canlandığı başkarakter Harry Fabian da bu durumdan payını almış, kendine sinema tarihinde sarsılmaz bir konum edinmiştir. "Küçük adamın büyük ve boş hayali" formülünün tökezlemeden ilerlediği yapım, Gerald Kersh imzasını taşıyan 1938 tarihli romana sırtını dayayarak hedefine doğru koşar, bir an olsun soluklanmadan. 1992'de yeniden ele alınan ve Irwin Winkler yönetiminde hayat bulan "Gece ve Şehir" hikâyesi, Jules Dassin'in başyapıtının ayarına ulaşamaz belki ama özellikle Robert De Niro ve Jessica Lange arasındaki uyumla kapıp götürür bizi. İki oyuncu, hikâyenin "bıçak sırtı" özelliğini taşıyıp dururlar film boyunca; aydınlıkla karanlık arasında gidip gelen bir serüvenin içinde buluruz kendimizi. **Robert De Niro'nun "olmayacak duaya amin" demiş Harry Fabian'da gösterdiği "deli fişek" halleri, filmin ritmini belirleyen en temel unsurdur.** Öte yandan, Jessica Lange de "arzu nesnesi" kimliğiyle hikâyenin anahtarına dönüşür. Karanlık bir yağmur bulutunun hem üstünde hem de altında yürümeyi tercih eden ikili, Kersh ve Dassin'den ödünç aldıkları ruhtan uzaklaşmaz, aksine birbirlerine temas ettikleri her anın keyfini çıkarmamızı sağlayan performanslara ulaşırlar. Bu keyif, traji-komik bir bütün içinde slalom yapmamıza da fırsat tanır, duygu değişkenliğinin en temel hamleleriyle haşır neşir olmamızın önünü açar...

"Gece ve Şehir" in DVD'sini "iyice ararsanız" raflarda bulabilirsiniz.

GELECEK PROGRAM

Öldürme Arzusu

Charles Bronson ismiyle özdeşleşen bir karakterdir Paul Kersey. 1974 tarihli Michael Winner filmi "Yara" da (Death Wish) karşımıza çıkan ve devam filmleriyle daha da tırmanan bir "efsane" grafiğine sahiptir. Bu "intikamcı" mimar, Amerikan "yeni sağ" sinemasının da sembollerinden biridir aynı zamanda. Kanunları es geçip adaleti kendi eliyle sağlama güdüsüyle hareket eden Paul Kersey'nin serüveni, seyirci için de bir tür "arınma" malzemesine dönüşür. Bu resim, her ne kadar "politik olarak yanlış" gibi görünse de garip bir şekilde kendini aklamayı başarılar karakter ve seyirciyle direkt bir bağ kurmanın üstesinden gelir. Günümüz korku-gerilim sinemasına "kanlı" bir kanaldan giren senarist-yönetmen Eli Roth'un el attığı Paul Kersey'nin hikâyesi, aslında Brian Garfield'in 1972 tarihli romanından alır gücünü. Yazarın 1975'te devamını da kaleme aldığı bu roman, beyazperdeye de bolca malzeme sunar ve bugünlere kadar gelen bir etkiyle hayat bulur. **Yeni filmi, yani "Öldürme Arzusu"nu Eli Roth'un çekmesinin iyi bir referans noktası olduğundan emin değiliz, ama başkarakter için Bruce Willis'in seçilmesinin "umut verici" olduğunu söyleyebiliriz.** Aktörü tabii ki Charles Bronson'la karşılaştıramayız, ancak bu rol için "doğru" bir hamle gibi geldi bize. Karakterin değişip dönüşme serüvenini Willis'in varlığıyla netleştirebilir belki bu film. "Yeni sağ" yılları geride kalmış gibi görünse de bugün farklı bir yüzle hayatta kalan bu kavramı parlatma işlevi de görebilir "Öldürme Arzusu". Bu tür filmlerin hiçbir zaman Sam Peckinpah şiddetiyle aynı çizgide olmadıklarını, başka bir "ıçgüdü"yle hareket ettiklerini de belirtelim ki beklentinin dozunu iyi ayarlayabilelim!
"Öldürme Arzusu", 16 Mart'ta salonlarda.

Celil Nalçakan

üzgünüm leyla

ÖN'LÜK

Geçen ayki yazının devamını bekleyen kardeşlerim
bilsin ki;

Sokak köpeği olan hikaye kahramanının gözünü
açtırmak için çırpınan kız,
Şımarık da değildi,
Bencil de...
Sadece kördü...
Bazı insanların,

Bu yazıyı yazandan,

Daha çok umuda ihtiyacı olduğunu,
Bir tek, gözü yeni açılan sokak köpekleri gördü...

Üzgünüm Leyla...

Ben beceremedim.

Herkes beni sevsin diye değil,

Herkes seni ne kadar sevdiğimi anlasın
diye yazdım.

Okuyanlar oldu yazılarımı yalan yok...

Hatta yazılarımda kendi kahr-ü belasını
gören de oldu.

Ama kimse,

okuma yazmayı öğrendiğimden beri,

yazdığım her harfte,

adını Allah'tan yalvardığımı bilemedi Leyla...

Üzgünüm Leyla...

Ben anlatamadım...

Çok küskün ve çok kırgın bir şimdiki ozan,
şiirini fısıldamıştı kulağıma:

"Dünyayı akıl ve zulüm yönetiyor"
 demişti...

Aklımı alan bir zalim olan sana,

Dünyamı verdim yönet diye...

Ama Cennetten kovulan bir melektim

ve

Cennette yaşayan bir meleğe aşık olabilme
ihtimalimi,
Sana,

Cehennemimin anahtarını vererek
bile anlatamadım Leyla.

Üzgünüm Leyla...

Ben konuşamadım...

Çok gürültülü ve çok yalnız hayatında,

Sesime vakit ayırabilecek bir sen

olsaydı eğer,

Sessizliğini anlatmak isterdim sana

sessiz sedasız...

Bir de,

Eğer vaktim kalırsa...

Şeyi...

**Ömrümde, kavga etmeden bir tek sana
yenilmek istediğimi...**

Sen de haklısın...

Esasen sen hep haklısın...

Sen bir hayat için koşuyorken,

Ben seninle, yokluğunda ölebileceğimi

konuşamadım Leyla...

Üzgünüm Leyla...

Ben vazgeçemedim...

Ne Cengiz Kurtoğlu'ndan,

Ne Cengiz Kurtoğlu'nun seni bana getiren

şarkısından,

Ne de o şarkıyı

dinlerken,

Gözyaşlarımla

beyazlattığım

akşamüstü rakısından...

Geçebildim...

Ne de olsa insanız canımın içi...

Bir şarkı vasıtasıyla canımdan geçtim,

Senden vazgeçemedim Leyla.

Üzgünüm Leyla...

Ben gidemedim...

Ne yolcu kadar vefakar,

Ne yol kadar cefakar olabilir bir aşık zira...

İyi tarafından bakılınca,

Çocukluk aşkım kadar sıcaksın,

Kötü tarafından baktığımda,

Dedemin mezarı kadar soğuk...

Solmuş begonvilleri tekrar açtırma ihtimali
kadar

Altun

değerindeyken sen,

Veda etmek, nerden baksan ahmakça...

Belki de sadece bu yüzden

gidemedim Leyla...

Üzgünüm Leyla...

Tahmininden çok.

Bende, sana ait olacak esaret var da

Mecnun olacak cesaret yok.

Aklımı alan
bir zalim olan
sana, dünyamı
verdim yönet
diye...

Meral Işık

yarım kalan hayaller

Naz ve Ali hiç beklemedikleri bir tesadüfün karşılaştığı iki insan. Ali
Mardin'de doğup büyümüş, Naz da babasının görevi nedeniyle orada
bulunuyor. Bir kış günü karın ender yağdığı bu şehirde sabahın erken
saatlerinde okula gitmek üzere yola çıkan Naz, buz tutan caddede kayıp
boyu boyunca düşer. Cade tenhadır. Bir şekilde kalkmaya çalışır ancak
kalkamaz. O sırada birisi "Yardım edebilir miyim? Kötü düşünüz" diye elini
uzatır. Naz hiç düşünmeden uzanan eli tutarak utana sıkıla kalkar. "Nasıl
kaydım anlayamadım. Kitabım, defterim, her biri savruldu. Sağ olun"
diyerek yerdeki kitap ve defterleri toplamaya yönelir.

Genç delikanlı, "Durun önce iyi olduğunuzdan emin olalım.

Ben toplarım" diyerek yerdekileri toparlayıp verir. "İyi misiniz? Ağrıyan,

acıyan bir yeriniz var mı?" diye sorar. Naz şaşkınlığını ancak atmış,

"Tekrar teşekkür ederim. Biraz bacağım acıyor ama önemli değil. Yolun

ortasından yürümenin cezası bu olmalı" diye ekler. Genç delikanlı, "Adım

Ali" diyerek elini uzatır. "Tekrar teşekkür ederim. Benim adım da Naz, çok

memnun oldum" diyerek karşılık verir. Ali "Sanırım okula gidiyorsunuz?"

diye sorar. "Evet, lise son sınıfta okuyorum. Bugün önemli iki sınavım

vardı. Erken gidip soru çözmeyi planlamıştım. Ama görünmez kaza.

Neyse, bari okula geç kalmayayım" diyerek yoluna devam eder

genç kız. Ali de babasına ait Mardin Çarşısı'ndaki kumaş mağazasına

doğru yola koyulur.

Ertesi gün Naz, Ali'yle okulunun yakınlarında yeniden karşılaşır. Ali, onu

merak ettiğini söyler ve dünden bir sorun kalıp kalmadığını sorar. Sohbet

ederek yol boyu yürürler. Naz, Ali'den çok etkilenmesine rağmen bir şey

çaktırmaz. Bunu takip eden günler Ali her okul çıkışında Naz'ın yolunu

bekler. Bir gün Naz'a aşık olduğunu açıklar. Naz da aynı duygular içindedir.

Sevda ateşi düşmüştür yüreklerine. Birbirlerine söz veriler: Naz'ın

okulu, üniversite mezunu olan Ali'nin de askerliği bitince evlenecekler.

Doğacak çocuklarına isim bile belirlemişler, cinsiyeti ne olursa olsun

ikisinin adlarındaki harflerin karışımı olan "Alin." Ali başvurusunu yapıp

bir an önce askere gitmeyi, kısa dönem yapıp sevgilisinin okulu bitinceye
kadar vatani görevini tamamlamayı düşünmüştü. İstedığı gibi de oldu.

Kısa dönem Midyat yakınında bir karakola gidiyordu. Naz'a "Askere

gitmeden sözlenelim" diye ısrar etti. Naz'ın ailesi çok erken diyerek karşı

çıkalar da daha fazla kızlarının üzülmüne gönülleri razı olmadı ve kabul

ettiler. Nihayet iki aşık sözlendi. Aileler ve iki sevgili çok mutludur. Pırıl

pırıl evlatlarının mutlu günleri için herkes hazırlıklara başlamıştı. Ali'nin

gitme vakti yaklaştığında Naz, **"Sana bir kaşkol örmeye başladım.**

Benden daha çok aşık olduğun takımının renklerinden; siyah

ve beyaz. Sen dönünceye kadarilmekilmek günleri sayarak

bitireceğim. Sen geldiğinde boynuna ellerimle takacağım" diyerek onu

uğurlar. Altı ay geçmiştir. Naz okuldan mezun olmuş, diplomasını

alıp üniversite sınav sonuçlarıyla Ali'yi beklemektedir. Ali her akşam

telefonla arıyor, hal hatır sorduktan sonra "Kaşkolüm bitti mi?" diye ilave

etmeyi de unutmuyordu. Oysa kış bitmiş, yaz başlamıştı. Kaşkol çoktan

bitmişti. Naz ertesi gün Ali'nin geleceğini öğrendiği akşam, sabaha kadar

kaşkole sarılıp uyumaya çalıştı. Ancak işler hayal ettiği gibi olmadı, o gece

Midyat yakınlarındaki karakola teröristler ateş açar ve saatlerce süren

çatışmada Ali ve iki arkadaşı şehit olur. Ertesi gün gelmesi beklenen

Ali'nin sabah gelen şehit haberiyle yürekler dağlanır. Naz tükenmiş bir

halde cenaze törenine kollarına girilerek getirilir. Ali toprağa verilirken

oracıkta bayılır. Ali'sine ördüğü siyah-beyaz kaşkolü, mezar taşına titreyen

elleriyle bağlarken, "Ali'm kalbimi de senin yanına gömüyorum.

Bugünden sonra sensiz dünya bana haramdır. Sana

saramadığım kaşkolünü mezar taşına taktırdılar.

Bu ahi seni benden alanlara bırakmasın Allah'ım.

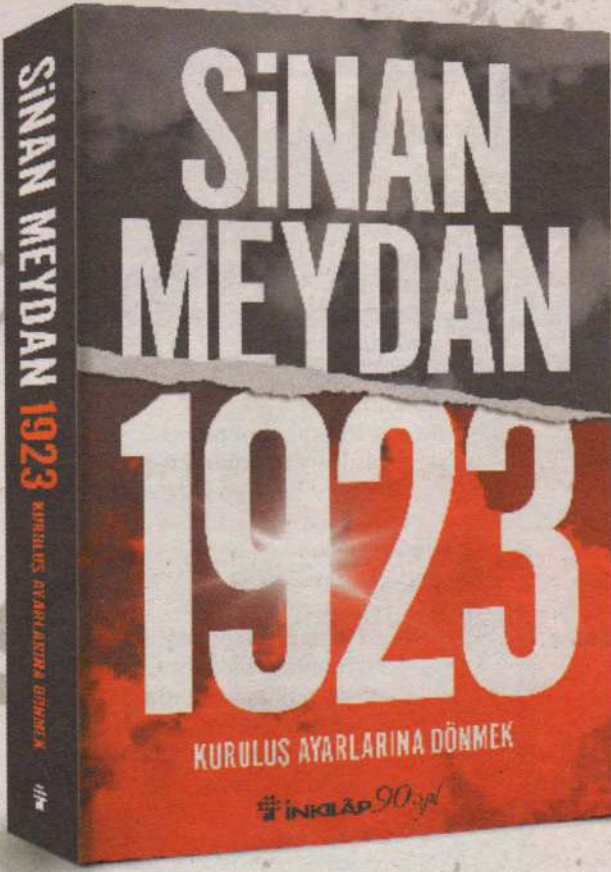
Bu vatan sana ve şehit arkadaşlarına can borçlu.

Vatan sağ olsun" diyerek mezarın üzerine yığılır

kalır. Dünyada kavuşamayan iki fidan, dilerim

artık sonsuz olarak beraberlerdir.

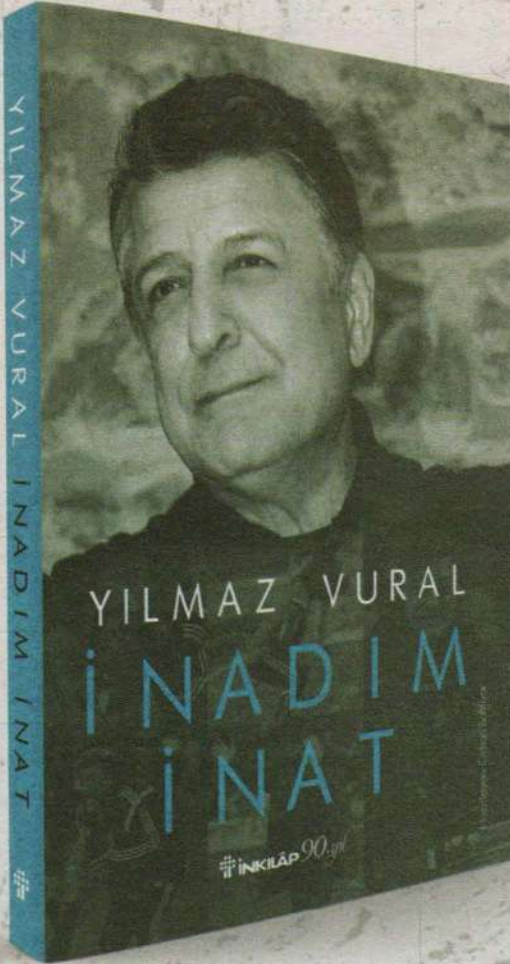

SİNAN MEYDAN 1923 KURULUS AYARLARINA DÖNMEK

TÜRKİYE NASIL
KURTULDU,
NASIL
BATIRILDI,
YENİDEN NASIL
KURTULUR?

Kurucu Akıllı
Anlamak
ve Kuruluş
Ayarlarına
Dönme

YILMAZ VURAL İNADIM İNAT

Futboldaki mevkii “oyun kurucu” olmasına rağmen, hayattaki mevkii “hayal kurucu” oldu fakat diğerlerinden farklı olarak kurduğu hayalleri hep bir oyun sistemine oturttu ve onların peşini asla bırakmadı. Futbolu hep ikinci planda tuttu, çünkü onun için insan daima ön plandaydı. O hep özgür ve onurlu bir adam olmayı tercih etti; bu tercihin sonuçlarına da katlandı.

Bu kitapta; caps'lere konu olan; popüler kültürün, onu sahadaki halleriyle gündeme getirmeye çalıştığı bir futbol adamını değil, hayalleri olan bir insanın hayatta kalma mücadelesini, korkularını, çabalarını, sevgisini, hayal kırıklıklarını, dostluklarını, ama en önemlisi trajikomik maceralarını bulacaksınız.

İNKILÂP 90.yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avclar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Melih Anık

nahid sırrı örik ankara devlet tiyatrosu'nda: ihanet

İhanet'e sadece bir tiyatro oyunu olarak değil, bir dönemin aynası olarak bakmak gerektiğini düşünüyorum. Bugünü anlamak dünü bilmekle mümkün. İhanet'i seyredin, Nahid Sırrı Örik'in herhangi bir kitabını bulun okuyun.

Selim İleri'ye göre Sevim Burak'ın "Bir hazine! Bir definel!" dediği "Eski Zaman Kadınları Arasında"nın yazarı Nahid Sırrı Örik (1895-1960) romanlar, hikâyeler, tiyatro oyunları, edebiyat incelemeleri, gezi notları ve anılardan oluşan binlerce sayfalık külliyatına rağmen edebiyatımızın hakkı verilmemiş yazarlardandır. Araştırdığınız zaman bunun cinsel eğilimlerinden, Osmanlı aristokrasisine uzanan soyağacından ve üslubundaki eleştirel, küçümser tutumdan kaynaklandığını anlarsınız.

İHANET'İN TEMASI

Nahid Sırrı Örik, aynı adama aşık iki kız kardeş üzerine kurduğu oyununun replik aralarında Cumhuriyet ile ortaya çıkan sosyal ve toplumsal yapıyı anlatıyor. Bir yanda geleneksel düzenlerini korumaya çalışan ama ülkenin içindeki hortumdan kaçamayan bir aile, diğer tarafta ise fırsatlardan yararlanarak -ki o anlayışı onlar topluma şırınga ediyor, yeni zengin bir başka aile var. Bu "paşazadeler", arada bir geldikleri Ankara'ya üç gün dayanabilecek kadar Türk (!), "Yenişehir'deki Avrupalı evlerinde oturuyor, 21'de yemek yiyip 23'te gece balolarına katılıyorlar, pikaplı radyolar çalarak dans ediyorlar, bakanlık bakanlık dolaşarak bilmem kaç çiftliğin, kaç madenin kendine ait olduğunu ispat peşinde koşarak devletin elinden almaya çalışıyorlar (oyunda yok). Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "ecnebi işgal altında zihinlerde bir hayal ülkesi olarak yaşayan" Ankara'sı değiş(tiril)iyor. Yakup Kadri bir kahramanına "halkı bu kadar koruyan bir idarenin daha gelmediğini" söylüyor. İşte o idare, "devletin malı deniz" cilerin elinde adım adım bugünlere doğru yol alıyor. İhanet'i basit bir aşk, ihanet hikâyesi diye seyredip anlar, onun çizdiği atmosferin gerisine bakmaz ve bugüne izdüşümler yapmazsak yazık olur. Yalancı bir batılılığın peşinde kendini (ve bu arada aile kurumunu ve "idare"yi) yok eden Sacide ile kocasının peşinden Zonguldak'taki mütevazı hayata gidip, evinin kadını çocuğunun anası olan Macide aslında toplumun zıt yüzlerini önümüze koyuyor. Oyunun sonunda kapatılan ev perdesinin iki kanadı arasında bir anlık tereddüt geçiren Celâl elindeki inci kolyeyi cebine koyarken yaşadığı o dört duvar arasındaki dünyanın masumiyetine **ihamet** edecek gibi görünüyor. Bana göre Özen Yula o perdeyi kapatırken zihinlerimizde açtığı pencereyle bizi Nahid Sırrı Örik'in dünyasına girmek için içimizde heyecanlar yaratıyor.

REJİ

Özen Yula titiz bir rejî çalışması yapmış. Metni elden geçirmiş. "Lenger endazi ikamet'i (demir atmış) tutmuş, "ona saçlarını bile öptürmedim'i, "bakanlık bakanlık dolaşarak bilmem kaç çiftliğin, kaç madenin kendine ait olduğunu ispat peşinde koşarak devletin elinden almaya çalışıyorlar", "Cumhuriyet gazetesi"ni budamış. Ben budamalarda niyetin "bugünün dönemsel kaygılarından" ve oyunun sahnelendiği

tiyatronun "devlet" adıyla anılmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Sacide ile annesi arasındaki sahnede çiçeğin, Sacide ile Celâl arasındaki sahnelerde nişan yüzüğünün ve inci kolyenin mizansenlerinin fevkalâde olduğunu söylemeden geçemiyorum.

OYUNCULAR

Genel olarak oyunculukların, karakterleri canlandırmada karikatürleştirmeye yönelik olduğunu söyleyebilirim. Bunun yönetmen tercihi olduğuna inanıyorum ancak bu, oyun boyunca süreklilik arz etmiyor. Bu oynanış tarzı bana eski tip oyuncululuğu da hatırlattı. Oyunun iki baş karakterinde, Başak Vural (Sacide) ile Nur Serengül (Macide) dikkat çekiyor. Özellikle Sacide zor bir rol. Başak Vural, içten pazarlıklı, aldatmaya yatkın, oynak, öldürücü kadın tipini çok başarıyla oynadı. Nur Serengül'ün itidalli, olaylara uzaktan bakar gibi görünen, acısını içten ve içinden çeken Macide'si seyre değer. Onları, sadece kişileri değil dönemin iki ayrı vechesini (yan, yön, taraf) temsil ettiklerini görerek seyretmek gerek. Her iki oyuncu ödül adaylarını olur. Levent Çelmen'in (Halim) Avrupalılığı bana fazla geldi, Mehmet Akay'ın (Mahmut Ata) yerelliği ise az. Serpil Gül'ün (Fitnat) "Böyle mütemadiyen yer değiştirenler hiçbir tarafta mesut olmayanlar" repliğindeki mimik ve jestler yönetmenin titizliğini gösteren bir örnek, ayrıca oyuncunun fevkalâde başarısı olarak yazılacak bir ayrıntı. Ziya'nın (Kıvanç Değirmenci) gülüşleri abartılı. Devletle iş yapan ve hesap kitap adamı Halim'in oğlu Ziya olarak çok fazla yoldan çıkmış ve uçuk. Ziya'nın yanağındaki dudak boyası izinin çağrıştırdıkları çok ince bir ayrıntı olmuş. Celâl rolünde Şivan Binici'den Nahid Sırrı'nın onun için parantez içlerine yazdığı ruh hallerine uygunluk aradım. Selver Kınık Onurlu ile Didem Ruhi Onlar başta Sacide'yi sonra Ziya'yı tamamlayan karakterlerdi ve oyunun onlardan beklediğini verdi.

Bu tiyatro sezonunda Özen Yula'nın İhanet oyununu teklifi, sahnelenmesinin yolunu açmış. Ben kendi adıma hem Devlet Tiyatroları'na hem de Özen Yula'ya teşekkür ediyorum. Oyun önümde geniş bir ufuk açtı. Daha önce Abdülhamid Düşerken romanını okumuş, oyununu seyretmiş biri olarak bana, gereken kıymet verilmemiş Nahid Sırrı Örik'i araştırma, öğrenme ve anlama fırsatı verdi. İhanet'e sadece bir tiyatro oyunu olarak değil, bir dönemin aynası olarak bakmak gerektiğini düşünüyorum. Bugünü anlamak dünü bilmekle mümkün. İhanet'i seyredin, Nahid Sırrı Örik'in herhangi bir kitabını bulun okuyun.

NOT: Nahid Sırrı Örik'in edebi kişiliği, İhanet'in hikayesi ve tasarımları (dekor, kostüm, müzik ve ışık) için:

Özen Yula o perdeyi kapatırken zihinlerimizde açtığı pencereyle bizi Nahid Sırrı Örik'in dünyasına girmek için içimizde heyecanlar yaratıyor.

Kim Bilir?

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

➔ #kafamagöre

1) Orhan Veli önderliğinde yayınlanmış ve 1949-50 seneleri arasında 28 sayı devam edebilmiş dergi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaprak Dergisi
- B) Varlık
- C) Papirüs
- D) Nokta

2) Samuel Beckett'in ünlü eseri Godot'yu Beklerken'in orijinal yazım dili hangisidir?

- A) İrlandaca
- B) İngilizce
- C) Almanca
- D) Fransızca

3) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın yayınlanan ilk romanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saatleri Ayarlama Enstitüsü
- B) Huzur
- C) Aydaki Kadın
- D) Abdullah Efendinin Rüyalari

4) "Kaçınılmaz bir şeydi: Acıbadem kokusu ona mutsuz aşkların yazgısını anımsatırdı hep." cümlesiyle başlayan, Marquez'in ünlü eseri hangisidir?

- A) Yüzyıllık Yalnızlık
- B) Kolera Günlerinde Aşk
- C) Kırmızı Pazartesi
- D) Yaprak Fırtınası

5) Yaşar Kemal'in yazdığı tek çocuk romanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer Demir Gök Bakır
- B) Filler Sultanı ile Kırmızı Sakallı Topal Karınca
- C) Yağmurcuk Kuşu
- D) Karıncanın Su İçtiği

6) Beat Kuşağı yazarlarının hayatını konu alan ve başrolünde Daniel Radcliffe'in oynadığı film aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kill Your Darlings
- B) Horns
- C) Imperium
- D) Jungle

7) Yayıneviyle yaptığı anlaşma nedeniyle bir romanını yalnızca 25 günde yazan ünlü Rus yazar ve romanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tolstoy – Diriliş
- B) Puşkin – Maça Kızı
- C) Dostoyevski - Kumarbaz
- D) Turgenyev – İlk Aşk

8) "Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası"nın yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şükrü Erbaş
- B) Hasan Hüseyin Korkmazgil
- C) Arkadaş Zekai Özger
- D) Cemal Süreya

9) İnce Memed'in Nazım Hikmet tarafından yapılan ilk tercümesi hangi diledir?

- A) Rusça
- B) İspanyolca
- C) İngilizce
- D) Fransızca

10) Kemal Tahir'in, eşi Semiha Tahir tarafından müzeye dönüştürülen evi İstanbul'un hangi semtindedir?

- A) Beykoz
- B) Üsküdar
- C) Beyoğlu
- D) Kadıköy

Testi çözüp doğru cevaplarını bizyazin@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı kitap hediye!

Geçen ayki testin cevapları: 1)C 2)A 3)D 4)A 5)B 6)D 7)A 8)B 9)C 10)A

Hazırlayan: Özge Doğan

Okak 2018 - Sayı: 41 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga

Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut
Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41
Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.
Poster ve ayraç derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Kapak sözü: Ali Çınar, Uğurlar Olsun

Galliano ve Moreno'dan Bach'tan Piazzolla'ya uzanan müzik ziyafeti

Günümüzün en büyük akordeon sanatçılarından **Richard Galliano** ve kemanın yükselen yıldızı **Leticia Moreno**, **Zürih Oda Orkestrası** eşliğinde İş Sanat sahnesinde buluşuyor.

50 yılı aşan kariyerinde klasik müzikten caza uzanan geniş yelpazedeki repertuarı ile akordeonun sınırlarını ustalıkla aşan sanatçı Richard Galliano, farklı müzik türlerine duyduğu ilgiyi şu sözlerle ifade ediyor: "Benim için müziğin türünün ne olduğunun bir önemi yok, her tip müzik olabilir, caz, Arjantin tango, Fransız musette'leri... Önemli olan melodisi, iyi hissettirmesi... Ben Count Basie de dinliyorum Bach da... Önemli olan bu kişilerden ilham alıp kendi özgün sound'umuzu bulabilmek, türü ne olursa olsun kendimizi doğru ifade edebilmek..."

Genç yaşına rağmen parlak bir kariyer süren ve 2012 yılında ECHO Yükselen Yıldız ödülüne layık görülen Leticia Moreno ise Türkiye'deki klasik müzik izleyicisinin aşına olduğu bir isim. Moreno, konser öncesi duygularını şöyle paylaşıyor: "İstanbul çok etkileyici bir şehir. Birçok kültürü barındırıyor, bu anlamda dünyanın en zengin şehirlerinden bence. Konumu da çok kıymetli ve özel. Tekrar geleceğim için çok mutluyum. Konseri sabırsızlıkla bekliyorum. Bu arada sizin ülkenizin kıymetli bestecisi Fazıl Say'ı da anmak isterim. Onun 'Haremâ: 1001 Gece' isimli keman konçertosu da sahnede çok sık ve severek çaldığım eserlerden biri."

İkiliye barok, klasik, romantik dönem eserlerin yanı sıra caz, folk, pop gibi farklı türleri de kapsayan konser programlarıyla adından sıkça söz ettiren Zürih Oda Orkestrası'nın eşlik edeceği konserde, Bach'tan Piazzolla'ya uzanan renkli bir repertuar seslendirilecek. **9 Ocak 2018, Salı** akşamı saat **20.30**'daki bu müzik ziyafetini kaçırmayın!

Romantik valsler, neşeli polkalar eşliğinde muhteşem Viyana gecesi!

İş Sanat'ta artık gelenekselleşen ve izleyicilerin büyük ilgi gösterdiği Yeni Yıl Konserinde, **John Rigby**'nin batonu altındaki **Johann Strauss Orkestrası** 2018 yılına özel hazırladığı bir programla sahne alacak. Avustralyalı soprano **Corinne Cowling** ve İskoç tenor **Nicky Spence**'in seslendireceği birbirinden eğlenceli vals ve polkalara balo kostümleriyle göz kamaştıran Johann Strauss dansçıları eşlik edecek. Çingene Baron Uvertürü'nden Mavi Tuna'ya, Radetzky Marşı'ndan Schläu Schläu Polka'ya uzanan, Strauss ailesinin ve çağdaşlarının en sevilen eserleri ile izleyicilere unutulmaz bir müzik ziyafeti vadeden konseri, görkemli dönem kostümleri içindeki dansçılar olağanüstü bir görsel şölene dönüştürecek. 40 yılı aşkın süredir 19. yüzyıl Viyana'sının zarafetini ve romantizmini sahneye taşıyan topluluğun konseri **4 Ocak 2018, Perşembe** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat'ta.

Fantastik Hikayeler Makinesi 14 Ocak'ta miniklerle bir kere daha buluşacak

İş Sanat'ın geçtiğimiz yıldan bu yana kapalı gişe oynayan ve çok sevilen çocuk oyunu **Fantastik Hikâyeler Makinesi** Ocak ayında bir kere daha sahnede. **Can Yılmaz**'ın yazdığı **Serdar Biliş**'in yönettiği oyunun eğlenceli müziklerini **Çiğdem Erken**, koreografisini **Tuğçe Tuna** hazırladı. Oyunun meraklı kahramanı Ömer'e yetenekli genç oyuncu **Ata Berk Mutlu** hayat veriyor. Renkli kostümlerini **Tomris Kuzu**'nun, ışık ve sahne tasarımını **Cem Yılmaz**'ın yaptığı oyunda sevilen oyuncular **Tuba Ünsal**, **İbrahim Selim**, **Sercan Badur**, **Yeliz Kuvancı** ve **Hayal Köseoğlu** canlandırmalarıyla kahkaha dolu anlar yaşıyor. İş Sanat, meraklı minikleri **14 Ocak 2018, Pazar** günü saat **15.00**'da mucitlerin maceralarla dolu dünyasına bekliyor.

Hüsnü Şenlendirici, Hüsn'ü Dream projesinin ilk konseriyle İş Sanat'ta

Türkiye'nin önde gelen klarnet virtüözlerinden **Hüsnü Şenlendirici**, yeni projesi **Hüsn'ü Dream**'in ilk konseri için İş Sanat sahnesine konuk oluyor. Usta müzisyenler **Cenk Erdoğan**, **Cahit Kutrafalı**, **Adem Gülşen** ve **Volkan Öktem**'in Şenlendirici'ye eşlik edeceği **Halil Sezai**'nin ise konuk olacağı gecede Türk Sanat Müziği'nden Halk Müziği'ne, arabesktan caza uzanan renkli bir repertuar seslendirilecek. Konser **31 Ocak 2018, Çarşamba** akşamı saat **20.30**'da gerçekleşecek.

Gülten Akın'ın dizeleri ilk kez İş Sanat'ta

Türk şiirinde iz bırakan kadın şairlerin başında gelen **Gülten Akın**'ın dizeleri, İş Sanat'ın ilgiyle takip edilen dinleti serisi kapsamında ilk kez seslendirilecek. **Atilla Birkiye**'nin hazırladığı, **Mehmet Birkiye**'nin sahneye uyguladığı "**Kestim Kara Saçlarımı...**" başlıklı dinletide şiirleri **Tilbe Saran**, **Hümay Güldağ** ve **Aslı Yılmaz** seslendirecek. İlk dönem şiirlerinde doğa, aşk, ayrılık, yalnızlık, özlem gibi temalara ağırlık veren, 1970'lerden sonra toplumsal konulara yönelen **Gülten Akın**'ın duygu dolu şiirlerinden derlenen bu dinletiyi kaçırmamak için **22 Ocak 2018, Pazartesi** akşamı saat **20.30**'u ajandanıza şimdiden not edin. Dinleti ücretsizdir. Yerler numarasız ve salon kapasitesiyle sınırlıdır.

Kemanın ve arpin Parlayan Yıldızları

İş Sanat'ın Parlayan Yıldızlar serisinin Ocak ayındaki konukları keman sanatçısı **Naz İrem Türkmen** ve arp sanatçısı **Güneş Hızlılar** oluyor. Keman eğitimine İstanbul Devlet Konservatuarı'nda Aslı Erdal ile başlayan **Naz İrem Türkmen**, **Dania Kainova**, **Mincho Minchev**, **Seda Subaşı**, **Muhammedjan Turdiev** ve **Yossif Radionov** ile çalıştı. 2006 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda başladığı eğitimine İsviçre Arp Akademisi'nde devam eden **Güneş Hızlılar** ise 2015 yılında Kanada Pasifik Bölgesi Uluslararası Yaz Müzik Akademisi kapsamında Pasifik Filarmoni Orkestrası'nın arp grup şefliğini yapmak üzere davet aldı. Türkmen ve Hızlılar'ın özel hazırladıkları repertuar ile dinleyicilerine enstrüman hakimiyetlerini sergileyecekleri konser **29 Ocak 2018, Pazartesi** akşamı saat **20.30**'da Milli Reasürans Konser Salonu'nda gerçekleşecek.

varoluşun anlamını yeniden kendimde kursam yavaş yavaş...
dünyada hiç kimsenin neden kendi olamadığı üzerine bir kitap yazsam...
bu ülkedeki vicdan yokluğunun nedenini anlatsam... yanıma sadece şiir
kitapları alsam, bütün dünyanın şiirlerini okumak ölene dek sürse...

2018 KAFKA Takvimi

SAİT FAİK
ABASIYANIK

Arkadaş

Önümde rakı... dışarda akşam, akıntı,
kayıklar ve gelip geçen...
Meyhanenin kapısından, iki elini gözüne
siper edip bakan birisi;
"Bu herif aşık" diyecek.

TURGUT
UYAR

Geyikli
Gece

Hiçbir şey umurumda değil diyorum
Aştan ve umuttan başka
Bir anda üç kadeh ve üç yeni şarkı
Bellegimde tüylü tüylü geyikli gece duruyor.

ORHAN VELİ
KANIK

Eskiler
Alıyorum

Şiir yazıyorum
Şiir yazıp eskiler alıyorum
Eskiler verip Musikiler alıyorum
Bir de rakı şişesinde balık olsam

LEYLA
ERBİL

Gece

Çok rakı içtik birlikte, çok çok konuştuk,
balık levrekli, gözlerini içtik,
uykumuz geldi gidip yattık, elim seninkine
değdilçe büyüdü, küçücük ellerin var,
yüreğin de hiç atmiyor,
sen misin?

OCAK

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

ŞUBAT

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

MART

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
26	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

NİSAN

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

LALE
MÜLDÜR

Saatler/
Geyikler

gece 10'a doğru aradın, birkaç gün
sonra dolunay olacağını, rakı içeceğini
ve denize deniz kızları için
biraz rakı dökeceğini söyledin.
kışkırdırmanın daha zarif bir
yöntemi olamazdı ama beni daha
fazla kışkırdırma olur mu?

EDİP
CANSEVER

Yerçekimli
Karanfil

Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil
düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıkr tıkr yanımızda
Midemdi aklımdı şu kadcarkı kalıyor.

İLHAN
BERK

22 Temmuz
1950

Hava balık ve rakı kokuyordu İstanbul'da
Bir kış günüydü kendimde değildim
Uzaktan bir pencere duruyordu
Ben pencereye bakıp ağlamıştım

CAHİT SITKI
TARANCI

Abbas

Haydi Abbas, vakit tamam;
Akşam diyardın işte oldu akşam.
Kur bakalım çilingir soframızı;
Dinsin artık bu kalb ağrısı.

MAYIS

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

HAZİRAN

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8

TEMMUZ

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

AĞUSTOS

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

YAŞAR
KEMAL

Bu Diyar
Baştanbaşa 4

Bostancılıktan değil de balıktan para
kazandı, balıktan. İnsan balıktan zengin
olmaz ama, rahat yaşar. Eli hiçbir zaman
kuru kalmaz. Masası rakısız kalmaz.
Yanına yöresine yardım edebilir balıkçı
her zaman.

TOMRİS
UYAR

Bir Uyumsuzun
Notları I

Bir oğlan darbuka çalıyor, gözcüler de
coşmuş, tempo tutuyorlar.
Zaten, bir masa eksik kaldırımda,
beyaz peynirle rakı da olsa, tamam.

SABAHATTİN
ALİ

İçimizdeki
Şeytan

Günün birinde ya çıldıracağız ya dünyaya
hâkim olacağız. Şimdilik bir rakı parası
bulmaya çalışalım ve parlak istikbalimizin
şerefine birkaç kadeh içelim.

NÂZİM
HİKMET

Günler

Geçip gitmiş günler gelin
rakı için sarhoş olun
ısıklı bir şeyler çalın
geberiyorum kederden.

EYLÜL

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7

EKİM

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

KASIM

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

ARALIK

Pzt.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Cmt.	Pzr.
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6